

ΤΑ
ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΑΣ
ΑΧΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΚΙΟΥ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
Τύποις τῆς "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ",
1869.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

1992

ΤΑ
ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΑΣ
ΑΧΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΚΙΟΥ.

(ὡς Γεωργία Κροκόβιτς)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

1869.

Βιβλιοθήκη της Ακαδημίας Αθηνών
Βιβλιοθήκη Σιαβριανού

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἀναγνοὺς τὰς παρὰ λογίου τινος Κ. ὑπογραφομένου τῷ συντάκτῃ τῆς ἐφημερίδος «Νεολόγου» ἀποσταλείσας, καὶ ἀσμένως παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ τῆς 9 Νοεμβρίου 1868 ὑπ' ἀριθ. 433 φύλλῳ αὐτοῦ δημοσιευθείσας ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΙΝΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ, ἐσκανδαλίσθην εἰλικρινῶς δι' ὅσα εὔρον ἐν αὐταῖς παρατόλμως ἐκτιθέμενα ἐναντίον τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, καὶ μὴ δυνάμενος μένειν ἀδιάφορος ὡς πρὸς τὴν ἐκ τούτου πηγάζουσαν ἀπάτην τοῦ δημοσίου, ἔλαβον τὸν κάλαμον, ἵνα ἐν ὀλίγοις ὑποδείξω, ἥ ὅτι εἰδὼς τὴν ἱστορίαν ὁ Κ. ἔγραψε ταῦτα πρὸς ἀπάτην, ὅπερ ἀσύγγνωστον, ἥ ὅτι, ἐὰν ἡγνόει ταύτην, ὥφειλε πρῶτον νὰ ἐκμάθῃ αὐτήν, καὶ οὕτω νὰ προβῇ εἰς τὸ δημοσίᾳ γράφειν.

Ὁ γράψας τὰς σκέψεις ταύτας Κ. καλῶς ποιῶν ἀναγνωρίζει πρῶτον, ὅτι οἱ Βούλγαροι, εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν, προβάλλουσι τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας· ἀλλ' ἵνα δῇθεν ἀποδείξῃ, ὅτι ἀδίκως κατηγοροῦσι τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ὡς σφετερισμένην τὰ προνόμια καὶ τὸ ἀνεξάρτητον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐκείνης, βεβαιοῖ παρατόλμως, α) ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὔτε ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἐγνώρισέ ποτε, διότι οὐδέποτε καὶ ὑπ' οὐδεμιᾶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐκυρώθη τὸ αὐτοκέφαλον καὶ ἀνεξάρτητον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτῆς· καὶ β) οὔτε ἐσφετερίσατο αὐτοκέφαλόν τι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, διότι ἡ ὑπαγωγὴ αὐτῆς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐγένετο τῇ κοινῇ κλήρῳ τε καὶ λαῷ τῆς ἐπαρχίας ταύτης δι' ἀναφορᾶς αἰτήσει.

Πρὶν προβῶμεν εἰς τὴν θετικὴν ἀναίρεσιν τῶν δύο τούτων προτάσεων, ἡμεῖς παρακαλοῦμεν τὸν ἀναγνώστην ἡμῶν νὰ παρατηρήσῃ τὴν φανεράν ἀντίφασιν τοῦ γράψαντος αὐτάς, λέγοντος μὲν ἀφ' ἑνὸς, ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξεν οὐδ' ἀνεγνωρίσθη ἡ αὐτοκέφαλος ἐκείνη Ἀρχιεπισκοπὴ, βεβαιοῦντος δὲ ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ἡ ὑπαγωγὴ αὐτῆς ἐγένετο κοινῇ αἰτήσῃ τῆς ἐπαρχίας· διότι, ἐὰν ὄντως μὴ ὑπῆρξε, πρὸς τί ἡ ὑπαγωγὴ; καὶ ἐὰν ὑπῆρξε μὴ ἀνα-

γνωρισθεῖσα, πρὸς τί ἡ δικαιολόγησις, ὅτι κοινῇ τῆς ἐπαρχίας αἰτήσῃ ἐγένετο ἡ ὑπαγωγή; ἐὰν τέλος μὴ ᾖ ἀνεξάρτητος, τί σημαίνει ἡ λέξις ὑπαγωγή; Ἐν τῷ νῶ ἄρα, ἐὰν μὴ ἐν τοῖς λόγοις τοῦ γράψαντος, ὑπάρχει ἡ πεποίθησις, ὅτι ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας ἦν καὶ ἀνεγνωρίζετο αὐτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος, θέλει δὲ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὑπαγωγήν αὐτῆς διὰ κοινῆς αἰτήσεως τῆς ἐπαρχίας.

Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, ἡ πρώτη πρότασις αὐτοῦ ἀποδεικνύεται οἰκοθεν ἀνυπόστατος καὶ δὲν μένει νὰ ἐξετάσωμεν ἡ τὴν δευτέραν.

Πρὸς χάριν τοῦ ὅμως, ἡ μᾶλλον χάριν τῆς καλῆς πίστεως τοῦ δημοσίου, ἡμεῖς συγκατανεύομεν ἐν τῷ Α' Κεφαλαίῳ τῆς πραγματείας ταύτης νὰ ἀποδείξωμεν καὶ διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν τὴν ὑπαρξιν τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, καὶ τὴν παρὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἀναγνώρισιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 535 ἔτους μέχρι τοῦ 1767, δηλαδή ἐν ὅλοις 1232 ἔτεσι.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΑΣ ΑΧΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΚΙΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς συστάσεως καὶ ἀναγνώρισεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἀχριδῶν.

Ἐν πρώτοις ἡ αὐτοκέφαλος αὕτη Ἀρχιεπισκοπὴ συνέστη ἐν ἔτει 535
ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, χάριν τῆς μεγαλυνθείσης πατρίδος
αὐτοῦ Πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ χάριν τοῦ ὅθεν κατήγετο ἔθνους
Ἰλληρικῶ, τοῦτ' ἔστι Σλαβικοῦ, οὐχὶ δι' ὑποβολιμαίας Νεα-
ρᾶς, ὡς ὁ Κ. τοῦ Νεολόγου τὴν ὀνομάζει (1), ἀλλὰ δι' ἀληθοῦς καὶ γνησίας,

(1) Ἴδου οἱ λόγοι αὐτοῦ: α' Ἡ Νεαρά ὅμως αὕτη, ὡς ἐκ τῶν περιεχομένων
» ἐν αὐτῇ διατάξεων, ἐξελέγχεται ὑποβολιμαία· διότι δι' αὐτῆς παρέ-
» χονται τῷ Ἐπισκόπῳ Ἀχριδῶν τοιαῦτα προνόμια, καὶ τοιαύτης πολιτι-
» κῆς ἐξουσίας δικαιοδοσία, ὥστε αὕτη μονονουχὶ ὑπερβαίνει καὶ αὐτὴν τὴν
» τοῦ Πάπα πολιτικὴν ἐξουσίαν. Τίς δὲ εὐσεβὴς καὶ νουνεχὴς αὐτοκράτωρ
» ἤθελε χορηγήσῃ πρὸς ἀρχιερέα τοσαύτην ἀπόλυτον ὅλως καὶ ἀνεύθυνον
» πολιτικὴν ἐξουσίαν; καὶ τίς ἀρχιερεὺς, ἐν συναισθήσει διατελὼν τῆς θείας
» αὐτοῦ ἀποστολῆς, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ φρίκην διὰ προνόμια ὅλως ἀντι-
» θάινοντα εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ δὲν ἤθελεν
» ἀποποιηθῆ ἐπιμόνως αὐτὰ, ὡς μὴ συμβιβαζόμενα τὸ παράπαν μὲ τὸ πνεῦμα
» τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ ἀποστολῆς; Χρῆσιν τοιούτων προνομίων καὶ τοσαύτης
» ἐξουσίας, ἐξασκουμένης ὑπὸ πνευματικῶν ἀρχηγῶν, εἴτε ἱεραρχῶν, ἢ ὀρθό-
» δοξος Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας οὔτε ἐγνώρισε πώποτε, οὔτε γνωρίζει,
» οὔτε γνωρίσει ποτὲ θεμιτὴν εἰς τὸν ἱερὸν αὐτῆς διάκοσμον. Ξένη

κατακεχωρημένης μὲν ὑπ' ἀριθ. 11 ἐν τῷ β'. τόμῳ τοῦ Corpus juris civilis Romanorum Tom. II, ἀποτεينوμένης δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν πρῶτον Ἀρχιεπίσκοπον Κατελλιανίου.

Ἴδου αὐτολεξεῖ ἡ ἐκ τοῦ Λατινικοῦ κειμένου μετάφρασις τῆς Νεαρᾶς ταύτης.

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγούστος, τῷ Μακαριωτάτῳ
Ἀρχιεπισκόπῳ Πρώτῃς Ἰουστινιανῆς.

α Πολλοῖς καὶ διαφόροις τρόποις τὴν ἡμετέραν πατρίδα αὐξάνεσθαι ἐπιθυμοῦντες, ἐν ᾗ πρῶτον ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἡμῖν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ὃν αὐτὸς ἔπλασεν, ἐλθεῖν, καὶ περὶ τὴν ἱερατικὴν ἀρχὴν ταύτην βουλόμεθα μεγίστοις αὐξήμασιν ἐπαυξῆσαι, ὅπως ὁ τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς, πατρίδος ἡμετέρας, κατὰ καιρὸν ἱερωτάτος ἐπίσκοπος οὐ μόνον Μητροπολίτης, ἀλλὰ καὶ Ἀρχιεπίσκοπος ᾗ, καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι ὑπὸ τὴν αὐτοῦ ὥσιν ἐξουσίαν, τοῦτ' ἔστι τοσοῦτον αὐτὴ ἡ Μεσόγειος Δακία, ὅσον ἡ παρόχθιος Δακία, καὶ ἡ Δευτέρα Μυσία, καὶ ἡ Δαρδανία, καὶ ἡ Πραιβαλιτάνα ἐπαρχία, καὶ ἡ δευτέρα Μακεδονία, καὶ μέρος τῆς δευτέρας ὡσαύτως Παννονίας, ἣτις ἐν Βακένσῃ ἐστὶ τῇ πόλει.

» Ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἐν Σιρμίῳ ἡ ὑπαρχία ᾗ συνισταμένη, κακεῖ ἅπαν ᾗ τὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ μεγαλεῖον ἐν τε πολιτικοῖς καὶ ἐν ἐπισκοπικοῖς πράγμασιν, ὕστερον δὲ ἐν τοῖς τοῦ Ἀττίλα χρόνοις, τῶν μερῶν

» λοιπὸν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας χεὶρ κατειργάσθη τὴν ἐν λόγῳ Νεαρὰν, ἣτις καὶ τὴν ὑφὴν ἀκόμη καὶ τὴν λέξιν ἐξεταζομένη εὐρίσκεται λίαν διαφέρουσα τῶν τοιοῦτου εἶδους ἐγγράφων τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ. Λυπούμεθα δὲ, ὅτι ἡ τοιαύτη Νεαρὰ οὐδὲν ἕτερον ἔχει, ἢ τὸ ἀξιογέλαστον καὶ ἀξιοθρήνητον συνάμα.»

Πόσα λόγια 'ς τὸν ἀέρα! Ἐκ τούτων ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ λόγιος υἱὸς φίλος τοῦ «Νεολόγου», χωρὶς ποτε νὰ ἴδῃ ἢ ἀναγνώσῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Νεαρὰν, ἔπλασε κατὰ φαντασίαν μίαν ἄλλην περιέχουσαν τοσαῦτα ἀλλόκοτα πολιτικῆς ἐξουσίας προνόμια, ὥστε, ὑποθέτων πλέον ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ ἑνσαρκον, φρίττει μὲν αὐτὸς ἐπ' αὐτῇ, φρίκην δὲ καὶ τρόμον καὶ σκάνδαλον εὐσεβείας ἐμποιεῖ εἰς τοὺς εὐσεβεῖς ἀναγνώστας αὐτοῦ. Τὸ δ' ἀληθὲς εἶναι, ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον ὑπάρχει ἐν τῇ Νεαρᾷ τοῦ Μεγάλου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, ὡς ἕκαστος βεβαιωθήσεται ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς.

» ἐκείνων καταπεπορθημένων, Ἀπέννιος ὁ τοῦ Πραιτορίου ὑπαρχοῦς τῆς Σιρμιανῆς
» πόλεως εἰς Θεσσαλονίκην φυγὰς ὤχετο, τότε τῇ ὑπαρχίᾳ αὐτῇ καὶ ἡ ἱερατικὴ
» ἀξίᾳ ἠκολούθησε, καὶ ὁ Θεσσαλονίκης ἐπίσκοπος, οὐκ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ,
» ἀλλ' ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ὑπαρχίας, ἡξιώθη τινῶν προνομίων.

» Ἐπειδὴ οὖν ἐν τῷ παρόντι, Θεοῦ βοηθοῦντος, οὕτως ἡῤῥηται τὸ Κράτος
» ἡμῶν, ὥστε ἐκάτεραι αἱ ὀχθαὶ τοῦ Δανουβίου ἤδη ὑπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς πό-
» λεων ἐπιφοιτῶνται, καὶ τό, τε Βιμινάκιον καὶ ἡ Ῥεκίδνα καὶ ἡ Λιτεράτα,
» αἱ πέραν τοῦ Δανουβίου εἰσὶ, τῇ ἡμετέρᾳ αὐθις ἐξουσίᾳ ὑπετάγησαν, ἀναγ-
» καῖον ἡγησάμεθα ταύτην τὴν ἐνδοξοτάτην ὑπαρχίαν, ἣτις ἐν Πανονίᾳ ἦν,
» ἐν τῇ ἡμετέρα εὐτυχεστάτῃ πατρίδι συγκαλέσαι, οὐ γὰρ πολὺ τι διίστα-
» ται τῆς Μεσογείου Δακίης ἡ δευτέρα Παννονία. Καὶ ἐπεὶ ἀνθρώπους αἰ
» πολεμικοῖς ἰδρῶσιν ἐγκειμένους οὐκ ἦν λυσιτελὲς τῷ Κράτει εἰς τὴν πρώτην
» Μακεδονίαν μετὰ τοσοῦτον διάστημα καὶ τοσαύτας δυσχερείας ἀπέρχεσθαι
» διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ἔδοξεν ἡμῖν τὴν ὑπαρχίαν ταύτην εἰς ἀνώτερα μέρη
» ἐφέλ κύσαι, ἵνα αἱ παρ' αὐτῇ καταστάσαι ἐπαρχίαι ῥᾶον λαμβάνωσι τὴν ἐξ
» αὐτῆς θεραπείαν.

» Διὸ καὶ ἡ σὴ Μακαριότης, καὶ πάντες οἱ τῆς προειρημένης
» Πρώτης Ἰουστινιανῆς ἱερώτατοι προεστῶτες Ἀρχιεπί-
» σκοποι ἐχέτωσαν προνόμιον, καὶ πᾶσαν ἄδειαν τὴν ἐαυ-
» τῶν ἐξουσίαν αὐτοῖς ἀπονέμειν, καὶ αὐτοὺς χειροτονεῖν,
» καὶ ἐν πάσαις ταῖς προειρημέναις ἐπαρχίαις τὸ πρῶτον
» ἔχειν ἀξίωμα, τὴν ἀνωτάτην ἀρχιερωσύνην, τὸ ἀνώτατον
» μεγαλεῖον, ὑπὸ τοῦ σοῦ θρόνου καθίστασθαι, καὶ σὲ μόνον
» Ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν, οὐδεμιᾶς κοινωνίας πρὸς αὐτὸν τῷ Θεσσα-
» λονίκης ἐπισκόπῳ φυλαττομένης, ἀλλὰ σὺ αὐτὸς καὶ πάντες οἱ τῆς Πρώ-
» τῆς Ἰουστινιανῆς προεστῶτες ἔστωσαν ἐκείνου δικασταὶ καὶ διαγνώμονες·
» εἴ τις ἀναφύη μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ, αὐτοὶ ταύτην
» διεξαγέτωσαν, καὶ τέρμα αὐτοῖς ἐπιβαλλέτωσαν, καὶ
» αὐτοὺς χειροτονήτωσαν, μηδὲ εἰς ἄλλον τινα ἰέτωσαν,
» ἀλλ' ἴδιον ἐαυτῶν ἐπιγινωσκέτωσαν Ἀρχιεπίσκοπον
» πᾶσαι αἱ προῤῥηθεῖσαι ἐπαρχίαι, καὶ τὴν τούτου συνοι-
» δέτωσαν ψῆφον, καὶ εἴτε δι' ἐαυτοῦ, εἴτε διὰ τῆς αὐτοῦ
» ἀδείας κληρικοὺς ἀποστέλλειν ἐχέτω πᾶσαν δύναμιν,
» καὶ πᾶσαν ἱερατικὴν ἐξουσίαν, καὶ χειροτονίας ἄδειαν,

α' Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀκύαις, ἥτις ἐστὶν ἐπαρχία Δακίας τῆς παροχθείου, χει-
 ροτονεῖσθαι βουλόμεθα παρὰ τῆς σῆς Ἀγιότητος τὸν Ἐπίσκοπον, ὅπως
 μὴ εἰς το ἐξῆς ὑπὸ τὸν τῆς Μεσημβρίας, Θράκης πόλεως, ἐπίσκοπον ἀπο-
 τελῇ, ἀλλ' ὁ Μεσημβρίας μὲν μένη ἐν Μεσημβρία, μηδεμιᾶς κοινωνίας
 μετὰ τῶν Ἀκύων τηρουμένης, ὁ δὲ Ἀκύων ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν προλεχ-
 θείσαν πόλιν, καὶ πάντα αὐτῆς τὰ κάστρα καὶ γαίας καὶ ἐκκλησίας, ὅπως
 δυνήσεται τὴν τῶν Βονισιακῶν αἵρεσιν ἐκ ταύτης τῆς πόλεως καὶ γῆς
 ἀποδιῶξαι καὶ εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μετατρέψαι.

Ἵνα τοίνυν γινώσκῃ ἡ σὴ Μακαριότης τὴν τῆς θελήσεως ἡμῶν διάθεσιν,
 διὰ τοῦτο τὸν παρόντα νόμον πρὸς τὸν σὸν σεβαστὸν θρόνον διαπέμπομεν, ὅπως
 εἰς τὸ διηνεκὲς τοιοῦτον εὐεργέτημα ἔχῃ ἡ τῆς πατρίδος ἡμῶν Ἐκ-
 κλησία εἰς δόξαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, καὶ εἰς μνήμην αἰώνιον τῆς
 ἡμῶν προαιρέσεως.

Ὅταν δὲ τὸν τοῦ σοῦ θρόνου διοικητὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου μετατε-
 θῇναι συμβῇ, τὸν κατὰ καιρὸν Ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς παρὰ
 τῆς σεβασμίας αὐτοῦ Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν χειρο-
 τονεῖσθαι ὀρίζομεν, ὥς περ προσήκει ἀρχιεπίσκοπον ΥΠΟ
 ΠΑΣΩΝ ΤΙΜΩΜΕΝΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ἀνυψοῦσθαι, μηδεμιᾶς
 ὅλως τῷ Θεσσαλονίκης Ἐπισκόπῳ, μηδ' ἐπὶ τούτῳ κοινωνίας τηρουμένης.

Ἡ οὖν Μακρυότης σου, ἣν περ ἡ ἡμετέρα ἐπικυροῖ αἰωνιότης, τρόποις
 παντοίοις εἰς ἀποτέλεσμα προαγαγεῖν μὴ ἀναβαλλέτω.

Ἐξεδόθη Δ' Καλενδ. Μαΐου, Ἐν Κωνσταν/πόλει, Βελισαρίου V C ὑπά-
 του» (28, Απρ. 535).

Δέκα ἔτη μετὰ τὴν Νεαράν ταύτην ὁ μέγας Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς τῇ 17
 Μαρτίου τοῦ 545 ἐξέδωκε καὶ ἄλλην, περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
 κανόνων καὶ προνομίων τῶν εἰς τὰς ἀγιωτάτας Ἐκκλησίας
 ἐπιγραφομένην καὶ τῷ Πέτρῳ ὑπάρχῳ τῶν πραιτωρίων ἀποτεινομένην, ἐν
 τῇ αὐτῇ δὲ συλλογῇ τοῦ Corpus juris civilis ὑπ' ἀριθ. 131 καταχωρη-
 μένην, ἥς τὸ γ' κεφάλαιον τῇ γνώμῃ τοῦ πάπα Βιγιλίου ἐπικυροῖ
 καὶ αὐτὸς τὰ προνόμια τῆς ῥηθείσης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἔχον οὕτω.

Τὸν δὲ κατὰ καιρὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Πρώτης Ἰουστι-
 νιανῆς, τῆς ἡμετέρας πατρίδος, ΕΧΕΙΝ ΑΕΙ ὑπὸ τὴν οἰκείαν δι-
 καιοδοσίαν τοὺς ἐπισκόπους τῶν ἐπαρχιῶν Δακίας τῆς μεδι-
 τερράνεας (μεσογείου), καὶ Δακίας ῥιπενεύας (παροχθείου), Πραιβάλεος,

» Δαρδανίας, καὶ Μυσίας τῆς ἀνωτέρας (1) καὶ Παννονίας, καὶ παρ' αὐ-
 » τοῦ τούτους χειροτονεῖσθαι· αὐτὸν δὲ ὑπὸ τῆς οἰκείας συ-
 » νόδου χειροτονεῖσθαι, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ὑποκειμέναις αὐ-
 » τῷ ἐπαρχίαις τὸν τόπον ἀπέχειν τοῦ ἀποστολικοῦ Ῥώ-
 » μης θρόνου, ΚΑΤΑ ΤΑ ΟΡΙΣΘΕΝΤΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΠΑ
 » ΒΙΓΓΙΛΙΟΥ».

Εἰς τὸ τέλος δὲ ταύτης τῆς Νεαρᾶς κεῖται ὁ ἐπόμενος ἐπίλογος:

α Ἄτινα τοίνυν διὰ τοῦ παρόντος νόμου εἰς τὴ διηνεκές ἰσχύσοντος
 » ἡ ἡμετέρα ἐθέσπισε γαληνότης, ἡ σὴ ὑπεροχὴ, ἐδίκτων κατὰ τὸ σύνηθες
 » κατὰ τὴν βασιλίδα ταύτην πόλιν προτιθεμένων, εἰς τὴν ἀπάντων
 » γνῶσιν ἐλθεῖν σπευσάτω· ἡμεῖς γὰρ προνοήσομεν, ὅπως ἀνευ πά-
 » σης τῆς τῶν ὑποτελῶν ζημίας καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φανερωθεῖη.

» Ἐξεδόθη τῇ ιε' καλενδῶν Ἀπριλίου ἐν Κωνσταν/πόλει, Ἰουστίν. αὐτοκρ.
 » ἔτει ιη', ὑπατείας Βασιλείου ἔτει δ' (17 Μαρτίου 545). »

Ἡ σύστασις λοιπὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, περὶ ἧς καὶ αὐτὸς ὁ σύγ-
 χρονος ἱστορικός Προκόπιος ἀναφέρει (2), ἅμα γενομένη, ἐδημοσιεύθη, εἴτε
 ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος ὑπάρχου, εἴτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ὑπ'
 αὐτοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ ὁμῶς οὐδ' ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως,
 οὐδ' ὁ Πάπας Ῥώμης, οὐδ' ἄλλος τῶν τότε Ἱεραρχῶν οὐδὲ διεμαρτυρήθη,
 οὐδ' ἄλλως ἠναντιώθη περὶ αὐτῆς, ὅπερ, κατὰ τὸ Λατινικὸν ἀξίωμα: **qui
 tacet confirmat**, τὸ Ἑλληνικὸν ὁ σιωπῶν ἐπικυροῖ, καὶ τὸ
 Τουρκικὸν σουκζοῦτ ικράρ δηρ, καὶ μόνον δηλοῖ ὅτι πάντες ἐπεκύρωσαν
 αὐτήν. Ἡ δὲ σιωπὴ αὕτη τῆς τε καθόλου Ἐκκλησίας καὶ τῶν κατὰ μέρος
 εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτος, καθ' ὅσον ἴσα ἴσα κατὰ τὰς περιστά-
 σεις ἐκεῖνας πλεῖστοι τῶν Ἀρχιερέων Δυτικῶν τε καὶ Ἀνατολικῶν, καὶ ἐν
 τῇ Βασιλευούσῃ καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, δὲν ἐδίστασαν νὰ ὑψώσωσι φωνὴν
 κατὰ τῆς Νεαρᾶς τοῦ αὐτοῦ Ἰουστινιανοῦ περὶ τῶν τριῶν λεγομένων κεφα-
 λαίων, ὅθεν ὁ μέγας αὐτὸς Αὐτοκράτωρ ἠναγκάσθη μετ' ὀλίγον καὶ τὴν
 Νεαράν αὐτοῦ ταύτην νὰ ἀποσύρῃ, καὶ τὴν Πέμπτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον
 περὶ αὐτῶν νὰ συγκαλέσῃ.

(1) Αὕτη ἡ Μυσία ὠνομάζετο καὶ Πρώτη, πρὸς διαφορὰν τῆς κάτω Μυ-
 σίας καλουμένης Δευτέρας. Κατὰ λάθος ἄρα ἐν τῇ Νεαρᾷ γέγραπται
 Δευτέρα Μυσία ἀντὶ Πρώτη Μυσία.

(2) Procop. de aedif. IV, I, p. 67.

Ἡ οὖν σύστασις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς ἐγένετο συναινέσει τῆς Ἐκκλησίας· ἡ δὲ συναινέσις αὕτη ἐγένετο, οὐ μόνον, ὡς εἴρηται, σιωπηλῶς, ἀλλὰ καὶ ῥητῶς καὶ ἐπιτήμῳ, πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ πάπα Βιγιλίου, ὑφ' οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν διετέλει τότε τὸ Ἰλλυρικόν (1), ὡς αὕτη ἡ μνησθεῖσα Νεαρά διαλαμβάνει, καὶ ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ ἱστορικοὶ ἀναφέρουσιν (2)· ἔπειτα δὲ διὰ συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκροτηθείσης πρὸ τῆς ε' Συνόδου ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ τοῦ Πάπα Βιγιλίου (3), τέλος δὲ καὶ παρὰ τῆς καθόλου ἐκκλησίας ἐν τῇ ε' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ἐν ἔτει 553, ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ τοῦ ζητήματος τῶν τριῶν κεφα-

(1) Ὁλοῦ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους, πρῶτον μὲν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, εἰς τέσσαρς ὑπαρχίας (Γαλτίας, Ἰταλίας, Ἰλλυρίας καὶ Ἀνατολῆς) διαιρεθέντος, ἐκάστης δὲ τῶν ἐπαρχιῶν εἰς Διοικήσεις, καὶ ἐκάστης τῶν Διοικήσεων εἰς ἐπαρχίας ὑποδιαιρέσεως, αἱ τρεῖς πρῶται Ὑπαρχίαι μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς Διοικήσεων καὶ Ἐπαρχιῶν ἔμειναν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ῥώμης Ἀρχιεπισκόπου κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος, ὡς διαττάτει ὁ 5' κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐκηρύχθησαν δ' ἀνεξάρτητοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κανόνος καὶ ὑπὸ τοῦ β' τῆς Β' μόνοι οἱ ἐν ταῖς μητροπόλεσι τῶν πέντε Διοικήσεων (Αἰγύπτου, Ἀνατολῆς, Ἀσίας, Πόντου καὶ Θράκης) τῆς Ἀνατολικῆς Ὑπαρχίας Μητροπολίται, προστεθέντος καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων· κατόπιν δὲ τοῦ ὑπὸ τὸν τῆς Θρακικῆς Διοικήσεως ἄχρι τότε διατελοῦντος ἐπισκόπου τοῦ Βυζαντίου, διὰ τὸ γενέσθαι τὴν Κωνσταντινούπολιν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους, Πατριάρχου ἀναδειχθέντος, ὑπετάγησαν εἰς αὐτὸν ἐπὶ τοῦ 28 κανόνος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου μόνοι οἱ Μητροπολίται τῶν τριῶν ἐκ τῶν πέντε Διοικήσεων τῆς Ἀνατολικῆς Ὑπαρχίας, ἥτοι ὁ τῆς Ποντικῆς Καισαρείας, ὁ τῆς Ἀσιανῆς Ἐφέσου, καὶ ὁ τῆς Θρακικῆς Ἡρακλείας, ἀφέθησαν δὲ οἱ λοιποὶ πάντες εἰς ἡν ἄχρι τότε ἦσαν κατάστασιν, ἥτοι ὁ τῆς Διοικήσεως Αἰγύπτου Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ τῆς Διοικήσεως Ἀνατολῆς Ἀντιοχείας, ἀνεξάρτητοι, πᾶσαι δὲ αἱ τῶν ἐν ταῖς λοιπαῖς τρισὶν Ὑπαρχίαις Διοικήσεων Μητροπόλεις ἔμειναν ὑποκείμεναι ὡς τὸ παλαιὸν ἔθος, τῷ Ῥώμης Ἀρχιεπισκόπῳ. Ἐκ τῶν τριῶν δὲ τούτων Ὑπαρχιῶν ἡ Ἰλλυρικὴ εἶχε δύο Διοικήσεις· μίαν, τὴν τῆς Ἀχαΐας καὶ Κρήτης, καὶ ἄλλην, τὴν τῆς Δακίας καὶ Μακεδονίας. Ἐκ τῆς τελευταίας οὖν Διοικήσεως ταύτης ὁ Ἰουστινιανὸς ἐσχημάτισε τὴν περιοχὴν τῆς ἀνεξαρτήτου πλέον κηρυχθείσης Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς πατρίδος αὐτοῦ Πρώτης Ἰουστινιανῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε τὴν συναινέσιν τοῦ Κυριάρχου τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων πάπα Βιγιλίου.

(2) Barinius ad an 535 T. VII, p. 537. Crist. Orient T. II. N. XXV. p. 283—284.

(3) Δοσίθ. περὶ τοῦ ἐν Ἱεροσ. Πατρ. Βιβλ. ε'. Κεφ. Κ'. § 2 καὶ 8.

λαίων, ὡς εἴρηται, συγκαλεσθεῖση καὶ συγκροτηθεῖση. Εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην οἱ προσκεκλημένοι γραικοὶ ἦτοι ἀνατολικοὶ Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιερεῖς ἦλθον πανταχόθεν, ὥστε παρῆσαν ἐκ τούτων τρεῖς Πατριάρχαι καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε ἀρχιερεῖς. Προσκληθεὶς ἦλθε καὶ ὁ πάπας Βιγίλιος αὐτὸς μετὰ τινων δυτικῶν ἀρχιερέων ἐκ τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰλλυρίας, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ διέτριψεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ 547 μέχρι τοῦ 555 ἔτους, χωρὶς ποτε νὰ ἀναφέρῃ τι κατὰ τῆς νεοσυστηθείσης Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς, μήτε αὐτὸς μήτε ἄλλος τις, ἐν ᾧ πάντοτε σχεδὸν εὕρισκετο εἰς διαφωνίαν καὶ μέγαν διαπληκτισμὸν καὶ μετὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶ, καὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀρχιερέων, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Αὐτοκράτορος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν τριῶν κεφαλαίων. Ὅτε δὲ ἡ προσδιορισθεῖσα ἡμέρα (5 Μαΐου 553) τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου ἐπῆλθεν, αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ δυτικοὶ ἀρχιερεῖς ἠρνήθησαν ἐπιμόνως νὰ παρουσιασθῶσι, καὶ οἱ μὲν Ἰταλοὶ καὶ Ἀφροὶ ἀρχιερεῖς προσκαλούμενοι ἔλεγον, ὅτι δὲν ἔρχονται, ἐὰν δὲν ἔλθῃ καὶ ὁ Κυριάρχης αὐτῶν ὁ πάπας· οὗτος δὲ θεωρῶν τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῶν δυτικῶν, καὶ ὑποβλέπων τὴν κατ' αὐτῶν ἴσως μεγίστην πλειονοψηφίαν τῶν ἀνατολικῶν, ἔθειεν ὅρον τῆς παρουσίας, αὐτοῦ τὸ νὰ σχηματισθῇ ἡ Σύνοδος ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀρχιερέων Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν, ἀπαράλλακτα καθὼς πρὸ ὀλίγου ἀπῆλθον οἱ Βούλγαροι τὸν σχηματισμὸν τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ Γραικῶν καὶ Βουλγάρων. Ἡ τοιαύτη δὲ πρότασις τοῦ πάπα Βιγιλίου δυσηρέστησε λίαν τοὺς Ἀνατολικούς, ὡς ἄρτι ἡ τῶν Βουλγάρων τοὺς Πατριαρχικούς, μὴ παραδεχεμένους αὐτήν· ἔλεγον δὲ πρὸς δικαιολόγησιν δῆθεν τῆς μὴ παραδοχῆς αὐτῶν, ὅτι εἶχον ἔλθει ἐκ τοσοῦτων ἐπαρχιῶν ἀπομεμακρυσμένων δι' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον· ὅτι ἡ τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν ἀντιπροσωπεύουσα Σύνοδος δὲν ἔπρεπε νὰ σύγκριται ἐξ ὀλίγων· ὅτι ἐν ταῖς οἰκουμενικαῖς συνόδοις οἱ Γραικοὶ ἦσαν πάντοτε πλειότεροι· ὅτι ἐν Νικαίᾳ ἅπαντες ἦσαν Γραικοί· ἐν Χαλκηδόνι, ἐκ τῶν συνελθόντων ἐξακοσίων τριάκοντα πατέρων, μόνον οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ πάπα Λέοντος ἦσαν Δυτικοί(1).

(1) Ὁ Ἱεροσόλ. Πατριάρχης Δοσίθεος μᾶς λέγει, ὅτι ἐν μὲν τῇ Α' Συ-

ὅτι τέλος πάντων ἦτο γνωστὴ ἡ ὑπὲρ τῶν
τριῶν κεφαλαίων ἐπιμονὴ τῶν Λατίνων, καὶ ἐὰν
οὗτοι προσεκαλοῦντο πάντες, ἤθελον ἀκολουθήσῃ φι-
λονεικία ἀπέραντοι, ἐξ ὧν οὐδὲν πλέον ἀποτέλεσμα
ἠλπίζετο νὰ φέρῃ ἡ Σύνοδος. κτλ. Ἐπὶ τούτων ἔστειλαν πάλιν
μίαν ἐπίσημον πρεσβείαν πρὸς τὸν πάπαν, προσκαλοῦντες αὐτόν· ἀλλ' ὁ πά-
πας τὰ αὐτὰ ἀπαντῶν ἡρνήθη καὶ πάλιν νὰ παρουσιασθῇ ἐπιλέγων ὅτι τὴν
γνώμην αὐτοῦ θέλει ἐκθέσει πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἰδίως. α Τότε ἀπελπι-
» σίας ἀπὸ τοῦ Πάπα γενομένης, πρὸς τοὺς παρεπιδημοῦντας ἐν Βυζαντίῳ
» Δυτικοὺς ἐπισκόπους ἕτεροι παρὰ τῆς Συνόδου ἐπέμφθησαν, προσ-
» καλοῦντες αὐτοὺς ὅπως συνάμα τὴν περὶ τούτων ποιήσωνται σκέψιν· ἀ-
» πεκρίθησαν δὲ, οἱ μὲν Ἰταλοὶ καὶ Ἀφροὶ, ὅτι οὐ δύνανται συ-
» νελθεῖν, ἀπόντος τοῦ πάπα, οἱ δὲ Ἰλλύριοι, ὅτι οὐ δύνανται χωρὶς τῆς
» γνώμης τοῦ ἰδίου Ἀρχιεπισκόπου παρεῖναι. Ἡ Σύνοδος ὅ-
» μως περὶ τῶν δευτέρων (ἦτοι τῶν Ἰλλυρίων) εἶπεν: ἡμεῖς ἔχομεν
» τὴν γνώμην τοῦ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ δηλονότι τῆς Α-
» ΧΡΙΔΟΣ, καὶ ἀρκεῖ » (1).

Ἐνταῦθα παρατήρησον καλῶς, ἀναγνώστα, τὰ δύο ταῦτα σπουδαῖα διὰ
τὴν ὑπόθεσίν μας πράγματα· α) ὅτι οἱ ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ παρόντες
τρεῖς Πατριάρχαι καὶ ἑκατὸν πενήκοντα πέντε
οἱ πάντες ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ, ἐθεώρουν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν
ἀρχιερεῖς τῆς Ἰλλυρίας ὡς δυτικοὺς· καὶ β') ὅτι ἀνεγνώριζον
τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τοῦτον τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς ἢ Ἀχρίδος
αὐτοκέφαλον καὶ ἀνεξάρτητον εἰς τοσοῦτον βαθμόν, ὥστε
μόνην τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐθεώρουν ἀρκουσαν εἰς τὴν μέλλουσαν συ-
ζήτησιν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου θρησκευτικοῦ ἐκείνου ζητήματος.

νόδῳ, ἐκτὸς τριῶν δυτικῶν, πάντες ἦσαν Ἕλληνες καὶ Ἀνατολικοί· ἐν δὲ
τῇ Β', οὐδεὶς ἐκ τῆς Ῥώμης· ἐν τῇ Γ', τρεῖς μόνοι ἦλθον ἀπὸ τῆς Ῥώμης
εἰς τὸ τέλος αὐτῆς· ἐν τῇ Δ', ἐκτὸς τριῶν Ῥωμαίων πάντες οἱ λοιποὶ Ἕλ-
ληνες, ἐν τῇ Ε', οἱ πάντες Ἀνατολικοί· ἐν τῇ ΣΤ', ὡς καὶ ἐν τῇ Δ'· ἐν δὲ
τῇ Ζ', ἐκτὸς τριῶν Δυτικῶν, πάντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες (Δοσιθ. περὶ τῶν ἐν
Ἱεροσ. Πατρ. Βιβλ. 1, Κεφ. ια § 5.)

(1) Ἰδε πρακτ. Συνόδ. Τ. Κ. ἱστορ. τῆς ἐ Συν. καὶ πρακτ. τῆς β' συνεδρ.
αὐτῆς· ἴδε καὶ Δοσιθ. Ἱεροσολ. Βιβλ. ε. Κεφ. ιε. § δ'.

Μετὰ τὴν Σύνοδον ταύτην οἱ Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς ἐξηκολούθησαν νὰ ἀναγνωρίζωνται αὐτοκέφαλοι καὶ ἀνεξάρτητοι, τόσον παρὰ τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, (ἀχώριστου εἰσέτι διατελούσης ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς,) καθὰ μαρτυρεῖται ὑπὸ τῆς ἱστορίας, ἰδίως δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐν ἔτεσι 590-604 ἀκμάσαντος ἀγίου πάπα Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου (1), ὅσον καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Ἀνατολικῆς, ὡς βεβαιοῦσιν αὐταὶ αἱ συνεχεῖς σχέσεις καὶ πράξεις αὐτῆς μετὰ τῆς εἰρημένης Ἀρχιεπισκοπῆς (2), καὶ ὡς ἐπιμαρτυροῦσι διάφοροι πολιτικοὶ τε καὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς (3). Ἀνεγνωρίζετο δὲ ὡς τοιαύτη ἡ ῥηθεῖσα Ἀρχιεπισκοπή, οὐ μόνον ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Ὀθωμανικῆς Ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, καθ' ὃν καιρὸν ὑπέκειτο ἡ Βουλγαρία εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς, προὔχειρίζετο ἀπαραλλάκτως, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι (4). Ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης οὕτως ἔγραφε πρὸς τὸν εἰρημένον Ἀρχιεπίσκοπον: α Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς » Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε τῆς » ἡμῶν μετριότητος, καὶ συλλειτουργέ· εὐχομαι τῷ Θεῷ κτλ. » (5). Ἡ δ' αὐτονομία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τούτου οὕτως ἀναγνωρίζομένη, εἰς πόσον βαθμὸν ἦτον ἱερὰ, καὶ πόσον ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἦτον ἀνίκανος νὰ προσβάλλῃ ἢ ἐπιρρέασῃ αὐτὴν κανονικῶς, φαίνεται ἐκ τῆς πρὸς τὸν Χαλκηδόνος Μιχαὴλ ἐπιστολῆς τοῦ ἐπὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ (1081-1118) ἀκμά-

(1) Epist. pap. Greg. L. IV, epist VII, VIII et X.

(2) Ἰδε Πρακτικὰ Συνόδ. Τ. II, σελ. 978—981 Μελετίου Ἐκκλησ. ἱστορ. κτλ.

(3). Ἰδε Νιμοκάου Φωτίου Τιτλ. Α'. Κεφ. ε' ; Βασιλ. Βιβλ. Ε'. Τιτ. Γ'. Κεφ. α' ; Νεαράν Βασιλ. Βουλγαρικ. Συντ. ἱερ. Καν. Ῥάλλη Τομ. ε', σελ. 276—269; Βαλσαμ. ἐρμην. β' καν. Β' Οἰκουμ. Συνόδου ἐν β' Τόμ. τοῦ αὐτοῦ συντάγμ. σελ. 171. καὶ νέ καν. Καρθαγ ἐν γ' Τόμ. τοῦ αὐτοῦ σελ. 450; Γ'. Ἀκροπολ. κεφ. 21 σελ. 36 ; Νικηφ. Γρηγ. Λόγ. Β' κεφ. β' ; Μελετ. ἐκκλ. ἱστορ. Τ. Β'. σελ. 68; Turcograecia. L. II. hist. eccl. Χρυσάνθου συντ. σελ. 84 ; Ματθ. Βλας. συντ. ἐν Συντ. ἱερ. καν. Ῥάλλη Τ. ζ. σελ. 258.

(4) Codin. Curopal. de offic. C. XX. p. 105 edit. Rom.

(5) Ὁρα. Γ. Κοδηνοῦ Κουροπολίτου παρὰ Giar. p. 406—419 καὶ Συντ. ἱερῶν κανον. Ῥάλλη Τ. Ε'. σελ. 498.

σαντος Ἀγίου Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας (1), ὅπου ἰδίως ἀναγινώσκονται τάδε· «Τίς γὰρ μετουσία τῷ Κωνσταντινουπόλεως Πατρι-
» ἀρχῇ, μήτε χειροτονίας ἐπ' αὐτοῖς δίκαια ἔχοντι,
» λαχοῦσι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΝ, μετ'
» ἄλλο τι διαδεξαμένῳ κατὰ τούτων προνόμιον;» (2).

Πρὸς περισσὴν δὲ ἀπόδειξιν τῆς ἀναγνώρισεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς περι-
ῆς ὁ λόγος Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ κατ' εὐθείαν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-
τριαρχείου δὸς δ' εἰπεῖν καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἡμεῖς θέλομεν μετα-
φέρει ἐνταῦθα καὶ γράμμα αὐτοῦ ἐπίσημον, δι' οὗ κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1368
ἔτους ὁ τότε Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φιλόθεος προσεκάλει τὸν Ἀρχιε-
πίσκοπον τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης
Βουλγαρίας εἰς μέλλουσαν συγκροτηθῆναι ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκου-
μενικὴν Σύνοδον. Ἰδοὺ ἀπόσπασμα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος γράμματος.

« Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς
» Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας

» Ὁ πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου μου Αὐτοκράτορος, ὁ
» κόντος Σαβοείας, καταλαβὼν εἰς . . . Κωνσταντινούπολιν μετὰ κατέρ-
» γων, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ δυτικὸν ἀρχιερέα τὸν κύρ Παῦλον, διεκόμι-
» σε λόγους τοῦ πάπα πρὸς τὸν κράτιστον καὶ ἁγιόν μου Αὐτοκράτορα περὶ
» τῆς ἐνώσεως καὶ ὁμονοίας τῶν ἐκκλησιῶν, τῆς τε ἡμετέρας δηλονότι καὶ
» τῆς τῶν Λατίνων.

» Ὁ οὖν κράτιστος καὶ ἁγιός μου Αὐτοκράτωρ ἔδειξε τὰ περὶ τούτου
» τῇ ἡμῶν μετριότητι καὶ τοῖς ἁγιωτάτοις Πατριαρχαῖς τῷ
» τε Ἀλεξανδρείας καὶ τῷ Ἱεροσολύμων, ἔτι δὲ καὶ τῇ ἱερᾷ
» Συνόδῳ τῶν εὐρεθέντων ἐνταῦθα ἱερωτάτων ἀρχιερέων,
» καὶ κοινῇ συνθέντες καὶ ὁμοφωνήσαντες ἐψηφισάμεθα
» δεῖν γενέσθαι Οἰκουμενικὴν Σύνοδον κατὰ τὰς προγεγονυῖας
» ἐπὶ τὰ Οἰκουμενικὰς Συνόδους.

» Οἱ μὲν οὖν δύο ἁγιώτατοι Πατριάρχαι, ὅτε Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν

(1) Du Cang. Famill. Byz. C. XXV p 174 ad reg; Assem.
Calend. eccles. uneg. T. III, c. IV, p. 42, et T. V-R. IV, p. 161.

(2). Ἐπιστ. κζ' Στάσεως Β' Θεοφυλ. ἅπαντα T. Γ'. σελ. 662 — 663.

» Ἱεροσολύμων, εὐρίσκονται ἀρτίως ἐνταῦθα, καὶ ἀποστέλλουσιν ἤδη γρα-
 » φὰς πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τὰς οἰκείους συνόδους, ἵνα παρα-
 » γένωνται· διεμνηυσάμεθα δὲ καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας
 » ἡμεῖς, ἵνα μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν πάντων Ἀρχιερέων καὶ τῆς ἰδίας συνόδου
 » παραγένηται. Ἐνὶ γοῦν ἀναγκαῖον ἀφικέσθαι καὶ τὴν Ἀγιωσύνην
 » σου μετὰ τῶν ΥΠΟ ΣΕ Ἀρχιερέων πάντων, ἐπεὶ καθολικὴ
 » καὶ οἰκουμενικὴ ἔσται ἡ σύνοδος. Ἐπεὶ γὰρ ἡ αὐτόθι ἐκκλησία
 » καὶ τὸ ΕΘΝΟΣ ΑΥΤΟ ἐντεῦθεν ὡς ἀπὸ πηγῆς καὶ ρίζης ἔχει τὴν
 » εὐσέβειαν καὶ τὴν ὑγιᾶ καὶ ἀμώμητον πίστιν, πρὺκειται δὲ ἀρτίως ὁ
 » περὶ εὐσεβείας καὶ πίστεως σκοπὸς, ἀνάγκη πᾶσά ἐστι καταλαβεῖν
 » ἐνταῦθα τὴν Ἀγιωσύνην σου, ἵνα κοινῇ διασκεψάμενοι, τῇ
 » τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ χάριτι, δώμεν λόγον ὑπὲρ τῆς θεοσεβείας ἡμῶν,
 » καὶ τῶν ἀπταίστων περὶ Θεοῦ δογμάτων

» Διὰ τοῦτο καὶ πάσας σου τὰς δουλείας ἀφείς, ὅσαι καὶ οἶαί εἰσι, καὶ
 » πάντα τὰ προκείμενά σοι δεύτερα θέμενος τοῦ περὶ εὐσεβείας λόγου
 » σποῦδασον κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην καταλαβεῖν
 » ἐνταῦθα μετὰ τῶν ὑπὸ σὲ πάντων Ὀφείλεις οὖν
 » καταλαβεῖν ἐντὸς τῆς τεταγμένης διορίας ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ παρόντος
 » Ἰουνίου μηνὸς τῆς ἐνισταμένης ἑ. Ἰνδικτιῶνος, μέχρι καὶ συμπληρώσεως
 » χρόνων δύο (1) ».

Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι, καὶ κατὰ τὸ γράμμα τοῦτο, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πρώτης
 Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, καθὼ ἀνεγνωρισμένος ὑπὸ τῆς
 καθόλου ἐκκλησίας, προσεκαλεῖτο μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν πάντων ἀρχιερέων
 εἰς Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.

Ἀλλὰ τίς ἡ χρεῖα νὰ μεταφέρωμεν παραδείγματα οὕτω μακρυνά; ἀρκοῦ-
 σιν ἡμῖν δύο τὰ ἐπόμενα, Κατεστρωμμένα ἐν αὐτῷ τῷ Κώδικι τῆς Με-
 γάλης Ἐκκλησίας φυλ. 12 καὶ 13.

Τὸ πρῶτον τούτων χρονολογεῖται τῷ 1762, ἔχει δὲ ὡς ἐφεξῆς:

» Ἐπειδὴ ἡ Ἀγιωτάτη Μητρόπολις Μογλενῶν καὶ Κατρανίτζης, ἡ ὑπο-
 » κείμενη τῇ Ἀγιωτάτῃ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν,
 » διέμεινεν ἀποίμαντος..... ὁ γοῦν κυριάρχης τῆς Μητροπό-

(1) Act. Patriarch. Const. t. I, CCXXXIV p. 491 — 492. edit. 1860.

» λεως ταύτης Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρι-
 » δῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας κὺρ Κύριλλος, ἅτε τὰς διατρι-
 » βὰς τέως ποιούμενος ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν τῶν
 » πόλεων, ἡξίωσε.» κτλ.

Σημειώσατε ἐνταῦθα, οὐ μόνον τὸ αὐτοκέφαλον καὶ Κυριάρχην
 εἶναι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν καὶ πάσης
 Βουλγαρίας, ἀλλὰ καὶ τὸ τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι
 αὐτὸν ἐνταῦθα ἐν Βασιλευούσῃ. Ταῦτα δὲ λέγει ἡμῖν
 τὸ Πατριαρχεῖον.

Τὸ δεύτερον χρονολογεῖται Μαΐῳ τοῦ 1763, καὶ ἔχει ὡς ἀκολούθως :

α Τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἀπροστατεύτου
 » καὶ ἄνευ ἀρχιεπισκοπικῆς ἐπισκέψεως καὶ πνευματικῆς διοική-
 » σεως τοῦ ἐκεῖ χριστωνύμου λαοῦ πρὸ ἱκανοῦ ἤδη καιροῦ ἐνα-
 » πομεινάσης . . . τοῦ μὲν Κυρίλλου . . . βασιλικῇ ὀργῇ ὑποπεσόντος καὶ
 » ἐξορία καταδικασθέντος, τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν διαδεξαμένου τὴν Ἀρχιεπι-
 » σκοπὴν Ἱερεμίου θανάτῳ τελευτήσαντος, τὸ ἐνταῦθα ἐν Κων-
 » σταντινουπόλει εὐρισκόμενον ΣΥΣΤΗΜΑ τοῦ ἐκεῖσε
 » ὀρθοδόξου λαοῦ εἰς ἱκανὸν πλῆθος ἀριθμούμενον . . .
 » προσέδραμον πολλάκις εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλη-
 » σίαν . . . Ζητοῦντες τὴν θεραπείαν, . . . ἐστάλησαν δὲ καὶ γράμματα
 » κοινὰ παρὰ τῶν ἐκεῖσε ἀρχιερέων, οἵτινες καὶ
 » αὐτοὶ μετὰ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν προκρίτων . . . ἐδέοντο καὶ
 » παρεκάλουν τὴν καθ' ἡμᾶς Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἀντιλαβέ-
 » σθαι αὐτῶν . . . Καταβαρύναντες δὲ ἡμᾶς πολλάκις καὶ
 » ἱκανὸν καιρὸν ταῖς κοιναῖς αὐτῶν καὶ ὁμοφώνοις ἱκετηρίοις καὶ δεήσεσι,
 » τελευταῖον προσέδραμον ἐν τῇ βασιλικῇ κραταίᾳ
 » ἐξουσίᾳ καὶ τοῖς πολυχρονίοις ἡμῶν αὐθένταις τὴν αὐτὴν ἱκετηρίαν
 » ποιούμενοι, κἀντεύθεν προσητάχθημεν διὰ κραταιοῦ προσκυ-
 » νητοῦ βασιλικοῦ ὀρισμοῦ εὑρεῖν καὶ καταστήσαι πρόσωπον ἄξιον εἰς τὸ
 » ἀναλαβέσθαι τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην.

» Ἡ οὖν Μετριότης ἡμῶν, σκεψαμένη τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ταύ-
 » την εἶναι ἐτέρου κλίματος καὶ Αὐτονόμον, καὶ μὴ
 » ὑποκειμένην τῷ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτῳ Θρόνῳ καὶ τῇ

» ψήφῳ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνεβαλλόμεθα τὸ
» πρᾶγμα μέχρι τοῦ νῦν.

» Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν Κωνσταν|πόλει εὕρισκόμενον παμπλη-
» θές σύστημα τῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης χριστιανῶν οἴκοθεν
» κινηθέντες, καὶ τὴν ἄδειαν καὶ τὴν γνώμην ἔχοντες τῶν
» ἐκεῖσε ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀρχιερέων καὶ χριστιανῶν, καὶ θέλοντες τὴν
» σύστασιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης καὶ τὴν πνευματικὴν κυβέρνησιν τοῦ
» αὐτοῦ λαοῦ, ἐξελέξαντο καὶ ἐζήτησαν παρ' ἡμῶν ἐπιμόνως τὸν Ὁσιώτατον
» Μέγαν Πρωτοσύγκελλον τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ
» Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν ἱερομονάχοις κύρ Ἀνανίαν, προσέδρα-
» μον αὐθις τῷ βασιλικῷ Κράτει, καὶ ἐμφανίσαντες τὴν
» τοιαύτην αὐτῶν ἰκεσίαν, εἰσηκούσθησαν καὶ ἐγένετο
» τεβτζίχιον ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ αὕτη διὰ βασιλικοῦ μπερατίου εἰς τὴν
» αὐτοῦ Ὁσιότητα

» Ἐπικειμένης οὖν ἀνάγκης εἰς τὸ ἀπαρτισθῆναι ἐκκλησια-
» στικῶς καὶ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ διὰ τὴν κοινὴν ἐκλογὴν
» καὶ ζήτησιν παντὸς τοῦ ἐκεῖσε ποιμνίου Ἐπεὶ
» οὐκ ἦν δυνατὸν ἄλλως ἀποπερατωθῆναι αὐτήν, ἅτε τῆς ἱερᾶς
» τῶν ἀρχιερέων Συνόδου τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ
» Θρόνου ΜΗ ΔΥΝΑΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΣ ΨΗΦΟΥΣ ΠΟΙΗΣΑΙ διὰ
» τὸ παρηλλαγμένον τοῦ κλίματος, λόγοις ἀναγ-
» καίας ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας διώρισεν ἡ Με-
» τριότης ἡμῶν ἐκ τῶν παρευρισκομένων ἐνταῦθα, καὶ πρῶην ἀρχιερατικῇ
» χάριτι κεκοσμημένων, τὸν τε πρῶην Καστορίας κύρ Ἡσαίαν, ὡς
» καὶ τὰ δίκαια ἔχοντα τῆς ἐκεῖσε ἐπαρχίας
» τὸν πρῶην Προϊλάου Φιλόθεον, τὸν πρῶην Νέων Πατρῶν κύρ . . . ,
» τὸν πρῶην ἀρχιεπίσκοπον Τήνου κύρ Κύριλλον, καὶ τὸν πρῶην
» Ἰζίας κύρ Νεόφυτον, τὸν πρῶην Ὠλένης κύρ Ζαχαρίαν, καὶ τὸν ἐπί-
» σκοπον Θαυμακοῦ κύρ Σεραφεῖμ, καὶ τὸν Σταυρουπόλεως κύρ Ἀνθιμμον,
» συνελθόντας ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου κατὰ τὸ
» Μετόχιον τοῦ Ἀγίου Τάφου, ψήφους κανονικὰς
» ἡμετέρας Πατριαρχικῇ ἀδείᾳ ποιῆσαι . . . καὶ κατὰ τὴν κοινὴν
» ἐκλογὴν τοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης ἀπαξάπαντος ποι-
» μνίου ἀποκαταστήσαι γνήσιον Ἀρχιεπίσκοπον τὸν ῥηθέντα Ὁσιώτατον

» ἐν Ἱερομονάχοις κύρ Ἀνανία διὰ τῆς κοινῆς αὐτῶν ἀρχιερατικῆς
» ψήφου. »

Ἐνταῦθα ὁμοίως θέλετε παρρηγήσῃ, φίλε ἀναγνώστη, πόσῃ φροντίδα καταβάλλει ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἰς τὸ νὰ καταδείξῃ μὲν τὸ αὐτό νόμον καὶ ἀνεξάρτητον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, ὥστε μὴ δὲ τῷ Ἀγιωτάτῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Θρόνῳ μὴ δὲ τῇ ψήφῳ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου ὑποκείσθαι, μὴ δὲ δύνασθαι ὅλως τὴν ἱερὰν ταύτην Σύνοδον περὶ αὐτῆς ψήφους ποιῆσαι, νὰ διαφύγῃ δὲ τὴν κατηγορίαν τοῦ ὅτι παρὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, (1) ἐπεμβῆκε καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὴν ἐκλογὴν, ἐπιψήφισιν, καὶ ὀνομασίαν τοῦ τοιούτου Ἀρχιεπισκόπου, δικαιολογῶν μὲν τὴν ἐπέμβασιν αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης διὰ τε τὴν ἐπίμονον παράκλησιν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει συστήματος (τῶν γουνάρδων βέβαια) τοῦ Ἀχριδιανοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἀπαξάπαντος τοῦ ἐκεῖσε ποιμνίου (δι' ἀντιπροσωπείας τοῦ συστήματος αὐτοῦ δηλονότι) ὡς ἔχοντος, καθὰ λέγει, τὴν αἰδέειαν καὶ γνώμην τῶν ἐκεῖσε ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀρχιερέων καὶ χριστιανῶν, καὶ διὰ τὴν προσταγὴν ἐκ μέρους τοῦ βασιλείου Κράτους, καὶ τὸ γενόμενον τε βετζίχιον διὰ βασιλικῷ μπερατίου εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου τῆς Α. Παναγιότητος· προχωρῶν δὲ, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀντικανονικωτάτης ταύτης ἐπεμβάσεως, καὶ μέχρι τοῦ ἀντικανονικωτάτου μέτρου τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ (τοῦ ἤδη ψηφισθέντος καὶ διὰ βασιλικῷ μπερατίου ὀνομασθέντος) ὑπὸ ἀρχιερέων, οὐ μόνον [μὴ Συνοδικῶν, ἀλλὰ καὶ πεπαυμένων, ἐκπτώτων, καὶ ἀνευ ἐπαρχίας καὶ λειτουργίας ἐκκλησιαστικῆς διατελούντων, καὶ ταῦτα ἐν νῶϊ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν ἐτέρου ἀνεξαρτήτου Πατριάρχου εὕρισκομένων. Ἡ ἐπινόησις ἀληθῶς δὲν ἡδύνατο νὰ ᾔῃ σοφιστικωτέρα καὶ τεχνικωτέρα.

(1) Κων. ἀπος. λέ, Β' Συνόδ. οἰκουμ. β', Γ'. Συνόδ. οἰκουμ. ή, ΣΤ' Συνόδ. οἰκουμ. κ', καὶ Συνόδ. Ἀντιοχ. κβ' ὁ λέγων ἐπίσκοπον μὴ ἐπιβαίνειν ἀλλοτρίᾳ πολεὶ τῇ μὴ ὑποκείμενῃ αὐτῷ, μὴ δὲ χώρα τῇ αὐτῷ διαφερούσῃ, ἐπὶ χειροτονία τινός. . . .

Ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ ζωηροῦ παραδείγματος δικαιοῦνται ἄρα οἱ Βούλγαροι νὰ ἐξαγάγωσι τὸ πρακτικὸν τοῦτο συμπέρασμα ὅτι, ἐὰν ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἠδύνατο, θέλω εἰπεῖν, νὰ ἐνεργήσῃ καὶ τὰ ἀντικανονικώτερα πρὸς τὸ οἰκονομῆσαι τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιμόνου ἐν τῷ δύνω μηνῶν αἰτήσεως ἐνὸς συστήματος, δὸς δ' εἰπεῖν, καὶ μιᾶς ἐπαρχίας, πολλῶ μᾶλλον δύναται ἤδη, ἐὰν θέλῃ, νὰ κάμῃ εἰς αὐτοὺς παραχώρησιν οὐ τοσοῦτον ἀντικανονικὴν πρὸς οἰκονομίαν πολλῶ μείζονος ἀνάγκης τῆς πηγαζούσης ἐκ τῆς ἐπιμόνου ἐν τῷ ἐννέα ἐτῶν αἰτήσεως ὁλοκλήρου ἔθνους.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ παρά τε τῆς καθόλου καὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀναγνωρίσεως τοῦ αὐτοκεφάλου καὶ αὐτονόμου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν.

Ἐλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὴν δευτέραν τοῦ γράψαντος τὸ ἄρθρον τοῦ Νεολόγου πρότασιν, δι' ἧς, ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν κατάργησιν τῆς αὐτοκεφάλου ἐκείνης Ἀρχιεπισκοπῆς, λέγει ὅτι ἐγένετο τῇ κοινῇ κλήρῳ τε καὶ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ταύτης δι' ἀναφορᾶς αἰτήσσει.

Ἐπὶ τούτῳ ἐξεταστέον, πρῶτον μὲν, ἐὰν ὑπῆρξε τοιαύτη κοινὴ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀναφορὰ, ἢ πῶς καὶ διατί ἐγένετο ἡ κατάργησις αὕτη· δεύτερον δὲ, ἐὰν καὶ ὑπάρξασα ἠδύνατο, καθὰ φαίνεται φρονοῦσα σήμερον ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, νὰ καταργήσῃ καὶ ἀπαλλοτριώσῃ θρόνον ἀνεξάρτητον ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐπὶ δώδεκα καὶ ἡμισυν αἰῶνας, ὡς ἄνω εἴρηται, ἀνεγνωρισμένον.

§ 1.

Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ πρώτου ἐκ τῶν δύο τούτων ζητημάτων προσάγουσι

τρία ἔγγραφα κατεστρωμένα ἐν τῷ Κώδικι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὧν τὰ μὲν δύο πρῶτα ἐλλειπῶς, τὸ δὲ τρίτον ἀπαραλλάκτως ἐν ἔτει 1860 ἐδημοσίευσεν ὁ Πανιερώτατος Ἅγιος Χίου Κύρ Γρηγόριος, τότε Ἀρχιεγγραμματοῦς τῆς ἱερᾶς Συνόδου διατελὼν· ἐν τῷ α' Κεφαλαίῳ τοῦ Γ' μέρους τῆς ἑαυτοῦ Πραγματείας περὶ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐπὶ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ὀρθόδοξων Χριστιανῶν, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἀδημοσίευσεν ὁμοίως ταῦτα ἐσχάτως καὶ ὁ Ἅγιος Βελεγράδων κύρ Ἀνθιμος ἐν τῷ 5' Κεφαλαίῳ τῆς αὐτοῦ Συντόμου ἱστορικῆς περιγραφῆς τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Βελεγράδων. Ἀνάγκη νὰ τὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὁλόκληρα, ἵνα ἴδωμεν ἐὰν καὶ κατὰ πόσον τὸ εἰρημένον ζήτημα ἐκ τούτων τῶν ἐγγράφων ἀποδεικνύεται.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Α'.

Παραίτησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου.

« Διὰ τῆς παρούσης μου οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάστου παραιτήσεως
 » φανερῶ ὁ κάτωθεν ὑπογεγραμμένος, ὅτι διὰ τὸ ἀδυνατῶς ἔχειν
 » με οἰκονομῆσαι καὶ διορθῶσαι τὰς τῆς Ἀρχιεπι-
 » σκοπῆς τῶν Ἀχριδῶν χρεῖας, ἀλλεπαλλήλως ἐπισυμβάσας
 » ἐπὶ τε τῶν πρὸ ἡμῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, λαβὴν οὐ μικρὰν λα-
 » βόντων τῶν κακοποιῶν τὰς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν Μητροπό-
 » λεις, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πτωχοὺς ῥαγιάδες, καὶ διὰ τὸ μὴ ἄλλως
 » ἔχειν ἐλευθερωθῆναι τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸ
 » ἐκεῖσε κλίμα καὶ ὅλον τὸ χριστιανικὸν γένος,
 » εἰ μὴ τῇ ἀναιρέσει τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, δι' αὐτὰ
 » ταῦτα παραιτοῦμαι ἤδη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, οὐ
 » μὴν δὲ καὶ τῆς προτέρας μου ἐπαρχίας Πελαγονείας,
 » ἣν τινα ἔχειν ἐφ' ὅρῳ ζωῆς μου τὴν ζωοτροφίαν μου καὶ χρεῖαν τῶν
 » ἀναγκῶν μου. Ἐπὶ τοιαύτῃ δὲ συμφωνίᾳ μετὰ τῶν συναδελ-
 » φῶν μου Ἀγίων Ἀρχιερέων ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα μου οἰκειοθελὴς
 » καὶ ἀβιάστος παραίτησις, ἣτις ὀφείλει καταστρωθῆναι καὶ ἐν τῷ

» ἱερῷ Κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τοῦ Μακα-
» ριωτάτου Ἱεροσολύμων Κυρίου Παρθενίου.

« ἐν ἔτει αψξζ'. Ἰανουαρίου ις'.

» (Τ. Σ.) † Ὁ Ἀχριδῶν ἈΡΣΕΝΙΟΣ ὑπόσχεται »

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀποδεικνύει κατ' εὐθεϊαν τὴν παραίτησιν μόνον τοῦ Ἀρσενίου ἀπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ, καὶ ταύτην ὑπὸ τὸν ῥητὸν ὅρον τοῦ διατηρῆσαι πρὸς ζωοτροφίαν αὐτοῦ τὴν προτέραν του ἐπαρχίαν Πελαγωνείας, ὅρον, ὅστις οὐκ ἐτηρήθη εἰ μὴ ἐπὶ πέντε μῆνας (1).

(1) Ὡς ἤδη ἐπὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, οὕτω καὶ μετὰ πέντε μῆνας, ἤγουν τῇ 24 Ἰουνίου 1767, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν ῥηθέντα ὅρον ἀφεθείσης αὐτῷ ἐπαρχίας Πελαγωνείας, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ ὁ τάλας Ἀρσένιος· αὕτη δὲ ἡ παραίτησις αὐτοῦ κεῖται κατεστρωμμένη ὀπίσθεν τοῦ φύλλου 77 τοῦ Κώδικος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἔχουσα ὡς ἐφεξῆς :

» Ἡ ταπεινότης ἡ ἐμὴ διὰ τοῦ παρόντος τῆς οἰκειοθελοῦς
» παραιτήσεως γράμματος δηλοποιεῖ ὅτι, μὴ δυναμένη
» κυβερενῆσαι τὰ ἐπικείμενα τῇ ἐπαρχίᾳ μου
» χρέη, οὕτε μὴν ὅλως ἀπελθεῖν ἐκεῖσε διὰ τὰς
» ὑφορωμένας τῶν δανειστῶν ἐνοχλήσεις, οἰκειο-
» θελῶς καὶ ἀβιάστως ποιοῦμαι παραίτησιν τῆς
» ἐπαρχίας μου Πελαγωνείας εἰς τὸν Πανιερώτατον Μητροπολίτην Μογλενῶν,
» τὸν ἀγαπητόν μοι ἀδελφόν, κύρ. Ναθαναήλ, ὡς ἄξιον καὶ ἱκανὸν εἰς τὴν
» διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης.

Ὅθεν δέομαι θερμῶς τοῦ Παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου μοι Δεσ-
» πότου καὶ τῆς ἱερᾶς τῶν Πανιερωτάτων ἀρχιερέων Συνόδου, ἵνα συγκατα-
» νεύσωσι τῇ αὐθαίρετῳ μου ταύτῃ βουλῇ, καὶ προχει-
» ρίσασθαι τὴν Αὐτοῦ Πανιερότητα ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ. Βούλομαι
» δὲ τὴν οἰκειοθελῇ μου ταύτην παραίτησιν ἔχειν τὸ κύρος μονο-
» προσώπως εἰς τὴν αὐτοῦ Πανιερότητα, οὐ μὴν δὲ εἰς ἄλλο πρόσωπον.
» Καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἔδωκα τῇ Πανιε-
» ρότητί του τὴν παροῦσάν μου οἰκειοθελῇ παραίτησιν, κατησφαλι-
» σμένην τῇ ιδιοχείρῳ μου ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι· αψξζ ἰουνίου κδ'.

» (Τ.Σ.) † Πρώην Πελαγωνίας Ἀρσένιος βεβαιόνω. »

Πραγματικῶς εὐθὺς μετὰ τὴν οἰκειοθελῇ ταύτην εἰς χεῖρας τοῦ Μογλενῶν Ναθαναήλ δοθεῖσαν παραίτησιν φαίνεται ἐν τῷ Κώδικι ψηφισθεὶς καὶ ὀνομασθεὶς Μητροπολίτης Πελαγωνείας ὁ Μογλενῶν οὗτος Ναθαναήλ, ὅθεν ἀποδεικνύεται σαφέστατα ὅτι οὗτος μὲν ἦν προμελετημένος καὶ προητοιμασμένος, ἡ δὲ τοῦ Ἀρσενίου παραίτησις ὑποχρεωτική.

ὡς αἰτίαν δὲ τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ δεικνύει τὸ ἀδυνατῶς ἔχειν αὐτὸν οἰκονομῆσαι τὰς χρεῖας, ὅ ἐστι τὰ χρέη αὐ-
 τῆς, διὰ τὰ ὅποια οἱ κακοποιοὶ δανείσται κατέτρεχον καὶ ἐζημίουν
 αὐτόν τε καὶ τοὺς ὑποκειμένους Μητροπολίτας, ὡς καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρ-
 χίαις αὐτῶν χριστιανούς. Ἡ τοιαύτη δὲ ἀπλὴ ἐξήγησις τῆς δεικνυομένης
 αἰτίας ἐξάγεται, τόσον ἐκ τῆς ἐνταῦθα φράσεως τοῦ Ἀρσενίου, ὅσον καὶ ἐξ
 ἐκείνης, δι' ἧς αἰτιολογεῖ τὴν μετὰ πέντε μῆνας γενομένην οἰκειοθελῆ
 δῆθεν παραίτησιν του καὶ ἐκ τῆς Πελαγωνείας, λέγων ὅτι, ἀμὴ δυνάμενος
 » κυβερνῆσαι τὰ ἐπικείμενα τῇ ἐπαρχίᾳ του χρέη, οὔτε μὴν ὅλως ἀπελ-
 » θεῖν ἐκεῖσε διὰ τὰς ὑφορωμένας τῶν δανείστων ἐνοχλήσεις, οἰκειο-
 » θελῶς καὶ ἀβιάστως ποιεῖται παραίτησιν τῆς ἐπαρχίας Πελαγω-
 » νίας· οὐ μὴν δὲ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν αὕτη ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν τῷ πα-
 ρκατιόντι τρίτῳ ἐγγράφῳ διηγεῖται λέγουσα, ὅτι ἀδιὰ δόσεως ἀμυθήτων
 » χρημάτων ἄρπαζόντων τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, συνέβαιεν, οὐ μόνον λεη-
 » λατεῖσθαι καὶ ὁσημέραι κατατρέχεσθαι αὐτόν τε τὸν αἷτιον τῶν κακῶν
 » (τὸν ἄρπαγα δηλ.) καὶ τοὺς ἀναιτίους ὁμοῦ, καὶ καταδαπανᾶσθαι καὶ
 » φθείρεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ περὶ αὐτὴν χριστώνυμον πλήρωμα, ὥστε
 » καὶ εἰς ὑπέρογκα βάρη καὶ ἀπαράμύθητα ὑποπείσειν
 » ὅλον τὸ ἐκεῖσε κλίμα. »

Εἰ οὖν οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὁ Ἀρσένιος ἄρα παρητεῖτο ἄκων καὶ
 μὴ βουλόμενος, οὐχὶ δὲ οἰκειοθελῶς καὶ ἀβιάστως,
 ὡς φαίνεται λέγων. Ὅτι δὲ ἡ τοιαύτη τοῦ οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιά-
 στοῦ ἔκφρασις ἐν ταῖς παραιτήσεσι τῶν Ἀρχιερέων καὶ Πατριαρχῶν οὐδὲν
 σημαίνει, δηλοῦται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι πλεῖσται τοιαῦται οἰκειοθελεῖς
 καὶ ἀβιάστοι παραιτήσεις αὐτῶν ὑπάρχουσι κατεστρωμμέναι ἐν τοῖς

Τί δὲ κατόπιν ἐγένετο ὁ οἰκειοθελῶς δις ἤδη παραιτούμενος
 Ἀρσένιος; ἐρωτήσατε τοὺς Ἀγιορίτας, καὶ θέλουν σᾶς εἰπεῖ, ὅτι ἐξω-
 ρίσθη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου (πρὸς ζωοτροφίαν του βέβαια!) εἰς τὴν
 ἐν τῷ Ἀθῶν μονὴν τοῦ Ζωγράφου, ἧς οἱ πατέρες τὸν περιέθλαψαν μέχρι
 τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐν τῷ κονακίῳ αὐτῶν ἐν Καρεαῖς, ὅπου μετ' οὐ πολὺ
 ἐξορισθεὶς καὶ ὁ Πατριάρχης Σαμουήλ ἤκουσεν ἐν συνεντεύξει τινὶ πικρὰ παρ'
 αὐτοῦ παράπονα, κατὰ τὴν κοινὴν τῶν Ζωγραφεῖων παράδοσιν, καὶ κατὰ
 τὴν διατηρηθεῖσαν μαρτυρίαν τοῦ ὑπηρετοῦντος τῷ Ἀρσενίῳ Νεφθαλήμ-Νέ-
 στορος.

Κώδηξί τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀμέσως δὲ μετ' αὐτὰς ἢ καὶ πρὸ αὐτῶν εἰσι κατεστρωμμένοι αἱ παύσεις καὶ καθαιρέσεις αὐτῶν (1).

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἡ αἰτία τῆς παραιτήσεως τοῦ Ἀρσενίου ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν οὕτα τοιαύτη, ἐφείλκεν ἄρά γε καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναίρεσως αὐτῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς; Οὐδόλως. Ἄρα ἡ παρεμβληθεῖσα παρεμπιπτότως ἐν τῇ παραιτήσει αὐτοῦ ἀδόσιμος ἰδέα τοῦ Ἀρσενίου, ὅτι αὐτὸς ἠδύνατο ἄλλω ἔλευθερωθῆναι τῶν χειρῶν αὐτῶν (τῶν » δανειστῶν) τὸ ἐκεῖσε κλίμα, εἰμὴ τῇ ἀναίρεσει τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἣν ἰδέα ἐξώθεν αὐτῷ ἐπιβληθεῖσα, ἵνα δῇθεν χρησιμεύσῃ ὡς κανὼν καὶ δικαιολόγησις τῆς προσαρτήσεως αὐτῆς τῷ Οἰκουμένικῳ θρόνῳ, ὡς τοῦτο σαφηνισθῆσεται ἔτι τρανώτερον ἐν τοῖς κατωτέρω.

Τὸ συμπέρασμα δὲ ἐξ ὅλων τούτων εἶναι, ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀποδεικνύει μὲν τὴν ὅπωςδῆποτε γενομένην παραίτησιν τοῦ Ἀρσενίου ἀπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, δὲν ἀποδεικνύει δὲ καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς καταργήσεως αὐτῆς, οὐδὲ καὶ δέξιτι ἀναφέρει περὶ κοινῆς αἰτήσεως κλήρου τε καὶ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐπὶ τῇ καταργήσει αὐτῆς.

(1). Τούτων, χάριν περιεργείας, ἃς μεταφέρωμεν ἐνταῦθα παραδείγματα τινὰ ἐξ αὐτῆς ἐκείνης τῆς ἀξιοσημειώτου ἐποχῆς.

α') Ὁ προκάτοχος τοῦ Σαμουήλ Πατριάρχης ἐξώσθη τοῦ θρόνου διὰ βασιλικοῦ προστάγματος, ἔδωκε δὲ ὁμῶς οἰκειοθελῇ παραίτησιν τῇ 21 Μαΐου 1763, ἐν ᾗ λέγει ὅτι παραιτεῖται αὐτὸς πρὸ πολλοῦ τοῦτο μελετῶν καὶ εἰς ἔκθασιν ἀγαγεῖν ἐπιποθῶν (Κώδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 24).

β') Ὁ Μελενίκου Μακάριος ἐξωσθεὶς, καθαιρέσει τελείᾳ καθυπεβλήθη διὰ καταχρήσεις αὐτοῦ, ἐν ἀναφορᾷ 18 ἐπαρχιωτῶν τοῦ ἐκτεθείσας καὶ ὁμῶς τῇ 28 Ἰουλίου 1763 ἔδωκε παραίτησιν τῆς ἐπαρχίας τοῦ οἰκειοθελῇ καὶ ἀβιάστω γνῶμῃ (Κώδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 34).

γ') Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τζίας καὶ Θερμίων Διονύσιος, ἔνεκα τῆς κατ' αὐτοῦ δοθείσης ἀναφορᾶς 15 ἐπαρχιωτῶν του, ἐπαύθη καὶ καθρέθη τῇ 6 Νοεμβρίου 1763, καὶ ὁμῶς τῇ 24 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔδωκεν οἰκειοθελῇ παραίτησιν αὐτοῦ (Κώδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 37).

δ') Ὁ Μητροπολίτης Εὐρίπου Παΐσιος ἐπαύθη ἐν Νοεμβρίῳ, καὶ καθρέθη τῇ 1 Δεκεμβρίου 1763, καὶ ὁμῶς ἔπεται κατεστρωμμένη παραίτησις αὐτοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23 Μαρτίου 1765, ἔνεκα ασκανδάλων πολλῶν, ἀνωμαλιῶν τε καὶ θορύβων . . . τῶν χριστιανῶν τῆς ἐπαρχίας του, καὶ διότι » οὐκ ἠδύνατο ἀπ' ἀντήσαι ἐκ τούτων εἰς τὰ χρέη » τῆς ἐπαρχίας του καὶ εὐχαριστῆσαι τοὺς δανειστάς του » (Κώδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 39).

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Β'.

Συμφωνητικὸν ἐξ τῶν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ὑποκειμένων ἀρχιερέων.

α Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ ἡμῶν γράμματος δηλοποιου-
 » μεν ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι, ὅτι, ἐπειδὴ καὶ εἰς διάστημα ὀλίγου
 » καιροῦ, ἀφ' οὗ οἱ Ἀρχιεπίσκοποι ἤρχισαν νὰ συχνοαλλάζωνται, ἐπρο-
 » ξενήθησαν εἰς ΗΜΑΣ ἀνυπόφοροι ζημίαι, καὶ ἀταξίαι,
 » καὶ ἀτιμίαι πολλόταται, ἀπὸ τὰ ὅποια καὶ τὴν ζωὴν μας
 » ἐβαρύνθημεν, λοιπὸν, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τὰς
 » ἀλλεπαλλήλους καθ' ἡμῶν καταδρομὰς καὶ ἀ-
 » νυποφόρους ζημίας, καὶ κινδύνους διαφόρους, δεῖν ἔγνωμεν
 » ἐξαγοράσασθαι τὴν ἡσυχίαν ἡμῶν, καὶ τυχεῖν
 » τῆς ἡσυχίας.

» Ὅθεν συμφωνοῦμεν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ εἰς τὸ νὰ
 » παρακαλέσωμεν τὴν μητέρα ἡμῶν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίαν, ἡ
 » ὅποια εἶναι ὁ Σοφώτατος καὶ Παναγιώτατος Δεσπότης καὶ Οἰκουμενικὸς
 » Πατριάρχης Κ. Κ. Σαμουήλ, νὰ συγκατανεύσουν δι' ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ
 » ἐν Βηθλεὲμ γεννηθέντος Χριστοῦ, διὰ νὰ δεχθοῦν ἡμεῖς τοὺς ἐλέους
 » ἀξίους εἰς τὴν μάνδραν καὶ ποιμνὴν τῆς αὐτῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλη-
 » σίας, καὶ νὰ συναρμοσθῇ τὸ μέλος μετὰ τὴν ὀλομέλειαν αὐτῆς, καὶ νὰ
 » γένη ἀληθῶς μία ποιμνὴ, εἰς ποιμῆν, καὶ νὰ ἔχη τὴν αὐτὴν πρόνοιαν
 » καὶ φροντίδα ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς περὶ πάντων· καὶ ἡμεῖς ὑποσχομέ-
 » θα νὰ σταθῶμεν σταθεροὶ εἰς τὰς ἐναντιότητάς,
 » τοῦ θεαρέστου τούτου ἔργου διὰ τῆς διαφεν-
 » τεύσεως τοῦ κοινοῦ ἡμῶν δεσπότης Παναγιωτάτου
 » Οἴκου. Πατριάρχου· καὶ νὰ μὴν ἀμφιβάλλῃ ὁ Δεσπό-
 » της, καὶ νὰ μὴν διστάσῃ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερὰ Σύνοδος, ὁμνύομεν
 » εἰς τὴν ψυχὴν μας καὶ εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην
 » μας. Ὅστις δ' ἂν ἡμῶν ἀλλάξῃ γνώμην, καὶ θελήσῃ νὰ
 » συγχύσῃ τὴν ἐν τῷ παρόντι συμφωνίαν, καὶ διεγείρῃ σκάνδαλα
 » κατὰ τινος ἢ κρυφίως ἢ φανερώς, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς φωραθῇ καὶ ὑπὸ ἀξιο-
 » πίστων μαρτυρηθῇ, ὁ τοιοῦτος, ὅστις ἂν εἴη, ὡς τηλικούτος τῇ ἀπιστίᾳ
 » καὶ τῇ ἐθελοκακίᾳ, νὰ ᾔναι αὐτοκαθαίρετος καὶ ἀφω-

ρισμένος παρὰ τῆς Ἀγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος,
καὶ ὑπόδικος τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι.

» Εἰς ἔνδειξιν λοιπὸν τῆς σταθερᾶς ἡμῶν γνώμης, γράφομεν τὸ
παρὸν καὶ αὐταῖς ταῖς ἰδίαις σφραγίσιν σφραγίζομεν διὰ νὰ ἔχῃ ὅλην τὴν
ἰσχὺν, τὸ ὁποῖον ταπεινῶς προσφέρομεν εἰς χεῖρας τοῦ κοινοῦ
πατρὸς ἡμῶν τοῦ Παναγιωτάτου Δεσπότη καὶ Οἰκου-
μενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Σαμουήλ, καὶ τῇ περὶ
αὐτὸν ἁγία καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ. ἀψῆζ.

» † Ὁ Καστορίας ΕΥΘΥΜΙΟΣ ὑπόσχεται.

» † Ὁ Βοδενῶν ΓΕΡΜΑΝΟΣ ὑπόσχεται.

» † Ὁ Κορυτζᾶς ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ὑπόσχεται.

» † Ὁ Τιβεριουπόλεως ΑΝΑΝΙΑΣ ὑπόσχεται.

» † Ὁ Σισανίου ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ὑπόσχεται.

» † Γρεβενῶν ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὑπόσχεται.

Τὸ ἐγγράφον τοῦτο ὑπὸ ἑξ ἑκ μόνον ἀρχιερέων, τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ μὲν
κανονικῶς ὑποκειμένων, Γραικῶν δὲ τὸ γένος ὄλων εὐρεθέντων, ὑπογεγραμ-
μένον, δεικνύει οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅτι οἱ καλοὶ οὗτοι ποιμενάρχαι, ἀπ' ἐναν-
τίας τοῦ ῥητοῦ λογίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτοὶ ποιμὴν ὁ
καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων » (1), μὴ δυνά-
μενοι νὰ ὑποφέρωσι τὰς χρηματικὰς ζημίας τὰς προσγενομένας αὐτοῖς
ἐκ τῶν ἀπ' ὀλίγου καιροῦ γενομένων συχνῶν ἀλλαγῶν, τὰς
ἀταξίας, αἵτινες κατὰ τὰς ἀλλαγὰς ταύτας συνέβησαν, καὶ τὰς
ἀτιμίας δῆθεν, ἃς ὑπέστησαν ὡς ἐκ τῆς βιαίας ἰσως ἀπαιτήσεως τοῦ
ἐπιβάλλοντος αὐτοῖς μέρους ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἀλλαγὰς ἐκεῖνας εἰθισμένων
τότε χρηματικῶν δόσεων, ἐξ ὧν καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐβα-
ρύνθησαν, ὡς λέγουσιν, ἐνόμισαν ὅτι, ἐὰν τοῦντεῦθεν ὑποταχθῶσι
κατ' εὐθεΐαν εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, θέλουσιν ἀπαλλαχθῇ διὰ μιᾶς
καὶ διὰ πάντα ἐκ τῶν εἰρημένων κακῶν (2), ὡς τοῦτο βεβαίως τοῖς

(1) Εὐαγγ. Ἰωάν. Κεφ. ι. § ιά.

(2) Κατὰ πόσον οἱ ταῖς Ἀρχιεπισκοπαῖς Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν ὑποκεί-
μενοι ἀρχιερεῖς ἀπηλλάγησαν διὰ τῆς καταργήσεως αὐτῶν ἀπὸ
τῶν ἐπικειμένων χρεῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐνοχλήσεως τῶν δανειστῶν, θέλει
ἀρκούντως ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τῶν χάριν περιεργείας προσαγο-
μένων ὧδε τεσσάρων παραδειγμάτων :

ὑπέσχοντο ἐκ μέρους ταύτης. Ὅθεν, ἵνα σώσωσι τὴν ἑαυτῶν

α) Ὁ Νυσάβας Δανιὴλ τῇ 15 Ἰαννουαρίου 1766 παρητήθη, «ὥς μὴ
» δυνάμενος ἀπαντῆσαι εἰς τὰ ἐπικείμενα χρέη τῆς ἐκ τῆς Μητροπό-
» λεως Σοφίας κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1761 ἀποσπασθείσης καὶ νεοσυστά-
» σης, ὡς ὁ Κώδῆξ τοῦ Πατριαρχείου φύλ. 12 διαλαμβάνει,) ἐπαρχίας
» του, οὐδὲ τοῖς ἄρχουσι δανεισταῖς τοῦ ἀπολογηθεῖς τὸ
» σύνολον, οὐδὲ μὴν τοῖς εἰς τὸν βασιλικὸν χαζινὲν
» χρεωστουμένοις δι' ὁμολογίας τοῦ θανόντος
» Σπαθάρου Γεωργάκη » (Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 54 ὀπισθεν).
Παρακατιῶν θέλει ἰδεῖ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι τὰ χρέη ταῦτα τοῦ Γεωργάκη
Σπαθάρου εἶχεν ἀναλάβει νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν βασιλ. χαζινὲν ὁ Πατριάρχης
Σαμουήλ, καὶ πρὸς ἀμοιβὴν τῆς ἐκδουλεύσεώς του ταύτης εἶχεν ἀπολαύσει
τὴν προσάρτησιν τοῦ θέματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου εἰς τὸν ἑαυτοῦ
θρόνον. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ πληρώσῃ, ὁ Πατριάρχης αὐτὸς διένειμε τὰ χρέη
ταῦτα εἰς τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἤδη παύει τοὺς ἀρχιερεῖς, διότι δὲν τὰ
πληρόνουν. Ἰδὺν βελτίωσις καταστάσεως ἐν γένει τῶν ἐπαρχιῶν.

β) Ἀμα καταργηθείσης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, οἱ συνομόσαντες
πρὸς κατάργησιν αὐτῆς ἔξ ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ θύματος αὐτῶν ἀρχιεπισκόπου
Ἀρσενίου ἔγραψαν, καὶ πάλιν τῇ 12 Φεβρουαρίου 1769 ἐπανελάβον πρὸς
τὸν Βελεγράδων Ἰωάσαφ τάδε :

» Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχομεν τῆς γράφει ὅλα τὰ νέα δηλαδὴ τὰς
» καταδρομὰς καὶ τὰς ἐνοχλήσεις ὅπου ὑπὸ τῶν χρεωφειλετῶν ἐδοκιμά-
» σαμεν καὶ τέλος ὁμοῦ μὲ παντοίους τρόπους ἐπασχί-
» σαμεν παρακαλοῦντες τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν νὰ προστάξῃ τὸν Πανα-
» γιώτατον νὰ δεχθῇ, καὶ γιγνομένης τῆς προσταγῆς, μᾶς
» ἐδέχθη μὲ ἱλαρὸν πρόσωπον, καὶ ἐκαταλάβομεν τῷ ὄντι, ὅτι
» ἡ λευθερώθημεν ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τῶν τελπτζί-
» δων, καὶ ὅτι εἴμεθα εἰς τὸ ἐξῆς ἀνενίχλητοι ἀπὸ κάθε κίνδυ-
» νον . . . καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θέλομεν περάσῃ ζωὴν εἰρηνευμένην, καὶ
» ὅχι ὡς τὴν πρώτην μεμολυσμένην, ἐπειδὴ ἐμείναμεν πάντῃ
» ἀνενόχλητοι ἀπὸ κάθε καταδρομῆς, δίδοντάς μας
» ὁ Παναγιώτατος φερμᾶνι ἰσχυρὸν κατὰ τῶν χρεωφει-
» λετῶν ». Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ τὸν εἰδοποιοῦν διὰ τοῦ αὐτοῦ πάλιν γράμ-
» ματος τὰ τοῖς ἀνωτέρω ὅλως ἀντιφάσκοντα τάδε: πασχίζοντες (δηλ. ἐνῷ
» ἐπασχίζομεν) νὰ ἐλευθερωθῶμεν, καὶ ἀρχήτερα κυνηγῶντάς μας (δηλ. ἐν
» ᾧ μᾶς ἐκυνήγων) οἱ χρεωφειλέται, ἡκολούθησαν ἔξοδα βα-
» ρέα, καὶ πρὸ τούτων ἤτον καὶ ἄλλαι ὁμολογίαι τοῦ
» Μακαριωτάτου καὶ ὑφ' ἡμῶν ὑπογεγραμμέναι μὲ
» ἐγγύησιν, καὶ ζητοῦντες (δηλ. ἐπειδὴ ἐζήτουν) ἡμᾶς τὸ νὰ
» σηκώσωμεν αὐτὰς τὰς ὁμολογίας ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν
» ἐγείναν νέοι χρεωφειλέται Ἀχριδιανοὶ μὲ ὁμολογίας τοῦ Μακα-
» ριωτάτου καὶ μὲ ἐδικήν μας μαρτυρίαν, καὶ βιαζόμενος ὁ
» Μακαριώτατος ὑπὸ τούτων, ἔκαμε σκοπὴν τὸ νὰ δώσῃ τὴν

ψυχὴν, καὶ τύχῳσι τῆς ποθουμένης ἡσυχίας, συμβού-
λον ἐποιήσαντο ὡς ἄλλοι Φαρισαῖοι, καὶ συνεφώνησαν, ἵνα ΕΞΑ-
ΙΟΥΡΑΣΩΣΙ τὴν ἡσυχίαν αὐτῶν ταύτην διὰ τῆς ΠΩΛΗΣΕΩΣ τοῦ ἀνεξαρ-
τήτου τῆς ῥηθείσης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἧς οὐκ ἦσαν κύριοι, καὶ διὰ τῆς προδό-
σεως τοῦ ἱερωτέρου τῶν Ἀρχιερατικῶν αὐτῶν καθηκόντων τοῦ νὰ εἶναι
ἐπιστοὶ καὶ ἔχῳσιν ἑπακοὴν τῷ κανονικῷ αὐτῶν Ἀρχιεπισκόπῳ, καθ' ἣν ἔ-
ωσαν, ὡς ἔθος, ἱερὰν ὑπόσχεσιν ἐν καιρῷ χειροτονίας καὶ ἀποκαταστάσεως
αὐτῶν. Ἵνα δὲ μηδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀθετήσῃ τὴν παράνομον ταύτην συμφωνίαν
ἐτόλμησαν οἱ παράτολμοι νὰ ὁμώσωσιν, ἀρχιερεῖς ὄντες, εἰς τὴν
ψυχὴν των καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην των, ἐναντίον πάλ-
ιν τῆς ῥητῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (1), καὶ νὰ
κηρύξωσιν ἑαυτοὺς αὐτοκαθαίρετους καὶ ἀφωρισμένους,
καὶ ὑποδίκους τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι, ἐὰν τυχὸν ἀλλά-
ξωσι γνώμην, καὶ παραβῶσι τὴν συμφωνίαν των ταύτην. Τὴν τοιαύτην δὲ
ἀντίχριστον, ἀντικανονικὴν, ἀνίερὸν ὅλως συμφωνίαν, καὶ τοὺς τοιούτους ὄρ-

» χρεωστικὴν τῆς ὁμολογίας εἰς χεῖρας τούτων. Καὶ στο-
» χασθέντες ἡμεῖς, ὅτι, ἂν δώσῃ τὴν ὁμολογίαν τῆς, θέλετε ἐνοχλη-
» θῇ ὑπὸ τούτων μεγάλως, ἐκρίναμεν εὖλογον καὶ ἀπεφασίσαμεν τὸ
» νὰ σταλθῇ κοινὴ ἐπιστολὴ εἰς τὴν Πανιερότητά της φανερόνους ταῦτα.
» Καὶ λοιπὸν ἐρχομένης τῆς παρούσης ἡμῶν ἐπιστολῆς, διὰ χειρὸς τοῦ Οἰ-
» κονόμου παππᾶ Κυρ. Ἀγγελῆ, θέλετε δώσῃ εἰς τὸν ῥηθέντα Οἰκονόμον
» γρόσια τρεῖς χιλιάδες ἐκ τῆς αὐτῆς χρεωστικῆς ὁμολογίας, διὰ νὰ ἐλευ-
» θερωθῶμεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τούτων, τόσον καὶ ὁ Μακαριώτατος·
» ἐπειδὴ, ἂν δὲν ἐγένετο αὐτὸς ὁ τρόπος, ἀνάγκη ἦτον νὰ δοθῇ ἡ χρεω-
» στικὴ τῆς ὁμολογίας εἰς χεῖρας τούτων, καὶ τὸ ὕστερον δὲν ἤξεύρομεν
» ποῦ ἤθελε καταντήσῃ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις. . . » (Σύντ. ἱστορ. περιγ. τῆς
Μητροπ. Βελεγρ. ὑπὸ Μητροπ. Βελεγρ. Ἀνθίμου, Κεφ. 5, σελ. 104-105).
Ἰδοὺ καὶ πάλιν βελτίωσις, ἰδοὺ ἡσυχία, ἰδοὺ ἀπαλλαγὴ χρεῶν καὶ ἐνοχ-
λήσεων τῶν Μητροπολιτῶν !!!

γ') Ὁ ὑπὸ τὸν Πεκίου διατελέσας Κλωστεντιλίου Γαβριήλ, μετὰ ἐν πε-
ρίπου ἔτος τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Πεκίου, παραιτεῖται
τῇ 5 Νοεμβρίου 1867 ἀδιὰ τὸ μὴ δύνασθαι διακυβεῖν τὰ χρέη τῆς
ἐπαρχίας του » (Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φύλ. 79 ὀπισθ).

δ') Εἶδομεν ἤδη, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρσένιος παρητήθη καὶ τῆς Πελαγω-
νείας διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν (Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φύλ. 77 ὀπισθ).

(1). α' Εἰπὼν δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὁμῶσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, . . .
μήτε ἐν τῇ γῇ, . . . μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμώσης » (ἐναγγ. Ματθ. ε',
34—36). Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος λέγει (Ἐπιστ. β. Κεφ. 12).

κους, ἀφορισμούς καὶ ἀναθεματισμούς των, προσέφερον ὡς δῶρον εὐάρεστον καὶ εὐπρόσδεκτον τῷ τότε Πατριάρχῃ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν Συνόδῳ· οἱ δὲ αὐστηροὶ φύλακες οὗτοι τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων τὸ παρεδέχθησαν εὐμενῶς, καὶ μὲ ἰ λ α ρ ὸ ν π ρ ὅ σ ω π ο ν, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως ἢ ἀντιλογίας. Ἴδου τί μόνον δεικνύει τὸ ἔγγραφον τοῦτο τῶν ἐξ ἀρχιερέων.

Ποῦ ἄρα καὶ πάλιν ἡ κοσινὴ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αἵτησις πρὸς κατάργησιν αὐτῆς ;

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Πρᾶξις συνοδικὴ τῆς ἐκλογῆς τοῦ μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἁ Μητροπολίτου Δυρράχίου.

« Τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν προσηλωθείσης ἤδη
 » καὶ συνενωθείσης τῷ Ἀγιωτάτῳ Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμενικῷ
 » θρόνῳ, ὁμοῦ μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ Μητροπόλεων
 » καὶ Ἐπισκοπῶν, τοῦ τε Καστορίας, τοῦ Πελαγονείας, τοῦ Βο-
 » δενῶν, τοῦ Κορυτζᾶς, τοῦ Βελεγράδων, τοῦ Στρουμνίτζης, τοῦ Γρεβενῶν,
 » τοῦ Σισανίου, τοῦ Μογλενῶν, τοῦ Πρεσπῶν, τοῦ Δεβρῶν, τοῦ Κόρας, καὶ
 » τοῦ Βελισῆ, διὰ τὰς συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους ἐπι-
 » δρομὰς καὶ ἐφόδους τῶν κατὰ καιροὺς ληστρικῶ τῷ
 » τρόπῳ παριδόντων εἰς αὐτήν, καὶ παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς
 » τῆς ἐκκλησίας μας κανόνας ἄνευ βουλῆς καὶ ψήφου καὶ
 » γνώμης τῶν παρ' αὐτήν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν,
 » διὰ δόσεως δὲ ἀμυθήτων χρημάτων καὶ φθορᾶς καὶ
 » δαπάνης ἀρπαζόντων τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ταύτῃ
 » ἐξ ὧν συνέβαινε, οὐ μόνον λεηλατεῖσθαι καὶ ὁσημέραι κατατρέχεσθαι,
 » αὐτόν τε τὸν ἀρχηγὸν τῶν κακῶν, καὶ τοὺς ἀναιτίους ὁμοῦ, καὶ κατα-
 » δαπανᾶσθαι καὶ φθείρεσθαι, ἀλλὰ ὅλον τὸ περὶ αὐτὴν χριστῶνυμον τῶν
 » ὀρθοδόξων πλήρωμα, τῶν μὲν ἀλόγως ἀπαιτούντων, τῶν δὲ ἀναιτίως
 » καὶ παραλόγως καταβαλλόντων, ὥστε καὶ εἰς ὑπέρογκα βάρη καὶ
 » ἀπαραμύθητα ὑποπεσεῖν ὅλον τὸ ἐκεῖσε κλίμα, μηδενὸς ὄντος
 » τοῦ προϊσταμένου ἢ οἰκονομοῦντος καὶ σώζοντος καὶ φυλάττοντος, ἀλλὰ

φύρδην καὶ ἀναμῖξ συγκεχυμένων τῶν ἐκεῖσε τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων καὶ τέλος κινδυνεύειν τὰ ἔσχατα ἐρημωθῆναι τὰς ἐκεῖσε Μητροπόλεις, καὶ ἄρδην ἐκ μέσου ἐξαλειφθῆναι τοὺς τε ποιμαίνοντας καὶ ποιμενομένους ἐξ αἰτίας μόνης τῶν δοξομανούντων περὶ τὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὄνομα.

» Δι' αὐτὰ ταῦτα τὰ αἷτια συνδραμόντων ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν τοῦ
 » τε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ἔχοντος, καὶ ἰδίᾳ βουλῇ καὶ γνώμῃ
 » παραιτησαμένου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης κὺρ Ἀρσενίου, τοῦ Κατωρίας
 » κὺρ Εὐθυμίου, τοῦ Βοδενῶν κὺρ Γερμανοῦ ἔχοντος καὶ τὴν γνώ-
 » μὴν τοῦ τε Μογλενῶν κὺρ Γερμανοῦ, τοῦ Πρεσπῶν
 » κὺρ Παρθενίου, τοῦ Κόρας κὺρ Ἀβερκίου, καὶ τοῦ
 » Βελισοῦ κὺρ Ἰωσήφ, τοῦ Κορυτζᾶς κὺρ Γενναδίου, τοῦ
 » Στρουμνίτζης κὺρ Ἀνανίου ἔχοντος καὶ τὴν γνώμην τοῦ Βε-
 » λεγράδων κὺρ Ἰωσάφατ, τοῦ Γρεβενῶν κὺρ Γρηγορίου, καὶ τοῦ
 » Σισανίου κὺρ Νικηφόρου, καὶ διὰ κοινῆς αὐτῶν καὶ τῶν ὑφ'
 » ἑαυτοῦς χριστιανῶν ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς τὰ
 » κατ' αὐτοὺς ἀπολοφυραμένων τῷ ὕψει τοῦ Κραταιοτάτου
 » ἡμῶν Ἀνακτορος, καὶ τὴν κοινὴν τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἰδίαν
 » αὐτῶν σωτηρίαν πρὸ παντὸς ἄλλου αἰτουμένων διὰ τῆς πρὸς τὸν Πατρι-
 » αρχικὸν καὶ Οἴκουμ. θρόνον ὑποταγῆς, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν
 » εἰσακουσθείσης, ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς ποτὲ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀ-
 » χριδῶν μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων εἰς ἓν τῆς Ἐκ-
 » κλησιῶν σῶμα συναρμολογηθεῖσων, ὥστε εἶναι καὶ
 » λέγεσθαι τούντεῦθεν καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα αἰῶνα Μητροπόλεις ὑποκεί-
 » μεναι τῷ Οἴκουμενικῷ θρόνῳ καὶ τῇ λοιπῇ τῶν ἀδελφῶν χορείᾳ, ὃν
 » τρόπον καὶ αἱ ἑκπαλαι αὐτῷ τῷ Οἴκουμ. θρόνῳ καὶ τῇ λοιπῇ ὑποκεί-
 » μεναι Μητροπόλεις ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ, καὶ συναριθμηθῆναι τῷ
 » χορῷ τῶν λοιπῶν Μητροπόλεων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ συνε-
 » δριάζειν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, καὶ συμψηφίζειν μετὰ τῶν λοιπῶν
 » ἀδελφῶν, καὶ ψῆφον καὶ γνώμην ἔχειν ἐπὶ πάσης καὶ
 » παντοίας ὑποθέσεως, καὶ ὅλως καρποῦσθαι καὶ νέ-
 » μεσθαι κατὰ τοὺς λοιποὺς τῶν Μητροπολιτῶν τὰ κοινὰ γέρα
 » καὶ βραβεῖα, τοῦ δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὀνόματος ἀποξεσθῆ-
 » ναι τῶν βασιλικῶν πινάκων, καὶ ὡς ΜΗΔΕΠΟΤΕ ΓΕΓΟ-
 » ΝΟΤΟΣ λογιζομένου.

» Καντεῦθεν ἀπροστατεύτου μεινάσης τῆς τῶν Ἀχριδῶν ποτε παροι-
 » κίας, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ προΐσταμένου τῶν ὧν ιδίως εἶχε ποτε
 » ὁ Ἀχριδῶν λεγόμενος Ἀρχιεπίσκοπος κωμοπόλων καὶ χωρῶν, ἥτοι τὸ
 » Δυρράχιον, Καβάγια, Δεμίρ-Ισάρι, Ἐλπασάνι, καὶ ιδίως Ὀχριδα λεγο-
 » μένη, ὧν εἰς μίαν ἐπαρχίαν καὶ Μητρόπολιν ἀποκατασταθεῖσων ἤδη τὴν
 » Δυρράχίου, ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει συναδελφοὶ
 » Ἀρχιερεῖς, προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Σ. ἡμῶν Αὐθέν-
 » του καὶ Δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κ. Κ. Σαμουήλ, συν-
 » εισελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ Ἀγίου ἐνδόξου μεγα-
 » λομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, καὶ ψήφους κανονικὰς προβαλλό-
 » μενοι εἰς εὐρεσιν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου τοῦ ἀναδειξομένου τὴν
 » ποιμαντικὴν προστασίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν
 » ὀσιώτατον ἐν Ἱερομονάχοις κὺρ Γρηγόριον, δεύτερον δὲ τὸν Ἱερομό-
 » ναχον Ἰωάσαφ, καὶ τρίτον τὸν Ἱερομόναχον Ναθαναήλ. ὧν τὰ ὀνόματα
 » κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλη-
 » σίας. Ἐν ἔτει αψξζ'.

» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Νεόφυτος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν
 » συναδελφῶν μας Ἀγίων Ἀρχιερέων τοῦ Καισαρείας κὺρ Μακαρίου,
 » τοῦ Ἐφέσου κὺρ Μελετίου, τοῦ Κυζίκου κὺρ Γερασίου, καὶ τοῦ
 » Νικομηδείας κὺρ Νικηφόρου.

» † ΚΡΗΤΗΣ Γεράσιμος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν συναδελφῶν
 » μας ἁγίων ἀρχιερέων τοῦ τε Χαλκηδόνος κὺρ Ἰωαννικίου, τοῦ
 » Δέρκων κὺρ Διονυσίου, καὶ τοῦ Προύσης κὺρ Μελετίου.
 » † ΝΕΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Πολύκαρπος.

» † ΑΓΧΙΑΛΟΥ Δανιήλ, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν συναδελφῶν
 » ἡμῶν ἁγίων ἀρχιερέων τοῦ Μιτυλήνης κὺρ Ἀιθίου, τοῦ Με-
 » σημβρίας κὺρ Ἀνθίου, τοῦ Βιδύνης κὺρ Ἰωσήφ, καὶ τοῦ
 » Ναυπλίου κὺρ Βενεδίκου.

» † ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ Εὐθύμιος, ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Ἀ-
 » γίου Πελαγονείας.

» ΒΟΔΕΝΩΝ Γερμανὸς, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν Ἀρχιερέων
 » τοῦ Μογλενῶν Γερμανοῦ, Δεβρῶν Γρηγορίου, Πρεσπῶν Παρθενίου
 » Βελισοῦ Ἰωσήφ, καὶ Κόρας κὺρ Ἀβερκίου.

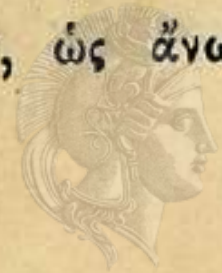
» † ΚΟΡΥΤΖΑΣ Γεννάδιος.

» † ΤΙΒΕΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ Ἀλιανίας, ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Ἀ-
 γίου Βελεγράδων κύρ Ἰωάσαφ. »

Τὸ ἐγγράφον τοῦτο δημοσιεύων ὁ τότε μὲν Γραμματεὺς τῆς Συνόδου νῦν
 δὲ Ἅγιος Χίου κύρ Γρηγόριος ἐν τῇ ἀνωτέρῳ διαληφθείσῃ Πραγματείᾳ
 αὐτοῦ σελ. 116, ἐξ αὐτοῦ δ' ἔπειτα ἀναδημοσιεύων αὐτὸ καὶ ὁ Ἅγιος
 Βελεγράδων κύρ Ἀνθιμος ἐν τῇ ὁμοίῳς προμνησθείσῃ περιγραφῇ αὐτοῦ σελ.
 97, τὸ ἐπιγράφουσι Πράξιν τῆς προσαρτήσεως τῆς Ἀρχιεπι-
 σκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν Μητροπόλεων καὶ Ἐ-
 πισκοπῶν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν τῆς Κων/λεως θρόνον· ἀλλ'
 οὐδόλως ἐστὶ τοιοῦτον, ὥς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ κατανοεῖται· διότι
 εὐθὺς μὲν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἐγγράφου τούτου φαίνεται, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα Ἀρχιεπι-
 σκοπή μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ ἦν ἡ δὴ προσηλωμένη καὶ συν-
 ἐνωμένη τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ· ἔπειτα δὲ ἐκτιθεμένων ἐν παρενθέσει
 τῶν αἰτιῶν τῆς τε παραιτήσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου καὶ τῆς
 κοινῆς δῆθεν ἀναφορᾶς, ἣν τινες Μητροπολίται τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
 μετὰ τῶν συναδέλφων καὶ τῶν χριστιανῶν αὐτῶν ἐπέδωκαν τῷ βασι-
 λεύῳ Κράτει, τὴν κοινὴν καὶ ἰδίαν αὐτῶν σωτηρίαν διὰ τῆς πρὸς τὸν
 Οἰκουμενικὸν θρόνον ὑποταγῆς τῶν αἰτούμενοι, ἐπὶ τέλους ἀναφέρεται, ὅτι,
 τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακουσθείσης, καὶ τῆς ποτὲ Ἀρ-
 χιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων καὶ Ἐπι-
 σκοπῶν εἰς ἓν τῆς Ἐκκλησίας σῶμα συναρμολογηθεῖσων,
 κἀντεῦθεν ἀπροστατεύτου μενάσης τῆς τῶν Ἀχριδῶν ποτε παροικίας, τῶν
 δὲ κωμοπόλεων καὶ χωρῶν, ὧς ἰδίως εἶχεν ὁ ποτὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρι-
 δῶν εἰς νέαν ἐπαρχίαν καὶ μητρόπολιν τὴν Δυρῤῥαχίου προστεθεισῶν
 καὶ ἀποκατασταθεισῶν, οἱ Ἅγιοι Συνοδικοί, προτροπῇ τοῦ Οἰκουμ.
 Πατριάρχου, προχωροῦσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου τῆς νέας
 ταύτης ἐπαρχίας εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις Γρηγορίου.

Οὕτω λοιπὸν τοῦ ἐγγράφου τούτου ὄντος μὲν ἀληθῶς Πράξεως τῆς
 ἐκλογῆς τοῦ Μητροπολίτου Δυρῤῥαχίου, ἀναγγέλλοντος
 δὲ παρενθετικῶς τὴν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ προσάρτησιν τῆς ποτὲ Ἀρχιε-
 πισκοπῆς Ἀχριδῶν μετὰ τῶν αὐτῇ ὑποκειμένων ὡς πρᾶγμα ἡ δὴ τετε-
 λεσμένον, ποῦ ἡ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ ἡ πρᾶξις ἡ κανο-
 νικὴ ἡ ἀποτελέσασα τὴν κατάργησιν τῆς αὐτῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ τὴν
 κανονικὴν αὐτῆς προσάρτησιν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, τῷ μὴδὲν
 ἐπ' αὐτῆς ἄχρι τοῦδε κανονικὸν ἔχοντι δικαίωμα, ὡς ἄνω

δέδεικται; Ἡμεῖς μάλιστα ἐζητήσαμεν αὐτήν, καὶ εἰ εὔροιτο, ὁ Ἅγιος Χίου κατεχώρει ἂν αὐτὴν βεβαίως ἐν τῇ ῥηθείᾳ πραγματείας αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ ὀνομάσῃ τοιαύτην τὸ ἄνω ἐκλεκτὴριον ἔγγραφον. Οὐχ εὔρηται ἄρα, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου, ΟΥ ΚΑΤΗΡΓΗΤΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΣ ἡ ῥηθεῖσα Ἀρχιεπισκοπὴ ἀλλὰ τὸ Πατριαρχεῖον, ὑποθέτον ἀπλῶς αὐτὴν ὡς ἤδη κατηργημένην ἕνεκα τῆς παραιτήσεως τοῦ Ἀρσενίου καὶ τοῦ συμφωνητικοῦ τῶν ἐξ ἐκείνων Ἀρχιερέων, διενεμήσατο τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ ἐσφετερίσατο πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῆς· νομίζον δὲ ὅτι διὰ τοῦ εἰρημένου συμφωνητικοῦ, δι' οὗ οἱ εἰρημένοι ἐξ Ἀρχιερεῖς τῷ ὑπέσχοντο ἐν ὀρκῶς καὶ ἐν βάρει ἀλύτου ἀφορισμοῦ νὰ τὸ διαφεντεύσωσιν εἰς πᾶσαν ἐναντιότητα, ἀσφαλίζεται εἰς τὸ μέλλον κατὰ πάσης κανονικῆς καὶ ἄλλης λογοδοσίας διὰ τὴν ἀντικανονικὴν, αὐθαίρετον, καὶ ὄντως ληστρικὴν ταύτην πράξιν του, προέβη ἡσύχως καὶ εὐσυνηδήτως εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαληφθέντος Μητροπολίτου.

Ἴδου τί ἀποδεικνύει καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦτο τοῦ ἱεροῦ Κώδικος τοῦ Πατριαρχείου.

Ἄλλ' ἄς προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τῶν ἄλλων ἐν τούτῳ τῷ ἔγγραφῳ διαλαμβανομένων.

1) Ἐπαριθμοῦν τὰς αἰτίας τῆς δῆθεν καταργήσεως τῆς εἰρημένης Ἀρχιεπισκοπῆς μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ, τὸ ῥηθὲν ἔγγραφον ἀναφέρει ἐν πρώτοις τὰς συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους ἀλλαγὰς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τὰς ὁποίας ὀνομάζει ἐπιδρομὰς καὶ ἐφόδους, καὶ ληστρικῶς τῷ τρόπῳ παρεισπηδήσεις εἰς αὐτὴν τῶν κατὰ καιροὺς Ἀρχιεπισκόπων, ὡς ἄρπαζόντων τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, ἄνευ βουλῆς καὶ ψήφου καὶ γνώμης τῶν περὶ αὐτὴν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, διὰ δόσεως δὲ τρυθήτων χρημάτων.

Πρὸς τοῦτο παρατηροῦμεν, πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ συνεχὴς ἀλλαγὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δὲν εἶναι νόμιμος αἰτία καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διότι ἄλλως καὶ ὁ Πατριαρχικὸς αὐτὸς θρόνος ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ ᾔῃ κατηργημένος, ὡς μυριάκις τῶν Πατριαρχῶν συχναλλαγέντων ἔτι καὶ διὰ δόσεως ἀμυθήτων χρημάτων, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι καὶ οἱ Μητροπολῖται τοῦ Οἴκουμενικοῦ θρόνου πάντες οὐκ ἄλλως ἐλάμβανον τὰς θέσεις αὐτῶν ἕως ἄρτι, ἢ διὰ καταβολῆς ἀδρῶν ποσοτήτων, φιλοτίμου,

καὶ ψαλτικοῦ δεύτερον δὲ, ὅτι ἡ συχνὴ ἀλλαγὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν, καθὰ μαρτυρεῖται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ προειρημένου συμφωνητικοῦ τῶν ἑξ ἀρχιερέων, εἶχεν ἀρχήσῃ νὰ γίνηται ἀπὸ ὀλίγου καιροῦ, ἐγένετο δὲ, τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ ἐκ σφάλματος αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· διότι ὁ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1762 Ἀρχιεπισκοπεύων Κύριλλος μετ' ὀλίγον ἐξωρίσθη ὑπὸ τῆς Βασιλείας· ὁ δὲ διαδεξάμενος αὐτὸν Ἱερεμίας μετ' οὐ πολὺ ἀπέθανε· τὸν δὲ Ἀνανίαν, ὃν τὸ Πατριαρχεῖον αὐτὸ, πρὸ τούτων θεῶν καὶ ἱεροῦ κανόνα, ἄνευ βουλῆς καὶ ψήφου καὶ γνώμης τῶν περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀρχιερέων διὰ πρώην Μητροπολιτῶν κατὰ μάϊον τοῦ 1763 ἐψήφισε καὶ διώρισεν (1), ἅμα ἐκεῖσε ἀπελθόντα, ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τοῦ τόπου, ὡς ἀληθῶς ἐξ ἐπιδρομῆς καὶ ἐφόδου καὶ ληστρικῶ τῶ τρόπῳ παρεισπηδήσαντα εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ ἄρπάσαντα αὐτήν, δικαίως στασιάσας, καὶ πρὸς τὸ Βασίλειον Κράτος ἀναφερθεῖς, πιθανὸν δὲ καὶ πολλὰ χρήματα ἐκ τῆς τοῦ καιροῦ ἀνάγκης θυσιάσας, ἀπέβαλε (2), καὶ κανονικῶς ἐκλεξάμενος κατὰ νόμον ἀποκατέστησε τὸν ῥηθέντα Ἀρσένιον, ὃν καὶ μόνον ἀναγνωρίσας ἐνέγραψεν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κώδικι (3). Τίς λοιπὸν ὁ πταῖσας ἐνταῦθα;

(1) Ἰδ' ἀνωτέρω σελ. 20 τὴν πράξιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀνανίου.

(2) Αὐτὸς ἀπὸ τὴν λύπην τοῦ ἴσως μετ' ὀλίγον ἀπέθανε.

(3) Ἰδε τὴν ἀπαρίθμησην τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους Ἀρχιεπισκόπων Ἀχριδῶν ἐν τῇ προμνησθείσῃ Περιγραφῇ τοῦ Ἀγίου Βελεγράδων σελ. 120-121, ὅπου τὸ ὄνομα τοῦ Ἀνανίου μηδὲν ἀναφέρεται. Κατὰ τὴν ἀπαρίθμησην ταύτην ἦσαν Ἀρχιεπίσκοποι πρὸ τοῦ Κυρίλλου

Μεθόδιος	1757—1759	ἔτη	3
Ἰωσήφ	1755—1757	»	2
Διονύσιος	1752—1755	»	4
Ἰωσήφ	1746—1752	»	6
Ἰωάσαφ	1736—1747	»	10
· · · · ·	· · · · ·	· · ·	·
Ἰωάσαφ	1718—1719	»	2
Φιλόθεος	1714—1718	»	4
Ζωσιμᾶς	1708—1714	»	6
Ῥαφαήλ	1699—1708	»	9
Ζωσιμᾶς	1695—1699	»	4
Ἰγνάτιος	1693—1695	»	2
Γρηγόριος	1691—1693	»	3

Τί δὲ, ἵνα καταργηθῇ, ἔπταισεν ἡ ῥηθεῖσα Ἀρχιεπισκοπὴ, εἰ ἂν ἐξ ἀνάγκης

Γερμανὸς	1688—1691	»	3
Ἐξ ἀρχιεπ.	1630—1688	»	58
Νεκτάριος	1613—1630	»	17
Σωφρόνιος	1575—1613	»	38
Παῖσιος	1564—1575	»	11
Θεοφύλακτος καὶ 16 ἄλλοι	1081—1564	»	483
Ἰωάννης Γ'	1077—1081	»	14
Ἰωάννης Β'	1059—1077	»	18

καὶ ἄλλοι ἐφεξῆς μέχρι τοῦ Ἀ' Ἀρχιεπισκόπου Κατιλλιανοῦ ἀρχιερατεύσαν-
τος ἀπὸ 535 ἕως 450 ἔτη 15. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, φέρε δὲ πα-
ραθέσωμεν καὶ τινὰς τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς
κατακτῆσεως.

Γεννάδιος	1453—1458	ἔτη	5
Ἰσίδωρος	1458—1459	»	1
ἑπτὰ κατόπιν	1459—1476	»	17 (*)
Μάξιμος	1476—1401	»	5
ἄλλοι 9	1482—1521	»	39 (**)
Ἱερεμίας	1521—1523	»	2
Ἰωαννίκιος	1523—1524	»	1
.			
Παχώμιος	1583—1584	»	1
Θεόληπτος	1584—1585	»	1
Ἱερεμίας	1585—1591	»	9
Ματθαῖος	1594—1594	»	17/365
Θεοφύλακτος	1595—1595	»	7/365
Ματθιῖος	1595—1600	»	4
Νεόφυτος	1600—1602	»	2
Ματθαῖος	1602—1602	»	17/365
Ῥαφαήλ	1602—1605	»	4
Κύριλλος	1621—1622	»	1
Γρηγόριος	1622—1622	»	3/12
Ἀνθιμος	1623—1623	»	3/365
Κύριλλος Β'	1631—1633	»	2
Κύριλλος Δ'	1633—1634	»	1
Ἀθανάσιος	1634—1634	»	22/365
Κύριλλος Δ'	1634—1635	»	1
Κύριλλος Β'	1635—1636	»	1
Νεόφυτος	1636—1637	»	1
Κύριλλος Δ'	1637—1638	»	1
Κύριλλος Β'	1638—1639	»	1
Παρθένιος	1639—1644	»	5

αἱ συχναὶ αὗται λεγόμεναι ἀλλαγαὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐγένοντο, καὶ ἐὰν ὥς ἐκ τούτων κατεχρεώθη ὁ τόπος; Τὸ Πατριαρχεῖον ὅμως, προβάλλον ἀσυλλογίστως ὡς αἰτίαν δῆθεν τῆς καταργήσεως τὴν συχνὴν ταύτην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀλλαγὴν, ἵνα ἐπιβαρύνῃ αὐτὴν, λέγει ἀσυστόλως, ὅτι ἐγένετο, παρὰ τοὺς θείους κανόνας, ἄνευ ψήφου καὶ γνώμης τῶν περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀρχιερέων, τρόπῳ ληστρικῷ καὶ ἀρπακτικῷ, λησμονοῦν πολὺ ταχέως, ὅτι ὁ μόνος τοιοῦτῳ τρόπῳ γενόμενος Ἀρχιεπίσκοπος ἦν ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος αὐτοῦ κὺρ Ἀνανίας.

2 Τὸ ῥηθὲν ἔγγραφον ἀναφέρει ἐπομένως, ὅτι διὰ τὰς προεκτεθείσας αἰτίας προσέδραμον εἰς Βασιλεύουσαν ὅτε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρσένιος, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι, οὓς καὶ, πρὸς πλειοτέραν δῆθεν σαφήνειαν, κατ' ὄνυμα ἀπαριθμεῖ, καὶ ὅτι ὁ μὲν Ἀρσένιος παρητήθη, οἱ δὲ Μητροπολῖται διὰ κοινῆς αὐτῶν καὶ τῶν ὑφ' αὐτοὺς χριστιανῶν ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς, δεόμενοι τῷ ὕψει τοῦ Κραταιοτάτου Ἀνακτος ὑπὲρ τῆς κοινῆς αὐτῶν τε καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς χριστιανῶν σωτηρίας, ἐξητήσαντο τὴν ὑποταγὴν αὐτῶν πρὸς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ εἰσηκούσθησαν.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ κοινὴ δὲ ἀναφορὰς αἵτησις κλήρου τε καὶ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ἣν προβάλλουσιν οἱ τὸ Πατριαρχεῖον δικαιολογοῦντες. Δόξα σοι ὁ Θεός! ἀνεύρομεν αὐτήν! Τίς δὲ βεβαιοῖ τὴν ὑπαρξίν ταύτης; Αὐτὸ τὸ Πατριαρχεῖον, αὐτὴ ἡ ἱερὰ τότε Σύνοδος. Ἐπειδὴ δὲ χεῖλη ἱερέως, μάλιστα δὲ Ἀρχιερέων, οὐ ψεύδονται, ἀνάγκη νὰ πιστεύσωμεν αὐτήν.

Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ ἄς παραθέσωμεν ὀλίγον τὸ Γ' τοῦτο ἔγγραφον πρὸς

Παρθένιος	1644—1646	»	2
Ἰωαννίκιος	1646—1647	»	1
Παρθένιος	1647—1650	»	3
Ἰωαννίκιος	1650—1651	»	1
Κύριλλος	1651—1651	»	18/365
Ἀθανάσιος	1651—1651	»	15/365
Παΐσιος	1651—1652	»	9/12

Δὲν θέλομεν νὰ προχωρήσωμεν περαιτέρω διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον ἀρκοῦσιν ἄλλως ταῦτα ἐν' ἀποδείξῳ τίνες οἱ συνεχέστερον ἀλλασσόμενοι, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Ἀχριδῶν, ἢ οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι.

τὸ Β' ἐκεῖνο τὸ συμφωνητικόν, καὶ ἄς ἐννοήσωμεν καλλίτερον τὸ πρᾶγμα πῶς ἐγένετο.

Τὸ μὲν Β' λοιπὸν ἐκεῖνο ἔγγραφον ὑπογράφεται καὶ σφραγίζεται ἀτομικῶς ὑπὸ ἑξ ἑκὼν ἀρχιερέων τῶν Καστορίας, Βοδενῶν, Κορυτζᾶς, Τιβερίουπόλεως (Στρουμνίτζης), Σισανίου καὶ Γρεβενῶν, διαλαμβάνει δὲ, ὅτι προσφέρεται εἰς χεῖρας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου· τὸ δὲ Γ' τοῦτο ἔγγραφον, ἐπαριθμοῦν πρῶτον, ὅτι ὅλοι οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἦσαν δεκατρεῖς (1), διαλαμβάνει ὅτι ἡ πρὸς αἴτησιν τῆς καταργήσεως ἀναφορὰ ἔφερε τὰς ὑπογραφὰς καὶ σφραγίδας τῶν αὐτῶν πάλιν ἑξ Ἀρχιερέων, (ἐχόντων ὅμως, λέγει, τοῦ μὲν Βοδενῶν, καὶ τεσσάρων ἄλλων· τοῦ δὲ Στρουμνίτζης, καὶ ἐνὸς πέμπτου τὰς γνώμας,) πρὸς δὲ καὶ τὰς ὑπογραφὰς καὶ σφραγίδας τῶν ὑπ' αὐτοὺς χριστιανῶν, καὶ ὅτι ἐπεδόθη τῷ ὕψει τοῦ Κραταιοτάτου Ἀνακτος.

Ἐκ τῆς παραθέσεως ταύτης ἐξάγεται ἀριδῆλως, ὅτι ἡ περὶ ἧς τὸ Πατριαρχικὸν τοῦτο ἔγγραφον ὁμιλεῖ ἀναφορὰ ἦτον ἄλλη, καὶ ἄλλη ἡ τὸ συμφωνητικὸν ἐκεῖνο ἀποτελοῦσα· ὅτι ἡ μὲν ἦτο κοινὴ, ἡ δὲ ἦτο μερικὴ· καὶ ὅτι ἡ μερικὴ μόνον ἐδόθη εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἡ κοινὴ δὲ ἐπεδόθη εἰς τὸ Βασίλειον Κράτος. Ἄρα ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία δὲν εἶχε κοινὴν ἀναφορὰν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ τὴν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κατάργησιν, διὰ τοῦτο καὶ μήτε ἀναφέρει ὅτι αὐτὴ κατήργησε καὶ ἑαυτῇ προσήρτησεν αὐτήν, ἀλλ' ὅτι, κατὰ συνέπειαν τῆς πρὸς τὸ βασίλειον Κράτος δοθείσης ἀναφορᾶς, τῆς δεήσεως τῶν ἀναφερομένων εἰσακουσθείσης (παρὰ τοῦ β. Κράτους βεβαίως), κατηργήθη (ὑπ' αὐτοῦ τούτου δηλονότι) καὶ ἀπεσβέσθη τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκ τῶν βασιλικῶν πινάκων,

(1) Ὁ Ἅγιος Βελεγράδιον Κύρ Ἀνθιμος ἐν τῇ προμνησθείσῃ αὐτοῦ περιγραφῇ (σελ. 121—122), ἐπαριθμεῖ, κατὰ τὸν Δοσίθεον (Βιβλ. ἐ. Κερ. κ'. σελ. 508 περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. Πατριαρχῶν) καὶ τὸν Χρῦσανθον (σελ. 87 Συνταγμ. περὶ ὁφικ. κληρ. καὶ ἀρχοντ. Μ. Ἐκκλ. 1778· Βενετία), ἐκτὸς τῆς ἐπαρχίας Δυρράχίου, (ἥτις ὅτε μὲν ἐδιοικεῖτο ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν, ὅτε δὲ ὑπὸ ἰδίου Μητροπολίτου), ὀκτὼ Μητροπολίτας, τοὺς Καστορίας, Βελεγράδων, Κορυτζᾶς, καὶ Σελασφόρου, Γρεβενῶν, Σισανίου, Βοδενῶν καὶ Πελαγωνείας, καὶ ἐννέα ἐπισκόπους τοὺς Δεβρῶν, Μουγλενῶν, Βελισσοῦ, Πρεσπῶν, Δύλῳνος, Κανίνων, Κιτζάβων, Μελεοχοῦ, καὶ Γκόρα-Μόκρας.

ὥστε ΜΗΔΕΠΟΤΕ ΩΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΝ ΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ, αἱ δὲ ὑπ' αὐτὴν Μητροπόλεις ὑπετάγησαν τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ. Τὸ δὲ συμπέρασμα ἐξ ὧν τούτων εἶναι ὅτι ἡ διὰ κοινῆς αἰτήσεως, ὡς λέγουσι, γενομένη κατάργησις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ ἡ τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ προσάρτησις τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, οὐκ ἐτελέσθη ἐκκλησιαστικῶς ἀλλὰ πολιτικῶς (1). Τοῦτο εἶναι μέγα πρακτικὸν μάθημα διὰ τοὺς Βουλγάρους σήμερον, καὶ σημειώσατέ το.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη καὶ τὰ τῆς κοινῆς ταύτης αἰτήσεως καὶ ἀναφορᾶς, ἵνα κατανοήσωμεν ὅποια τις ἦν.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον τῆς Συνόδου λέγει, ὅτι οἱ συνυπογράψαντες τὴν ἀναφορὰν ἐκείνην ἐξ ἀρχιερεῖς εἶχον καὶ τὰς γνώμας πέντε ἄλλων ἀρχιερέων, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν βεβαίως ἀπόντων. Εἰ τοῦτο ἦν ἀληθές, διατί οἱ ἐξ ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς δὲν ἀνέφερον τοῦτο καὶ ἐν τῷ συμφωνητικῷ αὐτῶν; καὶ διατί ἐν αὐτῷ ὠμίλησαν μόνον ἐν ὀνόματι αὐτῶν καὶ διὰ τὸ ἄτομον αὐτῶν, λέγοντες: «ἐπροξενήθησαν εἰς ἡμᾶς ἀνυπόφοροι ζημίαι, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ τὴν ζωὴν μας ἐβαρύνθημεν· ὅθεν δεῖν ἐγνωμεν ἐξαγοράσασθαι τὴν ἡσυχίαν ἡμῶν· διὸ συμφωνοῦμεν νὰ παρακαλέσωμεν» κτλ.; ἢ διατί οἱ ἀπόντες ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς εἰ συνεφρόνουν, δὲν ἔστειλαν ἐπὶ τούτῳ ἰδιόγραφον αὐτῶν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἢ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλιν; ἢ τὸ πρᾶγμα ἦτο τόσο ὀλίγον σπουδαῖον, ὥστε καὶ προφορικὴ τάχα ἐπιτροπικὴ εἰς τοὺς συναδέλφους αὐτῶν ἐθεωρεῖτο ἱκανή; διατί τέλος πάντων οἱ ἐξ ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς, ἐὰν ὄντως εἶχον τὴν ἐντολὴν καὶ γνώμην καὶ τῶν ἄλλων, γράφοντες μετὰ τῆς καταργήσεως τῆς 12 Φεβρουαρίου 1767 πρὸς τὸν ἕνα ἐκ τούτων, τὸν Βελεγράδων Ἰωάσαφ, τῷ ὁμιλοῦσι περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς καταργήσεως καὶ περὶ τῆς καταργήσεως αὐτῆς, ὡς περὶ πραγμάτων ὅλως ἀγνώστων εἰς αὐτόν, λέγοντες: «πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν σᾶς εἶχομεν γράψῃ ὅλα τὰ νέα, δηλ. τὰς καταδρομὰς καὶ τὰς ἐνοχλήσεις, ὅπου ὑπὸ τῶν χρεωφει-

(1) Ἦδη εἶδουμεν ἀνωτέρω ὅτι καὶ οἱ ἐξ ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς ἐν τῇ πρὸς τὸν Βελεγράδων ἐπιστολῇ των, εἰδοποιοῦντες τὰ νέα, ἔγραφον ταῦτα «μὲ παντοίους τρόπους ἐπασχίσσαμεν παρακαλοῦντε τὴν ὙΨΗΛΗΝ ΠΟΡΤΑΝ νὰ προστάξῃ τὸν Παναγιώτην νὰ μᾶς δεχθῇ, καὶ γιγνομένης τῆς προσταγῆς, μᾶς ἐδέχθη μὲ ἱλαρὸν πρόσωπον»

» λετῶν ἐδοκιμάσαμεν, καὶ τέλος ὅτι μὲ παντοίους τρόπους ἐ-
» πασχίσσαμεν νὰ παρακαλέσωμεν τὴν Ὑψ. Πόρταν νὰ προ-
» στάξῃ . . . κτλ.; (1).

Ἄς προχωρήσωμεν.

Τὸ αὐτὸ ἔγγραφον διαλαμβάνει, ὅτι ἡ κοινὴ ἐκείνη ἀναφορὰ ἦν ἐ-
σφραγισμένη καὶ παρὰ τῶν ὑπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς ἐκείνους
χριστιανῶν. Τίνες ἄρά γε οὗτοι οἱ χριστιανοί, καὶ πόσοι, καὶ τίνων
ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων καὶ χωρίων, καὶ πῶς οἱ χριστιανοὶ δεκατριῶν
ἐπαρχιῶν ἠδυνήθησαν νὰ συνυπογραφῶσιν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἀναφορᾷ;
Τὰ οὐσιώδη ταῦτα ζητήματα οὐδὲ τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο μᾶς λύει, οὐδὲ νο-
μίζομεν δυνατὴν τὴν λύσιν αὐτῶν παρ' οἰουδήτινος· ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν
ὅτι αὕτη ἡ λεγομένη κοινὴ τῶν ἐπαρχιῶν ἀναφορὰ ἦτον ὁμοία
ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐν ἔτει 1763 ἐπέδωκεν, ὡς γράφει ὁ Κώδηξ τοῦ Πα-
τριαρχείου, τὸ σύστημα τῶν ἐνταῦθα γουναράδων τῆς Ἀχρίδος εἰς τὸ
βασίλειον Κράτος διὰ νὰ διορισθῇ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν ὁ Μέγας Πρω-
τοσύγκελλος τοῦ Πατριαρχείου (2). Τότε ἐννοοῦμεν, καὶ ἐννοεῖ πᾶς τις εὖ
κολώτατα, καὶ ὁποῖα τις ἦτον ἡ ἀναφορὰ, καὶ πῶς ἐνηργήθη, καὶ ὑπὸ τίνων
ἐγράφη καὶ ἐσφραγίσθη.

Ἐκ πάντων τούτων συμπεραίνεται καὶ πάλιν ὅτι, ἐὰν ὄντως ὑπῆρξε τοι-
αύτη κοινὴ ἀναφορὰ δοθεῖσα εἰς τὸ βασίλειον Κράτος, αὕτη ἦτον ὑπογε-
γραμμένη ἢ ἐσφραγισμένη ὑπὸ τῶν συνομωτῶν ἐκείνων ἐξ Γραικῶν ἀρχιερέων
καὶ ὑπὸ τινων Ἀχριδιανῶν Γραικῶν ἢ Βλάχων ἢ καὶ ἡγορασμένων Βουλ-
γάρων [τοῦ ἐν Βασιλευούσῃ συστήματος τῶν γουναράδων. Τὸ δὲ σύστημα
τῶν γουναράδων, ἕκαστος γνωρίζει πόσῃν ὑπόληψιν καὶ ἐπιρροῇ εἶχε τότε
ἐν Βασιλευούσῃ.

Ἀλλ' ἄρά γε ὑπῆρξεν ὅλως, καὶ ἐδόθη εἰς τὸ βασίλειον Κράτος μία τοι-
αύτη ἀναφορὰ;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη εἶναι τῷ ὄντι παράτολμος ἀπέναντι τῆς βεβαιώσεως
τοῦ Συνοδικοῦ ἐγγράφου. Ἀλλ' ἂς πιστεύσωσιν οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν, ὅτι
ποιοῦμεν ταύτην, οὐ τοσοῦτον ὡς ἀμφιβάλλοντες ἕνεκα τοσοῦτων ἄλλων
βεβαιώσεων αὐτοῦ ἐξελεγχθεισῶν μὴ ἀληθῶν, ὅσον διότι ἀνελάβομεν ἀπέ-

(1). Ἰδε ἄνωτέρω, ὁλόκληρον τὸ γράμμα τοῦτο τῶν ἐξ ἀρχιερέων.

(2). Ἰδε ἄνωτέρω.

ναντι τοῦ δημοσίου τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὴν εὐθύνην τοῦ νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν ἀλήθειαν καὶ ὅλην τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ὁ δὲ κανὼν καὶ ἡ μέθοδος τῆς ἐρεύνης αὐτῆς ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως νὰ ρίψωμεν βλέμμα καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐγγράφων τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως, πρὸς ἣν λέγουσιν ὅτι ἐδόθη ἡ ῥηθεῖσα ἀναφορά, ἵνα ἴδωμεν ἐὰν καὶ ἐν αὐταῖς περιέχεται τι περὶ αὐτῆς, ὡς ἔθος ἐπικρατεῖ παρὰ τῇ Ὑψ. Κυβερνήσει νὰ ἀναφέρῃ πάντοτε τὴν αἴτησιν, ἐφ' ἧς ἐκδίδει τὸ ἐγγραφον.

Πρῶτον τοιοῦτον τῆς Κυβερνήσεως ἐγγραφον εὐρίσκομεν τὸ ἔκτοτε πρὸς ἕκαστον τῶν νεωστὶ διοριζομένων Οἴκουμ. Πατριαρχῶν ἐκδιδόμενον βασιλικὸν περάτιον, τὸ ὁποῖον ἀναγνόντες μετὰ προσοχῆς, εἶδομεν ὅτι διαλαμβάνει ἐν συνόψει περὶ τοῦ προκειμένου τάδε: α Παρατηρηθέντων τῶν ἐν τῷ β βασιλικῷ φυλακτηρίῳ εὐρίσκομένων βιβλίων τοῦ μουκαταᾶ τῶν Ἐπισκόπων, εὐρέθη ὅτι ἐγένετο δ ε ρ κ ε ν ἄ ρ ι (σημείωσις ἐν περιθωρίῳ) ἵνα τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ὁχρίδος (1) μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ ἢ προσηρητημένον τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχεῖῳ ὅτι προσηρτήθησαν οὕτως αὐτῷ τόσον αἱ τῷ Πατριαρχεῖῳ τῆς Ὁχρίδος ὅσον καὶ αἱ τῷ Ἰπεκίου ὑποκείμεναι καὶ ἐπαριθμοῦμεναι ἐπαρχίαι καὶ χῶραι ὅτι ἡ τούτων ὑποταγὴ τῷ Κων]πόλεως Πατριαρχεῖῳ ἐζητήθη ΔΙ' ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΜΑΧΖΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ, παρακαλοῦντων νὰ γίνῃ προσταγὴ διὰ νὰ ἐγγραφῇ ἡ ὑποταγὴ αὕτη εἰς τὰ περάτιά των ὅτι κατὰ συνέπειαν τούτου ἐξεδόθη ὑψηλὸς ὁρισμὸς, καὶ ἡ πρότασις αὕτη κατεχωρίσθη καὶ ἐνεγράφη ὅπου ἀνήκει, καὶ διὰ τοῦτο κανεῖς ποτὲ νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ πράξῃ τι ἐναντίον τοῦ ὑψηλοῦ τούτου ὁρισμοῦ καὶ ἂν ποτε φανῇ ἀναφορά καὶ ἀπόφασις, ὅπως τὰ Πατριαρχεῖα Ἰπεκίου καὶ Ὁχρίδος ἀποσπασθῶσι τοῦ Κεσισχανέ (Πατριαρχείου) καὶ δοθῶσιν εἰς ἄλλον, νὰ μὴ γίνωνται δεκταί.»

Βλέπεις ἐνταῦθα, φίλε ἀναγνώστα, ὅτι περὶ ἀναφορᾶς κοινῆς ἡ μερικῆς δοθείσης ἐκ μέρους κλήρου καὶ λαοῦ τῶν ἐπαρχιῶν Πεκίου καὶ Ἀχρίδων, μηδὲ κἂν λόγος γίνεται μᾶς λέγει δὲ ῥή-

(1) Ὡς ἕκαστος ἐνταῦθα βλέπει, ἡ Ὁθωμανικὴ Κυβέρνησις ὠνόμαζε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχρίδων καὶ τὴν τοῦ Πεκίου Πατριαρχεῖα, τὴν δὲ πρωτεύουσάν τῆς πρώτης ἐκάλει, συμφώνως τῇ ἐπιτοπίῳ Βουλγαρικῇ φωνῇ, Ὁχρίδα, καὶ οὐχὶ Ἀχρίδα.

τῶς αὐτὸ τὸ Πατριαρχικὸν περάτιον, ὅτι ἡ κατάργησις τῶν δύο τούτων αὐτοκεφάλων Ἀρχιεπισκοπῶν ἐγένετο κατ' αἵτησιν καὶ πρότασιν δι' ἀναφορᾶς καὶ μαχαζαρίου αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου. Ποῦ λοιπὸν αἱ διαβεβαιώσεις ἐκεῖναι τοῦ προδιαληφθέντος Γ' ἐγγράφου τοῦ Πατριαρχείου;

Τοῦτο ἰδόντες καὶ αναγνόντες ἡμεῖς, εἶχομεν πᾶν δίκαιον νὰ κηρύξωμεν τὰς διαβεβαιώσεις ταύτας τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐγγράφου ὥς μὴ εἰλικρινεῖς· ἀλλ' ὅμως, συλλογισθέντες πάλιν μήπως κατὰ λάθος τοῦτο οὕτως ἐσημειώθη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ περατίῳ, ἡμεῖς ἀνεστείλαμεν ἔτι μικρὸν τὴν περὶ τούτου ἀπόφασίν μας, καὶ ἠθελήσαμεν νὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἐρεῦνας ἡμῶν ἔτι περαιτέρω. Ἀπετάνθημεν λοιπὸν πρὸς αὐτὴν τὴν Σεβαστὴν ἡμῶν Ὑψηλὴν Κυβέρνησιν, παρακαλοῦντες ὅπως εὐαρεστουμένη δώσῃ ἡμῖν ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἐξηγμένου ἀντίγραφον τοῦ Ὑψηλοῦ Ὁρισμοῦ, δι' οὗ κατηργήθησαν αἱ εἰρημέναι Ἀρχιεπισκοπαί. Ἀποδεκτῆς δὲ γενομένης τῆς αἰτήσεως ἡμῶν, καὶ ἐρεύνης εἰς τὰ ἀρχεῖα γενομένης, μᾶς ἐδόθη ἐπίσημος ἀπάντησις, ὅτι Ὑψηλὸς μὲν Ὁρισμὸς, ἦτοι φερμάνιον, ἐπὶ τῇ καταργήσει αὐτῶν οὐχ εὔρηται· εὔρηται δὲ ἡ προμνησθεῖσα ἐν περιθωρίῳ σημείωσις (δερκενάρι), ἧς καὶ ἀντίγραφον μᾶς ἐδόθη, μᾶς ἐδόθη δὲ προσέτι καὶ ἀντίγραφον τοῦ περατίου δι' οὗ ἀποκατέστη ὁ πρῶτος μετὰ τὴν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν κατάργησιν Μητροπολίτης Δυρράχίου Γρηγόριος.

Ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν μετὰ πόσης προσοχῆς καὶ περιεργείας ἀνέγνωμεν τὰ δύο ταῦτα ἄγνωστα ἡμῖν ἕως ἄρτι ἔγγραφα τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως. Τί δὲ εὔρομεν ἐν αὐτοῖς; Οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅ,τι καὶ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ περατίῳ, δηλαδή, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κατάργησις ἐγένετο κατ' αἵτησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δι' ἀναφορᾶς καὶ μαχαζαρίου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου. Ἵνα δὲ μὴ ἀμφιβάλλῃ ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν περὶ τῆς πικρᾶς ταύτης ἀληθείας τῶν λεγομένων ἡμῶν, παραθέτομεν ἐνταῦθα αὐτολεξεῖ ἐν ἀποσπάσματι μετὰφρᾶσιν αὐτῶν ἐνὶ θατέρῳ ὁμοίῳ ὥς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἴδου αὕτη.

α Ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχίας, καὶ ἡ ἐν τῇ εὐδαίμονι Βασιλίδι πόλει διαμένουσα Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν ἐπέδωκαν ἐνσφράγιστον ἀναφορὰν εἰς τὸ

» Διθάνιχοῦμαϊοὺν λέγοντες ὅτι ἀπὸ τινος καιροῦ
 » ῥαδιοῦργοί τινες τοὺς Πατριάρχας τῆς Ὁχρίδος, ὡς ἐμπόρευμα θεω-
 » ροῦντες, συχνὰ συχνὰ ἔπαυον, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἄλλους ἀνικάνους διώρι-
 » ζον, ὁμολογίας παρ' αὐτῶν λαμβάνοντες, καὶ οὕτως, ἐκτὸς ὅτι τὸ Πα-
 » τριαρχεῖον ἐκεῖνο κατεποντίσθη ὑπὸ βαρυτάτων χρεῶν καὶ κατήντησεν
 » εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ ἀμνηχανῇ πλέον πρὸς τε τὴν τῶν πραγμάτων διοί-
 » κησιν καὶ τὴν τῶν νόμων τήρησιν καὶ ἐδραίωσιν, εἶναι φανερόν ὅτι καὶ
 » αἱ κακώσεις καὶ καταδυναστεύσεις εἰς ἃς ὑπέπεσαν οἱ ὑπ' αὐτὸ διατε-
 » λοῦντες Μητροπολίται καὶ πτωχοὶ ὑπήκοοι, πέρας μὴ ἔχουσai, θέλουσι
 » φέρει αὐτοὺς εἰς κατάστασιν ἀθλίαν καὶ εἰς θέσιν ὅλως ἀνοικονόμητον
 » καὶ ἀδιόρθωτον· ὅθεν γνῶμη καὶ βουλῇ τῶν ὑπὸ τὸ Πατριαρ-
 » χεῖον τῆς Ὁχρίδος πεπληγωμένων ὑπηκόων, ἰκεσίᾳ
 » τοῦ Πατριάρχου αὐτῶν Ἀρσενίου, καὶ αἰτήσῃ τῶν ὑπ'
 » αὐτὸν Μητροπολιτῶν δι' ἐνσφραγίστου μαχζαρίου,
 » παρεκάλεσαν ἵν' ἀκυρωθῇ μὲν καὶ σβεσθῇ ἐκ τῶν βιβλίων ἡ ἐγγραφὴ
 » τοῦ εἰρημένου Πατριαρχείου, νὰ προστεθῇ δὲ τὸ ὑπ' αὐτὸ κλίμα εἰς τὸ
 » Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀναδεχθῇ καὶ
 » πληρῶνῃ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλικὸν χαζινὲν τὰ . . . εἰθισμένα ἐκείνου
 » δοσήματα, τὸ δὲ Πατριαρχεῖον τῆς Ὁχρίδος ὅλως νὰ καταργηθῇ, καὶ
 » ἐὰν τοῦ λοιποῦ ἐπὶ προσθήκῃ δοσιμάτων ἢ ἄλλῃ δο-
 » λιότητι καὶ προφάσει γίνῃ ἐκ μέρους ἄλλων αἰτη-
 » σις ἵν' ἀνανεωθῇ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ὁχρίδος,
 » οἱ τοιοῦτοι μὴ δόλως νὰ εἰσακούωνται.

» Συνεπεία τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἐγένετο ὑψηλὸς ὁρισμὸς, καὶ ἀφηρέθη
 » μὲν καὶ ἐσβεσθῇ ἐν τοῖς βιβλίοις ἡ ἐγγραφὴ
 » τοῦ εἰρημένου Πατριαρχείου, προστεθῇ δὲ τῷ τῆς
 » Κωνσταντινουπόλεως Ῥωμαϊκῷ Πατριαρχεῖῳ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ πλη-
 » ρῶνῃ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλικὸν χαζινὲν ὅλα τὰ εἰς ὄνομα ἐκείνου ἐγγε-
 » γραμμένα δοσίματα τῶν 163000 ἄσπρων κατ' ἀποκοπὴν, καὶ τοῦ δη-
 » μοσίου δώρου τῶν 100000 ἄσπρων . . . καὶ ἐστρειώθῃ ἐν περιθωρίῳ ὅ-
 » που ἀνήκει τὸ τοιοῦτον σουρούτι, ὥστε ὅσαι ἀναφοραὶ ἐναντίον τούτου
 » ἤθελον ἐλθεῖν, νὰ μὴ λαμβάνωνται παντελῶς εἰς σημείωσιν, καὶ ἐὰν ὁ-
 » πωσδὴποτε τοιαῦται ἀναφοραὶ παρουσιασθῶσι, νὰ κρατῶνται εἰς τὸ γρα-
 » φεῖον, καὶ νὰ δίδηται ἀρνητικὴ ἀπάντησις εἰς τοὺς ἀναφερομένους, τὸ δὲ

» εἰρημένον σουρούτι νὰ ἐγγραφῇ ὅπου ἀνήκει, καὶ νὰ ᾗ ἐν χρήσει μὲ-
» χρις οὗ δόξῃ τῷ Ἀγίῳ Θεῷ, κτλ.»

Ἐνταῦθα πλέον, φίλε ἀναγνώστα, οὐδ' ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν, οὐδ' ἄλλος
τις δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ, ὅτι ἡ καταργησις τῆς Ἀρχιεπι-
σκοπῆς Ἀχριδῶν, καὶ ἡ προσάρτησις αὐτῆς τε
καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων καὶ ἐ-
πισκοπῶν τῷ Οἴκῳ. Πατριαρχείῳ ἐγένετο ὑπὸ
τῆς Υψ. Πύλης κατ' αἵτησιν αὐτοῦ **ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ**
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ δι' ἀναφορᾶς, οὐχὶ τοῦ κλήρου καὶ
τοῦ λαοῦ ἐκείνων τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλ' αὐτοῦ **ΤΟΥ**
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΝ ΙΕΡΑΣ ΣΥ-
ΝΟΔΟΥ, οἵτινες ὁμῶς, ἵνα δικαιολογήσωσι τὴν αἵτησιν αὐτῶν, ἔγραψαν
ἐν τῇ ἀναφορᾷ αὐτῶν, ὅτι τοῦτο ἐγένετο γνώμη καὶ βουλὴ τῶν
ἐκεῖ ὑπηκόων, ἰκεσίᾳ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ὀχρίδος Ἀρ-
σενίου, καὶ αἰτήσῃ τῶν ὑπ' αὐτὸν Μητροπολιτῶν δι'
ἐνσφραγίστου μαχζαρίου, ἡμεῖς δ' ἐκ τῶν προηγουμένων ἐπιθεω-
ρηθέντων Πατριαρχικῶν ἐγγράφων ἤδη γνωρίζομεν, ὅτι ἡ μὲν γνώμη
καὶ βουλὴ τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν οὐδαμοῦ οὐδόλως ἐξεφράσθη, ἡ
δὲ τοῦ Πατριάρχου Ἀρσενίου ἰκεσία οὐκ ἦν ἄλλο ἢ ἡ παραί-
τησις αὐτοῦ, καὶ ἡ δι' ἐνσφραγίστου μαχζαρίου αἵτησις
τῶν ὑπ' αὐτὸν Μητροπολιτῶν συνίστατο εἰς τὸ συμφωνητι-
κὸν τῶν ἐξ ἐκείνων Μητροπολιτῶν (1). Τούτου δὲ καὶ ἡλίου φα-
εινότερον ἤδη ἀποδειχθέντος, δὲν μένει νὰ παρατηρήσωμεν ἢ ὅτι καὶ ἐν τῇ
ἀναφορᾷ αὐτοῦ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑποβάλλει ὡς μόνην ἀνάγκην
τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν τὴν ἀθλίαν καὶ ἀνοι-
κονόμητον κατάστασιν τῶν ἐκεῖ Μητροπολιτῶν τε καὶ
χριστιανῶν ὡς ἐκ τῶν βαρυτάτων χρεῶν εἰς αὐτοὺς ὑπέ-
πεσαν ἕνεκα τῆς ἀπό τινος καιροῦ συχνὰ συχνὰ γενόμενης
τῶν Ἀρχιεπισκόπων ἀλλαγῆς, ἐν ᾧ ὁ κρύφιος σκοπὸς τοῦ Πα-
τριάρχου Σαμουήλ ἦτο νὰ συμμετάσχῃ καὶ οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι τῆς δια-

(1) Ὅτι δὲ ταῦτα ἦσαν, καὶ οὐχὶ ἄλλα, τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα,
τοῦτο καὶ ῥητῶς μᾶς λέγει ὁ Ἅγιος Βελεγράδων κύρ Ἀνθίμος ἐπαριθμῶν
αὐτὰ ἐν τῇ προμνησθείσῃ Περιγραφῇ αὐτοῦ, σελ. 93-94.

νομῆς τοῦ ὑπερόγκου καὶ τῶν τῆς Αἰγύπτου πυραμίδων ὑπερογκοτέρου χρέους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς τὸ ὠνόμασεν αὐτὸς ὁ Πατριάρχης Σχμουήλ ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ περὶ τῆς διανομῆς ταύτης ἐπιστολῇ(1)· εἶναι δὲ προσέτι βέβαιον, ὅτι, ἵνα εὐκολώτερον πείσῃ τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν εἰς τὴν προσάρτησιν τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, παρίστα προφορικῶς, ἰδίᾳ τε καὶ διὰ τοῦ τότε Μεγάλου Διερμηνέως Ἰωάννου Ὑψηλάντου, ὅτι καὶ πολιτικῶς τοῦτο ἐσύμφερε τῷ βασιλείῳ Κράτει, ἐν ᾧ κυρίως ἐθηρεύετο τὸ συμφέρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ (2).

Πρὶν τελειώσωμεν τὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καλὸν εἶναι νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ προνοητικὸς ἐκεῖνος Πατριάρχης, ἵνα ἀσφαλίσῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα τὴν τῷ θρόνῳ αὐτῷ προσάρτησιν τοῦ κλίματος ἐκείνου, ἐζήτησε καὶ ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις ἐπένευσε νὰ σβεσθῇ ἡ ἐγγραφή τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ὀχρίδος ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ βασιλικοῦ Διβανίου. Τοῦτο δ' ἔπειτα καὶ αὐτὸς θέλων νὰ δηλοποιήσῃ, κατεχώρησεν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐξετασθέντι ἡμῖν Γ' ἐγγράφῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Κώδικος (3) καὶ τὰς φράσεις ταύτας αὐσαύτως δὲ καὶ τῆς ποτὲ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων εἰς ἓν τῆς Ἐκκλησίας σῶμα συναρμολογηθεῖσων, ὥστε εἶναι καὶ λέγεσθαι τούντεῦθεν καὶ εἰς τὸν ἐξ ἧς ἅπαντα αἰῶνα Μητροπόλεις ὑποκείμεναι τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ . . . τοῦ δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὀνόματος ἀποξεσθῆναι τῶν βασιλικῶν πινάκων· μὴ ἀρκεσθεῖς ὁμῶς εἰς τοῦτο, ἐπρόσθεσε καὶ τὰς λέξεις ταύτας: « καὶ ὡς μηδέποτε γεγονότος λογιζομένου! αἱ ὅποῖαι ὡς ἐξερχόμεναι ἐκ στόματος Πατριάρχου καὶ Συνόδου εἰσι λίαν ἀξιοσημεῖωτοι, διότι ὑποθέτουσιν ὅτι οἱ ἅγιοι οὗτοι ἄνδρες εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ δώσωσι παραπληρωματικῶς εἰς τὴν βασιλικήν, ὡς τὴν ὀνομάζουσι, Νεαράν τοῦ Σουλτάνου ὀπισθενεργὸν δύναμιν μέχρι καὶ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Ἰουστινιανοῦ, καὶ ἐκέκτηντο τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἐξαλείψωσιν ἐκ τῶν σελίδων τῆς ὅλης ἱστορίας τὴν ποτὲ

(1) Ἰδε Ζαχαρίου Μαθα. Ἱστορ. Κατάλογ. τῶν Κωνστ. Πατριαρχῶν σελ. 253-254.

(2) Ἰδε Ἰω. Φιλημ. Ἱστορ. δοκίμ. Ἑλλήν. ἐπαναστ. Προλεγόμενα, καὶ Κεφ. α' σελ. 2, 3, 4 καὶ 5 τοῦ α' Τόμου.

(3) Ἰδ' ἄνωτέρω.

ὑπαρξίν τῆς εἰρημένης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀλλ' ὁ φρόνιμος ἐκεῖνος Σουλτάνος οὐδὲ τοιαύτην ιδέαν εἶχε ποτε ἐν κεφαλῇ, ἀλλὰ λέγων ἀπλῶς ὅτι ἐσ-
βέσθη ἐν τοῖς βιβλίοις ἡ τοῦ εἰρημένου Πατριαρ-
χείου ἐγγράφῃ, καὶ ὅτι ἂν τυχὸν ἐμφανισθῶσιν αὐτοῦ
νὰ μὴ λαμβάνωνται εἰς σημεῖωσιν, προσθέτει λίαν φρονί-
μως α'), ὅτι τοῦτο γίνεται ὑπὸ ὅρον τῆς πληρωμῆς τῶν δοσι-
μάτων αὐτοῦ, καὶ β') ὅτι θέλει εἶσθαι ἐν χρήσει, οὐχὶ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα,
ἀλλὰ μέχρι οὗ δόξηται Ἀγίῳ Θεῷ.

Ἐδοξεν ἤδη ἄρα τῷ Ἀγίῳ Θεῷ, ὥστε νὰ σηκωθῇ ὡς ἐν σῶμα ὁλόκλη-
ρον τὸ ἔθνος τῶν Βουλγάρων, καὶ δι' ἀληθινῶν πανταχόθεν ἐνσφραγίστων
μαχζαρίων καὶ ἀναφορῶν νὰ διαλύτῃ μὲν τὴν ἀχλὺν τῆς τότε γενομένης
ἀπάτης τῆς Κυβερνήσεως ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου, νὰ παραστήσῃ δὲ
αὐτῷ τὰ ἀπαράγραπτα αὐτοῦ ἱερὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς
αὐτοκεφάλου ἐκεῖνης Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς βάσεως ἀκραδάντου πολιτικῆς τε
καὶ ἐκκλησιαστικῆς πρὸς ἀποκατάστασιν μιᾶς αὐτονόμου καὶ ἀνεξαρτήτου
Βουλγαρικῆς ἐκκλησίας.

§ 2.

Ἀποδειχθέντος ἤδη τρανώτατα δι' ὁποίας ἀναφορᾶς, καὶ πῶς, καὶ διατί
ἐγένετο ἡ κατάργησις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας,
ἃς ἐξετάσωμεν ἐν ὀλίγοις καὶ τὸ δεύτερον, ὃ ἐθέσαμεν, ζήτημα, εἰ ἂν δη-
λαδῇ, καὶ ὑπαρξάσης μιᾶς κοινῆς αἰτήσεως τοῦ τε κλήρου καὶ λαοῦ αὐτῆς,
ἡδύνατο ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία νὰ καταργήσῃ μόνη ἢ διὰ τῆς Ὑψ. Πύλης
τὸν ἀνεξάρτητον ἐκεῖνον θρόνον, καὶ νὰ οἰκαιοποιηθῇ τὰ λείψανα αὐτοῦ.

Περὶ τούτου ὀλίγον πρότερον, θεωρῶν τις, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία
καὶ ἄλλων πολλῶν ἐκκλησιῶν τὸ αὐτόνομον καὶ αὐτοδιοίκητον κατήργησε,
καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐξουσίαν ἐσφετερίσατο (ὡς τὰ ὑπὸ τοῦ 28 κανόνος τῆς
Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τοῖς ἐξάρχουσιν Μητροπολίταις τῶν Διοικήσεων
Θράκης, Ἀσίας, καὶ Πόντου ἐπιφυλαχθέντα, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς Ε' Οἰκουμε-
νικῆς Συνόδου, ὡς ἄνω εἴρηται, τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς Πρώτης Ἰουστι-
νιανῆς, μετονομασθείσης Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἀναγνωρισθέντα,
αὐτονομίας προνόμια, τὰ Συνοδικῇ ἐγκρίσει ὑπ' αὐτῆς τῆς Μεγάλης Ἐκκλη-

σίας τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Πεκίου τῷ 1219 (1), καὶ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Τουρνόβου τῷ 1234 (2) χορηγηθέντα αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πα-

(1) Ἡ αὐτόνομος Ἀρχιεπισκοπὴ Πεκίου συνέστη ἐκ τῶν βορειοτέρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, ἀποσπασθεισῶν ἐκ ταύτης ἐπὶ τούτῳ, κατ' αἴτησιν τοῦ Σερβικοῦ Ἡγεμόνος Στεφάνου τοῦ Νεμάν πρὸς τε τὸν συμπέθερον αὐτοῦ Βυζαντινὸν Αὐτοκράτορα Θεόδωρον Λάσκαριν, καὶ τὸν Πατριάρχην Μανουήλ, καὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης συνοδικῶς ἐγκριθείσης, χειροτονηθεὶς διωρίσθη Ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας αὐτόνομος ὁ ἐκ τῆς ἐν τῷ ἁγιωνύμφῳ Ὄρει τοῦ Ἁθω Χιλιανδαρίου μονῆς ἀρχιμανδρίτης Ἁγίος Σάββας, ἀδελφὸς τοῦ εἰρημένου Ἡγεμόνος, καὶ ἀπεστάλη εἰς Σερβίαν, ἵνα διὰ τοῦ ἀνεξαρτήτου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ ἀντιτάττηται εἰς τὰς ὁσημέραι αὐξανούσας τότε ἀξιώσεις τοῦ Παπικοῦ θρόνου ἐπὶ τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ (**Idē Acta Sanct. Rolland San. XIV, p. 180; Assem. Calend. eccles. T. VI. p. 43; Δοσιθ. περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολ. Πατριαρ. Βιβ. Η' Κεφ. ιγ'. § 2*). Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ αὕτη μετέπειτα ἐπὶ βασιλέως Σερβίας Στεφάνου τοῦ Δουσάν (1340) διὰ συνόδου γενικῆς ἐν Σκοπίοις συγκροτηθείσης, ἐνθα παρῆσαν πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅ,τε Πατριάρχης Τουρνόβου καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν, ἐκηρύχθη Πατριαρχεῖον.

(2) Ἀνεξάρτητος ἐκκλησία Βουλγαρικὴ ὑπὸ τὸν ὄρον μόνον τοῦ χειροτονεῖσθαι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου καὶ μνημονεύειν τὸ ὄνομα αὐτοῦ· εἶχε συστηθῆ ἔτι ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπισήμου εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Βουλγάροις, ὅτε καὶ ἐστάλη ὁ Θεοφύλακτος ὡς πρῶτος αὐτῶν Ἀρχιεπίσκοπος (*Baron. an. 870, n. 52; Gesta Innocent. III, p. 52; Pons. Corphyr. Vita Basil. c. 96, p. 240*), ὅστις καὶ διὰ τοῦ εὐσεβάστου Βασιλέως τῶν Βουλγάρων Βορίου εἰς ἐπτὰ τότε καθολικὰς Ἐκκλησίας τὴν Βουλγαρίαν ὅλην διένειμε καὶ διεκόσμησε (*Vita S. Clem. § 22; Theophyl. epist. ad fil. Sebastorr. III. p. 725*). Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ αὕτη ἀκολούθως τῷ 927 ἔτει ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Στεφάνου (*Assem. Calend. eccles. univers. t. III. p. 143*). Ἡ ἔδρα δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, οὐσα πρῶτον ἐν Μεγάλῃ Πρεσλάβᾳ, πρωτεύουσῃ τοῦ βασιλείου, μετετέθη ὕστερον εἰς Τούρνοβον, πρωτεύουσαν γενομένην τοῦ νέου τῶν Βουλγάρων βασιλείου. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐν Νικαίᾳ τῆς Βηθυνίας βασιλεύοντος Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Δοῦκα Βατάτζη, καὶ Γερμανοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, κατ' αἴτησιν τοῦ τῶν Βουλγάρων Βασιλέως Ἰωάννου Ἀσάν τοῦ β', ἐν συνόδῳ γενικῇ ἐν Λαμψάκῳ συγκροτηθείσῃ, καὶ συναινέσει διὰ γραμμάτων καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν, ὁ τέως Ἀρχιεπίσκοπος Τουρνόβου ἀνηγορεύθη τῷ 1234, διὰ τόμου ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐγκρίσεως αὐτοκρατορικῆς, ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ (**Idē Γ. Ἀκροπολ. § 33; Ἐφρ. σιχ. 8181—8186, Νικηφ. Γρηγορ. Λογ. Β'. § 3; Joan. Morin. P. 1. Exercit 27; Leo Allat. p. 1. de concord. utr. eccl. c. XVV. n. 5; Gesta papae Innocent. III, p. 36. Edit. Balaz; Δοσιθ. περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. Πατρ. Βιβ. Η', Κεφ. ιη'. § 1*).

τριάρχου δικαιώματα· ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα θεωρῶν τις ἠδύνατο πρό-
τερον νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ὁδηγουμένη ἀπὸ τὰς τοῦ καιροῦ
πολιτικὰς περιστάσεις, καὶ παραδεχομένη πληρέστατα τὸ ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ
Φωτίου ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν πάπαν Νικόλαον τὸν Α' διαγραφὴν
ἀξίωμα, ὅτι α τὰ Ἐκκλησιαστικά, καὶ μάλιστα τὰ περὶ ἐνοριῶν δίκαια,
» ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατείαις τε καὶ διοικήσεσι συµμεταβάλλεσθαι εἴω-
» θε », μᾶλλον δὲ ἀπὸ τὸ ἐν τῷ ιζ' κανόνι τῆς Δ' καὶ ἐν τῷ λη' κανόνι
τῆς ς' Οἰκουµενικῆς Συνόδου διατυπούµενον παράγγελµα : » τοῖς πολιτι-
» κοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἡ τάξις
» ἀκολουθήτω » δύναται, τῇ ἀξιώσει ἢ ἐγκρίσει τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ
συστῆσαι καὶ καταργῆσαι τὰς τοιαύτας τῶν ἀρχιερέων Ἐκκλησιαστικὰς ἐ-
ξουσίας (1).

(1) Πρὸς πλείονα τούτου σαφήνειαν ἃς παρατάξωµεν ἐνταῦθα καὶ τὰς τῶν
ἐρµηνευτῶν τῶν ἱερῶν τούτων κανόνων γνώµας.

« Ἐνεδόθη μὲν ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος τῷ βασιλεῖ ἐπι-
» σκοπὰς ποιεῖν ἐκ νέου, ἐτέρας δὲ ἀνάγειν εἰς δίκαια μητροπόλεως,
» καὶ ὑποτυποῦν τὰ περὶ τῆς ψήφου αὐτῶν καὶ τῆς ἄλλης οἰκονοµίας κατὰ
» τὸ δόξαν αὐτῶ, τέως δὲ . . . γέγονε σηµεῖωµα παρὰ τοῦ αἰοδίμου βα-
» σιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κοµνηνοῦ διαλαµβάνον ὡς . . . διάγνωσις
» γέγονε βασιλικὴ κατὰ παρουσίαν καὶ τῆς τότε συνδιαγνωµονούσης συνόδου,
» ἐφειµένον εἶναι τῷ βασιλεῖ προεδρίας θρόνον
» ταῖς ἐκκλησίαις χαρίζεσθαι, καὶ τὰς ἐπισκοπὰς ἢ καὶ
» τὰς ἀρχιεπισκοπὰς εἰς μητροπόλεις ἀνάγειν, καὶ τὰ περὶ τῶν ψήφων
» αὐτῶν καὶ τῆς ἄλλης διευθετήσεως ὑποτυποῦν, κατὰ τὸ αὐτῷ θελητὸν »
(Βαλσαμ. εἰς λη. καν. τῆς ς').

« Μονονουχὶ τοῦτο τῶν Πατέρων λεγόντων, ὅτι, ἐπὶ τῇ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ
» ἀντιπίπτειν οὐ δεδυνήµεθα, τοῖς τυπουμένοις παρὰ τῶν βασιλέων, ἐν
» τούτοις ἀκολουθήτω καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις » (Βαλσ. εἰς ιζ' τὴν Δ').
Καὶ πάλιν: α ἔξεστι τῷ βασιλεῖ προνόµια ἐκκλησιαστικὰ ἀφαιρεῖσθαι »
(αὐτόθι).

« Ὁ βασιλεὺς οὔτε νόμοις οὔτε κανόσιν ὑπκείται, διὸ καὶ ἐπ' ἀδείαις
» ἔχει ἐπισκοπὴν εἰς μητρόπολιν ἄγειν, καὶ ἀποξενοῦν ἐκ τῶν
» οἰκείων μητροπόλεων ὡσαύτως καὶ ἐνορίας ἀρχιερέων δια-
» ρεῖν, καὶ ἐκ νέου ἐπισκόπους καὶ μητροπολίτας καθιστᾶν, καὶ διορίζεσθαι
» ἐπισκόποις ἱεουργεῖν ἀπροκριματίστως εἰς ἀλλοτρίας ἐνορίας, παρὰ
» γνώµην τῶν ἐγχωρίων ἐπισκόπων, καὶ ἄλλα τινὰ ἐνεργεῖν
» ἀρχιερατικὰ δίκαια . . . Εἰ γὰρ ὁ κατὰ χώραν ἐπίσκοπος δύναται τῷτο
» ποιεῖν, πολλῶ πλεον ὁ βασιλεὺς ὁ μὴ ἀναγκαζόµενος ἀκολουθεῖν τῷ
» κανόσι » (Βαλσ. εἰς ις' [ιη·κβ'] τῆς ἐν Καρθαγ.).

Ἄλλ' ἤδη, ὅτε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερὰ Σύνοδος ἐν πλήρει Πατριαρχικῇ Συνελεύσει ἐκήρυξε, καὶ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλιν ἐπισήμως ἀπήντησεν, ἵνα ἀποκρούσῃ τὴν ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτορος ἀνανέωσιν αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, ὅτι τὸ τοιοῦτον, ὡς πρᾶγμα θρησκευτικὸν καὶ δογματικὸν, διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν οὐ μόνον τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας αὐτῆς, ἀνήκει δὲ εἰς μόνην τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν, ἀνάγκη πλέον νὰ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς, ἐὰν τοῦτο ὑπάρχῃ ἀληθές, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, καταργοῦσα πρὸς ὄφελος ἑαυτῆς τὰ ἱεραρχικά προνόμια καὶ δικαιώματα τῶν παρὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ὡς ἄνω εἴρηται, τῇ ἐγκρίσει τῶν βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων, συστηθεισῶν καὶ ἀναγνωρισθεισῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἔπραξεν ἔργον ἀντικανονικόν, ἀντιθρησκευτικόν, καὶ ἀντιδογματικόν. Ὅφειλει ἄρα καὶ νὰ τὸ ἐπανορθώσῃ ἤδη, ὡς κακῶς τότε γενόμενον, ὑπακούουσα τῇ ἱερᾷ διατάξει τοῦ ἡ κανόνος τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου οὕτω διαλαμβανούσης :

» Μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἐτέραν οὐκ οὔσαν ἄνω-
 » θεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἡγουν τῶν πρὸ αὐτοῦ, χεῖρα κατα-
 » λαμβάνειν· ἀλλ' εἰ καὶ τις κατέλαβε καὶ ὑφ' ἑαυτὸν πεποίη-
 » ται βιασάμενος, ΤΑΥΤΗΝ ΑΠΟΔΙΔΟΝΑΙ, ἵνα μὴ τῶν πατέρων οἱ
 » κανόνες παραβαίνωνται, μηδὲ ἐν ἱερουργίας προσχήματι ἐξουσίας
 » τύφος κοσμικῆς παρεisdύηται ». Ἡ δὲ ἀπόδοσις αὕτη τῶν ὑπ' αὐ-

« Τοῦτο κανονικὸν μὲν οὐκ ἔστι, . . . γίνεται δὲ πολλάκις, βασιλέως
 » κελεύοντος, διὰ τινὰ οἰκονομίαν λυσιτελοῦσαν κοινῇ
 » . . . Τὰ τοιαῦτα οὖν, ὡς εἵπομεν, κέλευσις μόνη βασιλικὴ δύναμις ἔχει
 » μεταλλάττειν τε καὶ καινοτομεῖν· ὁ βασιλεὺς γάρ . . . καὶ συνοδικαῖς
 » γνώμας ἐπιστατεῖ, καὶ τὸ κύρος ταύταις χαρίζεται· ἐκκλησιαστικὰς
 » τάξεις ρυθμίζει, καὶ νομοθετεῖ βίῃ καὶ πολιτεία τῶν τοῦ βήματος . . .
 » ἀνάγει δὲ καὶ ἀπὸ ἐλάσσονος τιμῆς εἰς μείζονα, δηλ. ἀπὸ ἐπισκοπῶν εἰς
 » μητρόπολιν, ἢ ἀνδρὸς ἀρετὴν, ἢ πόλιν τιμῶν . . . καὶ, ὡς ἔπος
 » εἶπεῖν, πλὴν μόνου τοῦ ἱερουργεῖν, τὰ λοιπὰ ἀρχιερατικὰ προ-
 » νόμια σαφῶς εἰκονίζει ὁ βασιλεὺς, ἐφ' οἷς πράττει νομίμως τε καὶ
 » κανονικῶς » (Ἰω. ἐπίσκ. Κίτρου Ἀποκρ. πρὸς Κωνσ. ἀρχιεπισκ. Δυρ-
 » ραχίου, ἐν Συντάγμ. ἱερ. καν. ὑπὸ Πάλλη Τ. ε. σελ. 428-429).

« Ἐξεστὶ γὰρ τῷ βασιλεῖ περὶ ἐνοριῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάττεσθαι,
 » καὶ προνόμια τινῶν ἀφαιρεῖσθαι, καὶ ἐπισκοπὰς αὐθις εἰς μητροπόλεις τιμᾶν »
 (Ματθ. Βλαστ. Σύνταγμ. Κεφ. κ').

τῆς σφετερισθέντων ξένων δικαιωμάτων τοσοῦτω μᾶλλον πρέπει νὰ γίνῃ, καθ' ὅσον αὕτη ἀπαιτεῖται, οὐχὶ ἀπὸ τινος καιροῦ, οὐχὶ ἀπὸ τινων μηνῶν, ἀλλ' ἀπὸ δέκα ἤδη ἐτῶν, καὶ οὐχὶ διὰ μιᾶς ἐνσπραγίστου ἀναφορᾶ ἐνὸς συστήματος, ἢ ἐξ ἡγορασμένων ἀρχιερέων, ἀλλὰ διὰ μυρίων τοιούτων ἀναφορῶν κλήρου τε καὶ λαοῦ ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους τῶν Βουλγάρων, καὶ καθ' ὅσον ὁ Κραταιότατος ἡμῶν Ἀναξ καὶ ἡ Σεβαστὴ αὐτοῦ Κυβέρνησις, ἐξ ἧς μόνῃς ἀπορρέει πᾶν δικαίωμα ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας ἐπὶ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, παρεδέξαντο εὐμενῶς τὰς θερμὰς δεήσεις αὐτῶν, ὡς εἰς ἄλλας περιστάσεις εἶχε δεχθῇ τὰς τοῦ Πατριαρχείου, καὶ θέλουν νὰ τοὺς εὐχαριστήσωσιν ἀποδίδοντες τὰ σφετερισθέντα δίκαια αὐτῶν.

Ἐκ τῶν προηγουμένων ἐννοεῖ κάλλιστα ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν ὅτι, ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ὑπάρχει διὰ τὸ Πατριαρχεῖον δίλημμα ἀδιάφευκτον οὕτως διατυπούμενον:

Ἡ τὸ ζήτημα τοῦτο, καίτοι ἐκκλησιαστικόν, εἶναι ὅμως πολιτικόν, καθὼς μηδὲν τὴν θρησκείαν ἢ τὰ δόγματα ἀπτόμενον,

Ἡ εἶναι θρησκευτικόν, καίτοι μὴ ἀναγόμενον εἰς τὰ δόγματα, ἀ καὶ μόνον, ὡς ἀμετάβλητα, εἰς τὰ πάσης θρησκείας συστατικά, ἀλλ' εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν τῆς θρησκείας λειτουργῶν.

Ἐν τῇ πρώτῃ ὑποθέσει, ἡ λύσις αὐτοῦ ἀνήκει εἰς μόνην τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν· ἡ δὲ ἀπόδειξις τούτου ἔγκειται εἰς τοῦτο τὸ γεγονός, ὅτι αἰείποτε ἀπὸ τῆς συστάσεως καὶ διοργανώσεως τῆς ἐκκλησίας μέχρι τοῦδε οἱ ἀνώτεροι αὐτῆς λειτουργοί, εἴτε Πατριάρχαι, εἴτε Ἀρχιερεῖς, οὐ κατέλαβον τὰς θέσεις καὶ ἐπαρχίας αὐτῶν, οὐδὲ ἐξήσκησαν τὴν διοικητικὴν καὶ τιμωρητικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν, ἢ ἐκ συστάσεως καὶ διαταγῆς τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ὑποθέσει, ἡ λύσις τοῦ εἰρημένου ζητήματος ἤθελεν ὄντως ἀνήκει τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, ἐὰν οἱ Βούλγαροι ἐζήτουν αὐτόνομον ἱεραρχίαν, ἣν οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία αὕτη τοῖς εἶχε παραχωρήσῃ, ἢ ἐὰν, παραχωρήσασα ἅπασι, τὴν εἶχεν ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῶν πάλιν αὕτη, καὶ τὴν εἶχε παραχωρήσῃ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ὡς ἄνω ἀπεδείχθη, ἡ αὐτόνομος ἱεραρχία τοῖς εἶχε μὲν παραχωρηθῇ ἢ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, εἶχε δὲ ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῶν αὐθαρέτως καὶ ἄνευ τῆς προηγουμένης γνώμης τε καὶ βουλῆς τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἄρα τοῦ αὐθαρέτου, μὴ ὄντος πάντοτε εἰμὴ αὐθαρέτου, καὶ μὴ δυναμένου ποτὲ νὰ ἀπο-

τελέσει δίκαιον, τὸ δίκαιον κανονικῶς ἔμεινεν ἐν τῷ χριστωνύμῳ ἔθνει τῶν βουλγάρων. κοιμώμενον καὶ μὴ ἐνεργούμενον μὲν ἕως ἄρτι ἀπέναντι τοῦ προσκόμματος τῶν τῇ αὐθαιρεσίᾳ τοῦ Πατριαρχείου χορηγηθεισῶν βασιλικῶν ὁρισμῶν, ἐξυπνοῦν δὲ καὶ εἰς φῶς αὖθις προαγόμενον, ἅμα τῇ βασιλικῇ ἐπι-
νεύσει αἴρεται ἐκ μέσου τὸ διαληφθὲν πρόσκομμα. Τότε δὲ τὸ δίκαιον αὐτῶν ἀναλαμβάνοντες οἱ Βούλγαροι, εἰσὶ κανονικῶς πολὺ ὀλιγώτερον αὐθαίρετοι καὶ ἀξιόμεμπτοι, παρ' ὅσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ καταργῆσαν καὶ σφετερισάμενον αὐθαιρέτως πρὸς ὄφελος αὐτοῦ τὰ καθολικῇ τῆς ἐκκλη-
σίας συναινέσει ἐν τῷ προσώπῳ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀχριδῶν καὶ Πεκίου καὶ τοῦ Πατριάρχου Τουρνόβου χορηγηθέντα καὶ ἐπὶ ὅλους αἰῶνας ἐξασκη-
θέντα αὐτονόμου καὶ αὐτοκεφάλου ἱεραρχίας δικαιώματα.

Ἄλλ' ἐνταῦθα πρέπει νὰ φέρωμεν εἰς τὸ μέσον καὶ ἄλλο τι ἔγγραφον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον κατεστρωμμένον ὤπισθεν τοῦ 74 φύλ-
λου τοῦ Κώδικος αὐτοῦ, δημοσιευθὲν δὲ ἐλλειπῶς πρῶτον μὲν ἐν ταῖς 92—95 σελίδι τῆς προμνησθείσης Πραγματείας τοῦ τότε Ἀρχιγραμμα-
τέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου νῦν δὲ Ἀγίου Χίου, ὕστερον δὲ καὶ ἐν ταῖς σελί-
σιν 95—96 τῆς ὡσαύτως προμνησθείσης Περιγραφῆς τοῦ Ἀγίου Βελεγρά-
δων, φαίνεται μὲν ὅτι ἐγγράφη ἐπίτηδες ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτῷ ὡς μέσον ὑ-
πεκφυγῆς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω διλήματος, ἀποδεικνύει δὲ ὁμῶς πάλιν ἐξ αὐτοῦ
τοῦ στόματος τοῦ Πατριαρχείου τούτου τὸν λόγον ἡμῶν, ὅτι ἡ τῶν τοι-
ούτων αὐτονομιῶν χορήγησις καὶ ἀφαίρεσις ἀ-
νήκει τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐπιγράφεται οὕτως:

« Ὅτι τοῖς ὄντως καὶ νομίμως βασιλεῦσι ΔΕΔΟ-
» ΤΑΙ τὸ νομοθετεῖν, καὶ νεαρᾶς δεσπόζειν, οἷος ἐξ
» οἷων ἐστὶν ὁ νῦν Κραταιότατος καὶ εὐσέβαστος νικητῆς καὶ τροπαιοῦχος
» βασιλεὺς καὶ δεσπότης ἡμῶν Σουλτὰν Μουσταφᾶς, οὗ τὸ κράτος εἴη αἰώ-
» νιον κτλ. »

Ἀκούεις, ἀναγνώστα; Τὸ Πατριαρχεῖον θέλει ἐνταῦθα τὴν ἀρχὴν, ὅτι τὸ
νομοθετεῖν καὶ διὰ νεαρῶν δεσπόζειν ΔΕΔΟΤΑΙ τοῖς νομί-
μως βασιλεύουσιν, οἷος ὁ Σουλτάνος. Μὴ πλανηθῆς δὲ
ὑποθέτων, ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ νόμων καὶ νεαρῶν πολιτικῶν
ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ θέλεις ἰδεῖ, ὅτι πρόκειται ἐξ
ἐναντίας περὶ νόμων καὶ νεαρῶν, ἀναγομένων εἰς ἐξουσίαν καὶ διοίκησιν ἐκ-
κλησιαστικῇ, οἷόν ἐστι τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα.

Ἴδου τὸ ἔγγραφον·

α Ἀνδρῶν μὲν εἴη σοφῶν, τὰ ὀνόματα παρέξετάζειν τοῖς πράγμασι,
 » καὶ μὴ ὥς ἔτυχε παραδέχεσθαι· νομικῶν δὲ, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀπάτην
 » ποιεῖσθαι κατάφορον, καὶ πὶ τὸ βέλτιον ἐπανάγειν τὰ πράγματα· παρα-
 » χαράττεται γὰρ πολλάκις, οὐχ' ὅπως τοῖς ἐν λόγοις σοφίζομένοις, ἀλλ'
 » ἥδη καὶ ἐν πολιτείαις τοῖς μὴ ὀρθῶς χρωμένοις τοῖς πράγμασι, πε-
 » ρικαλύμματά πως τῆς οἰκίας ἀδοξίας τὰ σεμνὰ ποιούμενοις τῶν ὀνομά-
 » των, ὥστε βασιλεῖς μὲν εἶσθ' ὅτε τοὺς ληστάρχας ἀποκαλεῖσθαι,
 » λήφουρα δὲ τὰ σκύλλα, καὶ νόμους, τὰς γε τῶν τοιούτων βου-
 » λεύσεις.

» Νεαρὰν μὲν οὖν σημαίνειν οἶδαμεν θέσπισμα καὶ δια-
 » ταγὴν βασιλέως, ἥτοι τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα ἐπανορθοῦσαν ἢ
 » τάττουσαν, ἐνθα μηδέποτε νόμος ἔκειτο, ἣν δὴ διατάξιν καὶ νό-
 » μον βασιλικὸν κοινότερον ὀνομάζομεν, Ῥωμαῖστί δ' ἀσάκραν,
 » καὶ Τουρκικώτερον, χάτι σερίφιον. Τὸν δὲ δὴ νομοθε-
 » τεῖν μέλλοντα πρῶτον μὲν, αὐτὸν ENNOMON EXEIN
 » THN APXHN δέον, πολλὰ δ' ἀνδραγαθήματα καὶ
 » τῷ κοινῷ τῷ γένει συντελέσαντα, οὕτως ἐπα-
 » νορθοῦν τὰ μὴ καλῶς κεῖσθαι δόξαντα, οὐ μὴν
 » δὲ τὰ καλῶς ἔχοντα περιτρέπειν ἐπιχειρεῖν, ὥς
 » τινες ἐν ἀρχαίοις χρόνοις τῶν ἡμετέρων ἀγε-
 » νεῖς τε καὶ ἀφανεῖς (δεῖ γὰρ τ' ἀληθῆ λέγειν) διάρπαγ-
 » μαπεποιηκότες τὰ σκῆπτρα, ἥκιστα μὲν εἰς σύ-
 » στασιν, ἀνατροπὴν δὲ μᾶλλον τῶν καλῶς τὴν ἀρ-
 » χὴν τεταγμένων, καὶ ταῦτα ΙΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
 » ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ, οἰκείους ἐξέθεντο νόμους, καὶ Νεαρὰς
 » ἀπεκάλεσαν. Τῶν γὰρ πάλαι φιλαλληλῶς συνεστώ-
 » των μερῶν, καὶ συναπαρτιζόντων τὸ καθόλου τῆς Ἐκ-
 » κλησίας σῶμα, τὰς δύο ταύτας ἐπαρχίας καὶ ἐκκλη-
 » σίας τὴν ΑΧΡΙΔΟΣ, φαμέν, καὶ τὴν ΙΠΕΚΙΟΥ, βιαίως ἀποσπά-
 » σαντες καὶ ἀφελόμεναι, ΑΥΤΟΝΟΜΟΥΣ ἢ μᾶλλον ΑΠΟΛΥΤΟΥΣ
 » εἶασαν, καὶ πὶ τούτῳ Νεαρὰς ἐξέθεντο, Νεαρὰς δὲ πολλῶν
 » παραιτίους κακῶν.

» Ἐντεῦθεν γὰρ τὰ δεινὰ ἐναρξάμενα, καὶ προϊόντι συναυξανόμενα τῷ
 » χρόνῳ, μηδενὸς ὄντος τοῦ ἀναστέλλοντος, πανολεθρίαν ἠπέλουν ταῖς

» ἐκκλησίαις ἐκεῖναις· συχνοὶ γὰρ τῶν ἀφανῶν καὶ ἀσήμενων ἐξωθέν ποθεν
 » προσβάλλοντες, ἀντεξωθοῦντο ἀλλήλους (1), καὶ τὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
 » ἀρπάζοντες ὄνομα, δεινῶς κατωρχοῦντο τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων, θύοντες
 » καὶ ἀπολύοντες, καὶ χρέεσιν ἐπάγοντες χρέη, ὥστε τοὺς
 » μὲν ἐν αὐταῖς προΐσταμένους Ἀρχιερεῖς ἀδεῶς καταδιώκεσθαι, ζημίαις
 » τε καὶ ὑπερορίαις ἀδίκους καθυποβάλλεσθαι, τὰ δὲ λογικὰ ἐκεῖνα τοῦ
 » Χριστοῦ ποίμνια, τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους χριστιανοὺς, κατατρύχε-
 » σθαι, καὶ μονοῦ κινδυνεύειν ἐξαφανισθῆναι τέλεον τὰς ἐπαρχίας ἐκεῖνας·
 » εἰς τοσοῦτον γὰρ ἀξιοθρήνητον πέρας ἤδη ληγούσης τῆς αὐτονομίας
 » ἀμφοτέρων τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων, οἱ ἐν αὐταῖς ἀρχιε-
 » ρατικῶς προΐστάμενοι μετὰ τῶν ἐμπεπιστευμένων
 » αὐτοῖς λογικῶν ποιμνίων, ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενοι παντελεῖ,
 » κατέφυγον ὁμοθυμαδὸν ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν, καὶ γνώμῃ
 » κοινῇ τῶν ἐκεῖσε χριστιανῶν, συναινούντων καὶ τῶν
 » τέως ἐχόντων τὰς Ἀρχιεπισκοπὰς ἐκεῖνας, καὶ
 » παραιτουμένων ΟΙΚΕΙΑ ΒΟΥΛΗ, προσέδραμον τῷ βα-
 » σιλεῖ Κράτει ΔΙΑ ΚΟΙΝΗΣ Αὐτῶν ἀναφοράς, καὶ ἐδεή-
 » θησαν θερμῶς ἀποκατασταθῆναι τὰς δύο ταύ-
 » τας Ἀρχιεπισκοπὰς Ἀχριδῶν καὶ Ἰπεκίου, μετὰ
 » τῶν ἐν αὐταῖς Μητροπόλεων καὶ παροικιῶν
 » ἀπασῶν, εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἀγιώτατον, Ἀπο-
 » στολικόν, Πατριαρχικόν καὶ Οἰκουμενικόν
 » θρόνον, καὶ συναρμολογηθῆναι τῷ λοιπῷ τῆς Ἐκκλησίας σώματι.

« Τοῦ γοῦν Κραταιοτάτου ἡμῶν Ἀνακτορῶν Κύριος
 » πολυετοίῃ, ΕΠΙΝΕΥΣΑΝΤΟΣ εὐμενῶς ταῖς θερμαῖς
 » αὐτῶν δεήσεσι, ΝΕΑΡΑ, ἥτοι ΧΑΤΙ ΣΕΡΙΦΙΟΝ ἐξε-
 » δόθη, ὅπως εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα διατελῶσιν
 » ἀμφοτέραι αἱ ἐπαρχίαι ἐκεῖναι Ἀχριδῶν καὶ Ἰ-

(1) Ἐνταῦθα θυμοειδῶς ὑπαινίττεται ἴσως ἡ ἐξωσις τοῦ παρὰ τοῦ Πα-
 τριαρχείου ἐξωκύκλως διορισθέντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀνανίου, περὶ οὗ εἶπο-
 μεν ἄνωτέρω. Ἴνα δὲ καλῶς ἐννοήσης, ἀναγνώστα, εἰς τίνας ἀληθῶς ἐφαρ-
 μόζεται ἡ φράσις αὕτη: ἀντεξωθοῦντο ἀλλήλους, παράβαλε ἀλλήλοις
 τοὺς ἄνωτέρω καταστρωθέντας καταλόγους τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀχριδῶν
 ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀφ' ἑτέρου, καὶ θέλεις
 ἀρκούντως φωτισθῇ.

» πεκίου ὑποκείμεναι τῷ καθ' ἡμᾶς τούτῳ τῆς Κων-
 » σταντινουπόλεως θρόνῳ, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ Μη-
 » τροπόλεις, ἐντεῦθεν τὰς χειροτονίας δεχόμεναι, καὶ κατὰ πάντα
 » διοικούμεναι καὶ διεξαγόμεναι, δόξαν ἅπαντες τῷ κρείτ-
 » τονι ἀπεπέμψαμεν διὰ τὴν σωτηρίαν (1) τῶν ἁγίων ἐκεί-
 » νων ἐκκλησιῶν, ἐπινεύσαντος τῇ καρδίᾳ τοῦ Κραταί-
 » τάτου ἡμῶν Ἀνακτορ εἰς ἔκδοσιν τοῦ νέου τούτου
 » θεσπίσματος, ὃ δὴ τῷ ὄντι ΝΕΑΡΑΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ καὶ
 » τάξιν καὶ νόμον εὖ ἔχοντα εἰκότως ὀνομάζομεν,
 » ὡς εἰς κοινὴν ἀφορῶντα σύστασιν καὶ ὠφέ-
 » λειαν τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων (2), καὶ ὡς παρὰ
 » ΓΝΗΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ καὶ τὰ σκῆπτρα ΚΑΤΑ ΔΙΑΔΟΧΗΝ
 » ΦΕΡΟΝΤΟΣ νόμοθετημένον.

α Εἰς ἐνδειξιν οὖν διηνεκῇ τοῦ ἐν τοῖς ἐσχατοῖς τούτοις
 » χρόνοις γεγονότος, τὰς διαληφθείσας ἁγίας Ἐκκλησίας Ἀ-
 » χριδῶν καὶ Ἰπεκίου πρὸς τὸ εἶναι συνηνωμένας καὶ ὑποκειμένας πρὸς τὸν
 » καθ' ἡμᾶς Ἀγιώτατον, Ἀποστολικὸν Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν θρό-
 » νον, ἐξετέθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν γράμμα
 » ἐν ἱερῷ Κώδῃ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν ἔτει
 » σωτηρίῳ αψξζ', ἐπινεμήσεως ιέ, Μαΐου.»

Τοῦ ἐγγράφου τούτου, ἀφαιρουμένων τῶν ὅσα εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν αἰτιῶν
 τῆς καταργήσεως τῶν δύο μνημονευομένων Ἀρχιεπισκοπῶν ἀνάγονται, καὶ
 τὰ ὅποια εἰσὶν αὐτὰ ταῦτα, ὅσα καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις δύο ἐγγράφοις
 ἰδίως περὶ τῆς τῶν Ἀχριδῶν ἐξετέθησαν, τὰ ἐπίλοιπα συγκεφαλαιοῦνται
 εἰς τοὺς δύο ἐπομένους συλλογισμούς:

1

α Τοῖς ἐννομον ἔχουσι τὴν ἀρχὴν, καὶ πολλὰ ἀνδραγαθήματα τῷ κοινῷ
 τῷ γένει συντελέσασι βασιλεῦσι, δέδοται νεαράς, ἥτοι νόμους, σάκρας,
 χάτι σερίφια περὶ ἱερῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐκδιδόναι.

(1) Διὰ τὴν ὑποταγὴν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ,
 θέλει νὰ εἴπῃ.

(2) Ὡς ἀφορῶντα εἰς τὸ καταστῆσαι τὰς Ἐκκλησίας
 ταύτας ἐκ προνομιοῦχων καὶ ἀνεξαρτήτων
 κοινὰς καὶ ὑποτεταγμένας, καὶ ὠφελησά-
 ῖς καὶ φιλοτίμων δόσει τὸ Πατριαρχεῖον,
 θέλει καὶ τοῦτο νὰ εἴπῃ.

» Ἄλλ' οἱ τὰς Ἀρχιεπισκοπὰς Ἀχριδῶν καὶ Ἰπεκίου διὰ νεαρῶν συστήσαντες, καὶ αὐτονόμους, ἢ μᾶλλον ἀπολύτους, αὐτὰς ἐάσαντες βασιλεῖς, ὡς ἀγενεῖς τε καὶ ἀφανεῖς καὶ διάρπαγμα πεποιημένοι τὰ σκῆπτρα, οὐκ ἦσαν νόμιμοι βασιλεῖς.

» Ἄρα κακῶς διὰ νεαρῶν συνέστησαν καὶ αὐτονόμους κατέστησαν τὰς εἰρημένας Ἀρχιεπισκοπὰς. »

2.

α Τοῖς ἔννομον ἔχουσι τὴν ἀρχὴν, καὶ πολλὰ ἀνδραγαθήματα τῷ κοινῷ τῷ γένει συντελέσασιν βασιλεῦσι, δέδοται νεαρὰς, ἥτοι νόμους, σάκρας, χατισερίφια περὶ ἱερῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐκδιδόναι.

α Ἀλλὰ τοιοῦτος ἦν ὁ γνήσιος βασιλεὺς καὶ τὰ σκῆπτρα κατὰ διαδοχὴν φέρων κραταιότατος, εὐσέβαστος, νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος Σουλτὰν Μουσταφᾶς.

α Ἄρα καλῶς διὰ χάτι σεριφίου κατήργησε τὰς εἰρημένας Ἀρχιεπισκοπὰς. »

Εἶδες λογικὴν, ἀναγνώστα ; Εἶδες λογικὰ συμπεράσματα ; Κατὰ ταῦτα δὲν μένει λοιπὸν ἀμφιβολία, ὅτι ἡ τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν ἐκείνων, καί τοι πραγμάτων ἐκκλησιαστικῶν, σύστασις καὶ κατάργησις ἀνῆκε μὲν τοῖς νομίμως βασιλεύουσιν, ἥτοι τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ, ἀλλ' ἡ μὲν σύστασις αὐτῶν κακῶς ἐγένετο, διότι οἱ συστήσαντες αὐτὰς οὐκ ἦσαν νόμιμοι βασιλεῖς, ἀλλ' ἀγενεῖς τινες καὶ ἀφανεῖς, διάρπαγμα τὰ σκῆπτρα ποιησάμενοι· ἡ δὲ κατάργησις αὐτῶν καλῶς ἐγένετο, διότι ὁ καταργήσας αὐτὰς Σουλτὰν Μουσταφᾶς ἦν γνήσιος καὶ τὰ σκῆπτρα κατὰ διαδοχὴν φέρων κραταιότατος, νικητὴς, καὶ τροπαιοῦχος βασιλεὺς. Διὰ τοῦ τοιούτου λογικοῦ συλλογισμοῦ διαφεύγει ἄρα τὸ Πατριαρχεῖον τὸ παρ' ἡμῶν ἀνωτέρω τεθὲν δίλημμα.

Ἀλλὰ φέρε ἐρευνήσωμεν διὰ τῶν κανόνων τῆς Λογικῆς, ἐὰν οἱ εἰρημένοι τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου ἐγγράφου δύο συλλογισμοὶ εἰσὶν ἐκάτεροι ὀρθοὶ καὶ ἀληθεῖς, ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν μὴ ὀρθῶς γενόμενος ἐστὶν ἐξ ἐκείνων, οὓς περ ἡ Λογικὴ ἐπιστήμη σοφίσματα ἢ παραλογισμοὺς ἀποκαλεῖ.

Λέγει λοιπὸν ἡ Ἐπιστήμη αὕτη, ὅτι, διὰ νὰ ᾔηται ὁ Συλλογισμὸς ὀρθὸς καὶ τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ ἀκριβές, πρέπει α) ἢ ἐν τῇ μείζονι καὶ τῇ ἐλάσσονι προτάσει αὐτοῦ τεθεῖσα ἀρχὴ νὰ ᾔληθής· καὶ β) τὸ ἐν τῇ τρίτῃ

προτάσει ἐξαγόμενον συμπέρασμα ἐμπεριέχεται ἐν τῇ ἀρχῇ ἐκείνῃ, καὶ πηγάζει ἐξ αὐτῆς. Πᾶς δὲ συλλογισμὸς, μὴ ἐρειδόμενος ἐπὶ ἀρχῆς ἢ βάσεως ἀληθοῦς, ἢ ἐξάγων συμπέρασμα μὴ πηγάζον ἐξ αὐτῆς, ἐστὶ σόφισμα ἢ παραλογισμός.

Κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τούτους ὁ ἐπόμενος συλλογισμὸς εἶναι ὀρθότατος, οἷον·

α Οὐδεὶς ἀναμάρτητος, εἰμὴ ὁ Θεός·

β Ἄλλ' ὁ πάπας, ὡς καὶ ὁ Πατριάρχης, οὐκ ἔστι θεός·

γ Ἄρα οὐδ' ὁ πάπας οὐδ' ὁ πατριάρχης ἐστὶν ἀναμάρτητος. δ

Οἱ δ' ἐπόμενοι δύο συλλογισμοί, ὡς μὴ ἐρειδόμενοι ἐπὶ ἀρχῶν καὶ βάσεων ὀρθῶν καὶ ἀληθῶν, εἰσὶ σόφισμα ἢ παραλογισμός, οἷον·

1.

α Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ἐστὶν Οἰκουμενικός·

β Ἄλλ' ἐν τῇ Οἰκουμένῃ εἰσὶ καὶ αἵρετικοὶ χριστιανοί, καὶ Μωαμεθανοὶ καὶ εἰδωλολάτραι.

γ Ἄρα ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ἐστὶ Πατριάρχης καὶ τῶν αἵρετικῶν χριστιανῶν, καὶ τῶν Μωαμεθανῶν, καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν.

Σημείωσις. Ὁ τίτλος Οἰκουμενικός οὐκ ἐδόθη τῷ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχῃ ἐπὶ τοιαύτῃ σημασίᾳ, διὸ καὶ δὲν δύναται νὰ ἔχη τοιαύτην σημασίαν.

2.

α Ὅτε βρέχει, βάλλουσι τινὲς ῥάβδον ἐν γωνίᾳ·

β Ἄλλ' ἤδη ῥάβδος ἐν γωνίᾳ·

γ Ἄρα βρέχει.

Σημείωσις. Τὸ βρέχειν οὐκ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑπάρξεως ῥάβδου ἐν γωνίᾳ· ἄρα οὐδ' ἔπεται νὰ βρέχη, ἐὰν ῥάβδος ἐν γωνίᾳ.

Ἄν ἐφαρμόσωμεν ἤδη εἰς τοὺς κανόνας τούτους καὶ τοὺς ἀνωτέρω ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐγγράφου ἐξαχθέντας δύο συλλογισμοὺς, θέλομεν εὔρει, ὅτι ὁ μὲν δεύτερος εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνος αὐτοῖς, καὶ εἶναι ἄρα ὀρθότατος· διότι, ἐὰν τοῖς γνησίοις καὶ νομίμοις βασιλεῦσι δέδοται περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων σάκρα ποιεῖν, ἥτοι νεαρὰς καὶ χάτι σερίφια ἐκδιδόναι, ἄρα καὶ τῷ Σουλτάν Μουσταφᾷ, γνησίῳ καὶ νομίμῳ δυνάμει βασιλεῖ, τὸ αὐτὸ ἦν δεδομένον. Ὁ πρῶτος ὅμως συλλογισμὸς οὐ συμφωνεῖ μὲ τῶν κανόνων τοῦ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ, καὶ εἶναι ἄρα ψευδής, ἢ, ἂν θέλετε, λελανθασμένος· διότι οὐδεὶς παρὰ τοὺς γράψαντας

τὸ εἰρημένον ἔγγραφον, ἐξ οὗ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος συλλογισμὸς, δύναται νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι ὁ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς συστήσας νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος Αὐτοκράτωρ Μέγας Ἰουστινιανὸς, καὶ ὁ ἐπ' ὀνόματι Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας ἀνανεώσας καὶ προσεπικυρώσας αὐτὴν νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος Αὐτοκράτωρ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος (1), ἔτι δὲ καὶ ὁ τῇ συστάσει τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου καὶ τῆς Πατριαρχίας Τουρνόβου ἐπινεύσας Ἰωάννης Δοῦκας ὁ Βατάτζης, δὲν ἦσαν γνήσιοι, νόμιμοι, καὶ ἀληθινοὶ βασιλεῖς, ἀλλ' ἀγενεῖς τινες καὶ ἀφανεῖς καὶ τὰ σκῆπτρα ἄρπαγμα πεποιημένοι. Ἄρα καὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ τοιούτου μὴ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ οὐκ ἔστιν ὀρθόν· ὀρθοῦται δὲ, ἐὰν θέσῃ τις ἐν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν ἀντὶ τοῦ ψεύδους, καὶ τότε ὁ συλλογισμὸς σχηματισθήσεται ὡς ἐπομένως:

α Τοῖς ἐννομον ἔχουσι τὴν ἀρχὴν βασιλεῦσι δέδοται καὶ περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων νεαρὰς ἐκδιδόναι.

β Ἀλλ' οἱ περὶ συστάσεως καὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν Ἀχριδῶν, Ἰπεκίου, καὶ Τουρνόβου, ἦσαν νόμιμοι βασιλεῖς.

γ Ἄρα καλῶς οὗτοι ἐξέδωσαν τὰς περὶ τούτων νεαρὰς αὐτῶν.

Ὅρας ἤδη, ἀναγνώστα, πῶς διὰ τῆς ὀρθῆς Λογικῆς βασανιζομένου τοῦ πράγματος, ἀποδεικνύεται σαφέστατα, ὅτι διὰ σοφίσματος τὸ Πατριαρχικὸν ἐκεῖνο ἔγγραφον ἐπροσπάθησε νὰ καλύψῃ τὸ ψεῦδος αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, καὶ νὰ διαφύγῃ τὸ παρ' ἡμῶν, ὡς ἀνωτέρω, τεθὲν αὐτῷ δίλημμα;

Τούτων δὴ οὕτως ἐχόντων, ἡμεῖς κρίνομεν περιττὸν πλέον νὰ ὑποδείξωμεν καὶ τὴν σαθρότητα τῶν ἄλλων τοῦ ἐγγράφου τούτου διαβεβαιώσεων, ὅτι δηλ. ἡ μὲν σύστασις τῶν εἰρημένων Ἀρχιεπισκοπῶν ἐσήμαινε τὸ τὰ καλῶς ἔχοντα ἀνατρέπειν, ἡ δὲ κατάργησις αὐτῶν ἐδήλου τὸ τὰ μὴ καλῶς κεῖσθαι δόξαντα ἐπανορθοῦν· διότι ταῦτα, κατὰ τὴν Λογικὴν πάλιν ἐπιστήμην, τὸ ζήτημα διὰ τοῦ ζητήματος λύειν ἀποκαλοῦνται.

(1) Ἰδε τὴν περὶ τούτου Νεαράν αὐτοῦ μετὰ προηγουμένης ἱστορικῆς ἐκθέσεως ἐν τῷ Συντάγματι τῶν ἱερῶν κανόνων, ἐκδ. Ῥάλλη, Τ. ε' σελ. 266—269, ἐν ᾗ φαίνεται ὅτι Ἀρχιεπίσκοπος μὲν ἦν τότε Ἰωάννης, ἐπίσκοποι δὲ ὑπ' αὐτὸν διατελοῦντες ἦσαν ὁ Καστορίας, ὁ Γλαβινίτζας, ὁ Μογλαινῶν, ὁ Πελαγωνείας, ὁ Στρουμνίτζης, ὁ Μοροβίσδου, ὁ Βελεβουσδίου, καὶ ὁ Τριαδίτζης (Σοφίας).

■ Κρίνομεν δὲ ὅμως λίαν ἀναγκαῖον νὰ εἰπωμέν τινα καὶ περὶ τῶν αἰτιῶν καὶ τοῦ τρόπου τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, ἵνα καὶ ἐκ τούτων βεβαιωθῇ καλλίτερον ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἡ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ Πατριαρχικῷ ἐγγράφῳ περὶ αὐτῶν ἐκθεσις εἶναι ὅλως ἀβάσιμος καὶ μὲ τὴν ἀλήθειαν ἀσύμφωνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου.

Τὰ εἰς τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης ἀναφερόμενα καὶ ὁμοίως ἐν τῷ Κώδικι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας φύλλῳ 64 καὶ 65 κατεστρωμμένα ἔγγραφα εἶναι ὡσαύτως τρία: Τὸ πρῶτον περιέχει τὰ αἷτια καὶ τὸν τρόπον τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς· τὸ δεύτερον διαλαμβάνει τὴν παραίτησιν τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Καλλινίκου· τὸ δὲ τρίτον ἀποτελεῖ τὴν Συνοδικὴν Πράξιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς πρώτου Μητροπολίτου τῆς νέας ἀντ' αὐτῆς σχηματισθείσης ἐπαρχίας Πρεζρένης.

Καταχωροῦντες ταῦτα ὧδε, ἡμεῖς θέλομεν προτάξῃ πάντων τὴν παραίτησιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καίτοι ἐν τῷ Κώδικι οὔσαν δευτέραν τῇ τάξει. Ἴδου αὕτη.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Α'.

Παραίτησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πεκίου Καλλινίκου.

« Διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάστου παραιτήσεως δηλοποιῶ ὅτι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τοῦ λοιποῦ ἐπισκέπτεσθαι ἀρχιερατικῶς τὸν θρόνον τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου διὰ τὸ τῶν ἐπικειμένων αὐτῇ ΧΡΕΩΝ δυσβάστακτον καὶ ὑπέρογκον φορτίον, ἄλλως τε

» καὶ τὸν ἡσυχίον καὶ ἀπράγμονα βίον ἐπιζητῶν,
 » καὶ βουλόμενος ποιῆσαι τοῦτο πρὸ πολλοῦ, τοῦ καιροῦ παρασχόντος ἤδη,
 » παραίτησιν ποιῶμαι τοῦ θρόνου τούτου ἐξ οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάσου
 » γνώμης καὶ προαιρέσεως πρὸς τὸν Παναγιώτατον καὶ Σε-
 » βασιμώτατον Αὐθέντην καὶ Δεσπότην, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύ-
 » ριον Κύριον Σαμουήλ, καὶ πρὸς τὴν περὶ τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα θείαν
 » καὶ ἱερὰν τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων Σύνοδον, καὶ πρὸς τοὺς παρευρεθέντας
 » ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεῖς τοὺς ὑποκειμένους τῷ θρόνῳ τῆς
 » Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης Πεκίου, ἐπὶ τῷ καταστῆσαι ΕΝ
 » Αὐτῷ ἄλλο πρόσωπον ἄξιον καὶ ἀρμόδιον. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν
 » ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα αὕτη οἰκειοθελῆς παραίτησις, κατασφραγι-
 » σθεῖσα καὶ τῇ ιδίᾳ μου αὐτῇ ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι.

» (Τ. Σ.) Πρώην Πεκίου Καλλίνικος βεβαιῶ. »

Παρατηρήσατε ἐνταῦθα, ἀναγνώστα, πρῶτον μὲν, ὅτι ὁ τελευταῖος Ἀρ-
 χιεπίσκοπος Πεκίου Καλλίνικος τρίς ἐπαναλαβὼν τὴν φράσιν οἰκειοθε-
 λοῦς καὶ δις τὴν τῆς ἀβιάστου παραιτήσεώς του, δείκνυσιν ὡς μόνην
 αἰτίαν ταύτης τὸ δυσβάστακτον καὶ ὑπέρογκον φορτίον τῶν
 χρεῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς· χρέη λοιπὸν, χρέη, καὶ πάλιν
 χρέη, φίλε ἀναγνώστα. Ἀλλ' ὑπόμεινον ἔτι μικρὸν καὶ θέλεις ἰδεῖ μέχρι
 τίνος τὰ χρέη ταῦτα κατήντησαν τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν. Ἐπεὶ δὲ καὶ κυ-
 ρίως παρατηρήσατε τοῦτο, ὅτι ὁ Καλλίνικος, παραιτούμενος, οὐδόλως ἐν-
 νοοῦσε νὰ καταργηθῇ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ καταστήσωσιν
 ἐν αὐτῇ ἄλλο πρόσωπον ἄξιον καὶ ἀρμόδιον· ἐξ οὗ
 ἐμφαίνεται ἡ θέλησις αὐτοῦ νὰ διατηρηθῇ ἐξ ἐναντίας ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ.
 Ἀλλὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, θείῳ ζήλῳ κινούμενον, ἄλλως
 ἤδη πρὸ καιροῦ εἶχεν ἀποφασίσῃ καὶ ἐνεργήσῃ περὶ αὐτῆς, ἐν ἀγνοίᾳ βε-
 βαίως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καὶ τοῦτο θέλομεν πληροφορηθῇ ἐκ τοῦ ἐπο-
 μένου ἐγγράφου.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Β'.

Ἐχθεσις τῆς αἰτίας καὶ τοῦ τρόπου τῆς καταργήσεως
 τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου.

α Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἐξηκοστῷ πέμπτῳ οἰκτρῷ

» θανάτῳ καταδικασθέντος τοῦ ἐλεεινοῦ Γεωργάκη Σπαθάρη υἱοῦ τοῦ Σταυ-
 » ράκη χειρουργοῦ, καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων
 » πραγμάτων, καὶ εἴ τι ἐν πράγμασι τε καὶ γράμμασι, δημευθέντων, ὡς
 » κατ' ἀξίαν δόντος δίκην τῶν αὐτῷ πεπραγμένων, καὶ ἐρεύνης ὅτι πλεί-
 » στης καὶ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως περὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ παρὰ τῶν κρατούντων
 » γενομένης, καὶ τῆς τούτων ἐκτίσεως καὶ ἀποπληρώσεως ἀπαραιτήτου ἐπι-
 » κειμένης, τελευταῖον, μετὰ παρέλυσιν μικροῦ δεῖν ἐνὸς χρόνου, χ ρ έ η
 » τινὰ διὰ χρεωστικῶν ὁμολόγων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πε-
 » κίου, ὡς ὀφειλόμενα ΔΗΘΕΝ τῷ ῥηθέντι Γεωργάκη
 » Σπαθάρη εἰς μέσον προαχθέντα, λαβὴν οὐ μικρὰν τῷ ὑψηλῷ
 » παρέσχον Κράτει, καὶ πράγματα ἡμῖν οὐκ ὀλίγα εἰς τὴν τούτων ἄρευκτον
 » καὶ ἀπαραίτητον ἐκπλήρωσιν, ὥστε καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ γενέσθαι ἡμᾶς τοὺς
 » ἤδη τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου προστατεύοντας, ᾧ τρόπῳ καὶ τὴν ὀ-
 » φειλὴν ὑποσχεσόμεθα καὶ τῆς οὐ μικρᾶς ζημίας ἀπαλ-
 » λαγησόμεθα, ὡς τῶν μὲν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Πεκίου ὑποκειμένων
 » Ἀρχιερέων μὴδ' ὁβολὸν δυναμένων ἐντίσαι οὕτω πενιχρῶς καὶ ἐνδεῶς
 » ἐχόντων, τῆς δὲ παρὰ τοῦ δημοσίου ἀπαιτήσεως βιαίως ἡμῖν ἐνισταμένης.

» Κάντεῦθεν, θείῳ ζήλω κεκινημένοι, καὶ ἀδελφικῆς
 » ἀγάπης πεπληρωμένοι, ὑπέστημεν ἔκοντί τε ἀέκοντί τε
 » θυμῷ τὸ βάρος τοῦτο τῆς ἐνοχῆς, καί τοι μὴ δένι μὴ δέν ὀφεί-
 » λοντες, καὶ παρεσκευάσαμεν ἑαυτοὺς εἰς τὴν τούτων ἐξόφλησιν. Καὶ δὴ
 » ἐν ῥηταῖς ἡμέραις, πάνθ' ὅσα ἦν τὰ ἀπαιτούμενα ἀόκνως κατεβάλομεν
 » καὶ ἀνελλειπῶς, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν δοθέντων ἡμῖν παρὰ τοῦ Ταραπχανὰ
 » Ἑμίνη πρὸς ὃν καὶ ὠρίσται ἡμῖν ἡ τούτων δόσις, πιστωτικῶν καὶ
 » ἐξοφλητικῶν ἐγγράφων δῆλον γίνεται.

» Τούτων δ' ἕνεκα καὶ ἡμεῖς, Εἰς ΑΜΟΙΒΗΝ ΤΩΝ ΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
 » ΑΓΩΝΩΝ ΗΜΩΝ, ἡξιώθημεν παρὰ τοῦ Ὑψηλοῦ Κράτους
 » τὰ τῆς ἐνώσεως καὶ ὑποταγῆς τοῦ κλίματος Πεκίου
 » πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἀγιώτατον, Ἀποστολικόν, Οἰκουμενικόν Θρόνον, καὶ
 » διὰ κοινῆς ἐγγράφου καὶ ἐν σφραγίστου ἀναφορᾶς
 » τῶν παρευρεθέντων ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσιν
 » ἀρχιερέων τοῦ κλίματος Πεκίου, τοῦτε Νύσσης κὺρ
 » Γαβριήλ, (ἔχοντος καὶ ἰὰς γνώμας τοῦτε Μπελιγραδίου Ἱερεμίου καὶ
 » τοῦ Οὐζίτζης κὺρ Μητροφάνους,) τοῦ Σκοπίων Κωνσταντίου, (ἔχοντος καὶ
 » τὴν γνώμην τοῦ Γενί-Παζαρίου κὺρ Γαβριήλ, καὶ τοῦ Μπόσνης κὺρ Σερα

» φείμ,) τοῦ Σαμακοβίου κὺρ Νεοφύτου, τοῦ Κιωστεντιλίου Γαβριήλ, τοῦ
 » Ἑρσεκίου Ἀνθίμου, καὶ τοῦ Πρεζρένης Γαβριήλ, καὶ ΔΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ
 » ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ ἐπεκυρώθη τὸ ἰλχάκι τοῦ κλί-
 » ματος αὐτοῦ πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγά-
 » λην Ἐκκλησίαν, ὡς εἶναι καὶ λέγεσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν
 » ἅπαντα χρόνον, τοὺς τέως ὑποκειμένους ἀπαξάπαντας Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀρχιε-
 » πισκοπῆς Πεκίου, ὑποκειμένους κατὰ πάντα τῷ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικῷ
 » θρόνῳ, μηδενὸς μηδὲν διαφέροντος τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ἀλλὰ καὶ χει-
 » ροτονεῖσθαι, καὶ διεξάγεσθαι, καὶ κατὰ πάντα διατεθεῖσθαι ἀπαραλλά-
 » κτως καὶ ἀπαρεγκλήτως κατὰ τοὺς λοιποὺς τῶν ὑποκειμένων τῷ Οἰκου-
 » μενικῷ θρόνῳ ἀρχιερέων, καὶ πληροῦν κατ' ἔτος τὸ σύνηθες βασιλικὸν ζη-
 » τομηρίον, μνημονευομένου ἐν πάσαις ταῖς παροικίαις αὐτῶν τοῦ ἡμετέρου
 » Πατριαρχικοῦ κανονικοῦ ὀνόματος, πείθεσθαι καὶ ὑπακοῦειν,
 » ὡς μιᾷ κεφαλῇ, μηδενὶ ἐτέρῳ ἢ τῷ κατὰ καιροὺς
 » Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τῆς Κωνσταντινουπό-
 » λεως, ὡς ἄρδην ἐξαλειφθείσης ΕΚ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
 » ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΩΝ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ποτὲ Πε-
 » κίου ἀξίας.»

Τὸ ἐγγράφον τοῦτο, φίλε ἀναγνώστα, ἐπιγράφεται ἐν τῷ Κώδῃκι τοῦ
 Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου οὕτως: Ἄϊσον ἀπαράλλακτον τοῦ γράμματος
 » τοῦ διαλαμβάνοντος ἐν περιλήψει τὰ αἵτια, δι' ἃ συνηνώθη τὸ
 » κλίμα τοῦ Πεκίου εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν. Ὑμεῖς δ'
 ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ εἶδετε βεβαίως, ὅτι ἄλλο αἷτιον τῆς συνενώσεως
 ταύτης δὲν ὑποδεικνύεται ἐν αὐτῷ, εἰμὴ ἡ παρὰ τῶν κυβερνώντων τότε
 αὐστηρὰ ἀπαίτησις τῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου τῷ κρεμασθέντι
 Γεωργάκῃ Σπαθάρῃ ὀφειλομένων δῆθεν χρημάτων ἀφ' ἐνός, καὶ ἡ τῶν
 αὐτῇ ὑποκειμένων Ἀρχιερέων ἀδυναμία τοῦ πληρῶσαι τὰ χρέη ταῦτα ἀφ'
 ἐτέρου. Χρέη λοιπὸν, καὶ πάλιν χρέη.

Πρὶν δὲ προβῶμεν εἰς ἄλλας σημειώσεις ἐπὶ τοῦ γράμματος τούτου, ἃς
 εἵπωμέν τινα, χάριν περιεργείας, καὶ περὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀναφερομένου Γεωρ-
 γίου Σπαθάρῃ.

Περὶ αὐτοῦ ἰδοὺ τί μόνον μᾶς ἀναφέρει ὁ τὴν Ὀθωμανικὴν ἱστορίαν συγ-
 γράψας Χάμμερ. ἌΟ τὰς ὑποθέσεις τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας ἐπιτετραμ-
 » μένος Γραικὸς Σταυράκης πρὸς ποινὴν τῶν ῥαδιοουργιῶν
 » αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀποκαλύψεως τῶν ἀπορρήτων

» τῆς Ὑψιλλῆς Πύλης, ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Βοσταντζῆ-
 » πασῆ· ἐξαχθεὶς δ' ἐκεῖθεν μεθ' ἡμέρας τινάς, ἀπήχθη καὶ ἐκρεμάσθη ἀ-
 » πέναντι τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἐν τῷ πορθμῷ τοῦ Βοσπόρου (1). Ὑπάρχει
 δὲ φυλλὰς, ἔκτοτε μὲν εἰς κακοὺς στίχους ἐκδεδομένη, μέχρι δὲ καὶ σήμε-
 ρον μετατυπωμένη, ἐν ἣ περιγράφονται τὰ ἄπειρα πλούτη αὐτοῦ, ἅπερ ἐξ
 ἀδικιῶν ἐπεσωρεύσατο, πρῶτον μὲν Κασάπ-πασῆς ὀνομασθεὶς, ὕστερον δὲ τὸ
 μονοπωλεῖον τοῦ καπνοῦ νὰ λάβῃ ἀξιώθεις, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ Καποῦ-Κεχα-
 γιάς τῆς Βλαχίας διορισθεὶς, καὶ εἰς τουαύτην παρὰ τῷ Βασιλεῖ φθὰς εὖ-
 νοιαν καὶ ἰσχὺν, ὥστε πολλοὺς μὲν τῶν μεγιστάνων Ὀθωμανῶν περιεφρό-
 νησε, πολλοὺς δὲ ἐκ τῶν τοῦ Φαναρίου ἀρχόντων χριστιανῶν ἐξώρισε, καὶ
 μὲ αὐτὸν τὸν Πατριάρχην Σαμουήλ εἰς διενέξεις νὰ ἔλθῃ ἐτόλμησεν:

- α Ἀπὸ τὸ ὕψος τὸ πολὺ καὶ μὲ τὸν Πατριάρχην
- » Ἐσυγχύσθη καὶ ἴμῳ, καὶ ἔπιασεν ἀμάχην,
- » Εἰς τοῦ Βεζύρ-Κεχαγιασῆ εὐγῆκεν εἰς τὴν κρίσιν,
- » Τὸν πατριάρχην Σαμουήλ νὰ τὸν κακοποιήσῃ.
- » (Πλὴν) ὡς τόσον ἡ κατάραις τοῦ Παναγιωτάτου
- » Ἦφεναν τὸν Σταυράκογλου ἔς τῆς θαλάσσης τὸν πάτον.
- » Αὐτοῦ τοῦ εἰς ταῖς δώδεκα (ποῦ νὰ μὴν εἶχε σώσῃ)
- » Παρασκευῇ ξημέρωμα (μὴν εἶχε ἔξημερώσῃ)
- » Στέλλει ὁ Βοσταντζῆ-πασῆς γεντὶ τζιφτὲ καίκι,
- » Πῶς τὸν μὴν ὁ Βασιλεὺς διὰ νὰ τὸν συντύχῃ.
- » Καθὼς ἦλθε καὶ ἔφθασε (κάλλιστα μὴν εἶχε φθάσῃ),
- » Τὸν ἰσώσαν, τὸν ἔβαλαν μέσα εἰς τὸ καφάσι.
- » Ὑστερον τὸν ἐγύμνωσαν, τὰ ροῦχα τὸν εὐγάζουν,
- » Εἰς μίαν παλαιόψαθον τὸ δυστυχῇ τὸν βάζουν.
- » Εἰς τὸ καίκι τὸν ἔβαλαν διὰ νὰ τὸν περάσουν,
- » Ὡς τὸ Μέγα-ῤεῦμα σπῖτι του διὰ νὰ τὸν κρεμάσουν.
- » Καὶ τὸν ἐκρέμασαν ἐκεῖ μόνον μὲ τὸ βρακάκι,
- » Ἐκεῖνον τὸν περιβόητον, τὸν φοβερὸν Σταυράκη.
- » Ἡμέρας τρεῖς ἐστάθηκε ἔς τὸ ξύλο κρεμασμένος,
- » Ἀπὸ τὸν ἥλιον ἰμαύρισε ὁ καταδικασμένος.
- » Ὁ Βασιλεὺς ἐπρόσταξε διὰ νὰ μὴ τὸν θάψουν,
- » Ὡς τὴν ἐκκλησιὰν ὁλότελα μέσα νὰ μὴ τὸν μπάσουν,
- » Εἰς τὰ νερά τῆς θαλάσσης νὰ τὸν καταχωνεύσουν.
- » Προστάζει καὶ ὁ Σαμουήλ νὰ μὴ τὸν μνημονεύσουν,
- » Ἀλλ' οὔτε καὶ τὰ κόλυβα μέσα νὰ μὴ τὰ μπάσουν,
- » Ὡς τὴν ἐκκλησιὰν ὁλότελα νὰ μὴ τὰ διαβάσουν.»

(1) Hammer, hist. de l'empire ottoman p. LXXII, T, XVI, p. 139.

Τούτου λοιπόν τοῦ Σταυράκογλου Γεωργάκη εἰς τὰς 15^α Αὐγούστου τοῦ 1765 κρεμασθέντος, καὶ ἀπάσης τῆς περιουσίας του δημευθείσης, τὸ Πατριαρχικὸν ἔγγραφον μᾶς ἀναγγέλλει, ὅτι μετὰ παρέλευσιν μικροῦ δεῖν ἐνὸς ἔτους, ὃ ἐστὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1766, εὑρέθησαν ἐν τῇ ἀπογραφῇ τῆς περιουσίας αὐτοῦ καὶ ὁμόλογα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, καθ' ἃ αὕτη ἐφαίνετο ὀφείλουσα, τίς οἶδεν ἐκ ποίας δικαίας ἢ ἀδίκου αἰτίας, χρήματα περὶ τὰς 25000, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ λογιστικοὶ τοῦ Πατριαρχείου Κώδικες, τῶν ὁποίων τὴν πληρωμὴν ἀπῆρτησαν παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς εἶχον ἀπαιτῆσαι καὶ τὰ ὑπὸ τούτου πρὸς αὐτὸν διὰ τριῶν ὁμολογιῶν ὀφειλόμενα γρόσια, καθὰ ὡσαύτως μαρτυροῦσιν οἱ εἰρημένοι Κώδικες. Ὁ δὲ Πατριάρχης Σαμουήλ, ἀπολογούμενος ὅτι δὲν ὤφειλε νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διότι ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ δὲν ὑπέκειτο εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον, αἶφνης ἐμπνέεται ὡς ὑπὸ θεοῦ ζήλου ἐκ τῆς ιδέας, τὴν ὁποίαν ἡ τελευταία αὕτη φράσις τῷ ἐπήγαγε, καὶ εἶπε τοῖς κυβερνώσιν: Ἐὰν ὁμῶς ὑποτάξῃτε τῷ θρόνῳ τούτῳ τὴν εἰρημένην Ἀρχιεπισκοπὴν, τότε βεβαίως καὶ ὑμεῖς δικαιοῦσθε νὰ ἀπαιτήσῃτε ταῦτα παρ' ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ὑποχρεούμεθα νὰ πληρώσωμεν αὐτὰ πρὸς ὑμᾶς. Τῆς ιδέας δὲ ταύτης ὡς εἰκὸς ἀναπτυχθείσης, καθὸ συμβαζούσης ἀμφοτέρων τὰς ἀξιώσεις, συνεδέθη τὸ συμβόλαιον τῆς πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς τῆς εἰρημένης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πληρωμῇ τῶν ἀπαιτουμένων ἐκείνων χρημάτων, καὶ ἰδοὺ πῶς, Εἰς ἀμοιβὴν τῶν κοπῶν καὶ ἀγῶνων τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἡ ξιώθη οὗτος παρὰ τοῦ Ὑψηλοῦ Κράτους τὰ τῆς ἐνώσεως καὶ ὑποταγῆς τοῦ κλίματος Πεκίου πρὸς τὸν Ἀγιώτατον Ἀποστολικὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον!

Τούτων δὲ οὕτω συμφωνηθέντων καὶ διαπραχθέντων, περιττὰ πλέον καὶ πάρεργα ἀποδεικνύονται ὅσα προσθέτει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Πατριαρχικὸν ἔγγραφον, ὅτι δῆθεν διὰ κοινῆς ἐγγράφου καὶ ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς τῶν παρευρεθέντων ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν ἀρχιερέων τοῦ κλίματος Πεκίου ἐγένετο ἡ προσήλωσις τοῦ κλίματος τούτου, ἀλλ' ἀληθεύει μόνον ὅτι ἐπομένως ἐπιφέρει, ὅτι δηλαδὴ, κατὰ συνέπειαν τῆς ῥηθείσης συμφωνίας, ΔΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ ἐπεκυρώθη τὸ ἰλχάκι (ἡ ἔνωσις) τοῦ κλίματος αὐ-

τοῦ πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Ἀκούεις, ἀναγνώστα; Μάθε καὶ πιστεύσον αὐτά, διότι αὐτὸ τὸ Πατριαρχικὸν ἔγγραφον λέγει καὶ διδάσκει ἡμῖν ταῦτα.

Σημειωτέον ἐντοσούτῳ, ὡς ἐκ περισσοῦ, ὅτι, καὶ ἂν ὄντως προηγήθη τοῦ βασιλικοῦ Ὁρισμοῦ τοιαύτη ἀναφορὰ, αὕτη ἦτον ὑπογεγραμμένη, κατὰ τὸ Πατριαρχικὸν πάλιν ἔγγραφον, ὑπὸ ἑξ καὶ μόνων ἀρχιερέων (1), ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἡ ἀναφορὰ περὶ τῆς καταργήσεως τῆς τῶν Ἀχριδῶν Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς τοῦ Βελιγραδίου, τοῦ Οὐζίτζης, τοῦ Γενι-Παζαρίου, καὶ τοῦ Βόσνης, ὧν δῆθεν τὰς γνώμας, ὡς ἀπόντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν, εἶχον δύο ἐκ τῶν εἰρημένων ἑξ. Ποῖον δὲ δικαίωμα κανονικὸν εἶχον οἱ ἑξ οὗτοι ἀρχιερεῖς νὰ καθυποτάξωσιν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον τὴν αὐτοκέφαλον Ἀρχιεπισκοπὴν, ἐξ ἧς αἱ ἐπαρχίαι αὐτῶν κανονικῶς, ὡς ἄνω εἴρηται, ἐξηρτῶντο, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου παραιτηθέντος μόνον ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΑΥΤΟΥ ΔΙ' ΑΛΛΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΔΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΥ; Τοῦτο ἄς εἴπωσιν ἄλλοι, ἡμῶν ἀγνοούντων.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Πρᾶξις ἐκλεκτικὴ τοῦ νέου Μητροπολίτου Πρεζρένης μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου.

α Τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς ποτὲ Πεκίου ἡ δὲ συνενωθείσης
 » τῷ Ἀγιωτάτῳ Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμ. θρόνῳ
 » ὁμοῦ μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων, τοῦ τε Σκοπίων, τοῦ
 » Πρεζρένης, τοῦ Γενι-Παζαρίου, τοῦ Μπόσνης, τοῦ Οὐζίτζης, τοῦ Ἐρ-
 » σεκίου, τοῦ Μπελιγραδίου, τοῦ Νύσσης, τοῦ Σαμακοβίου, καὶ τοῦ Κιω-
 » στεντιλίου, διὰ τὰς συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους ἐπιδρομὰς καὶ ἐφόδους
 » τῶν κατὰ καιροὺς ληστρικῶ τρόπῳ παρεισπηδόντων εἰς αὐτήν, καὶ, παρὰ
 » τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας κανόνας, ἄνευ βουλῆς
 » καὶ ψήφου καὶ γνώμης τῶν περὶ αὐτὴν ἀγιωτάτων Μητροπολιτῶν, διὰ
 » δόσεως δὲ ἀμυθήτων χρημάτων καὶ φθορᾶς καὶ δαπάνης ἀρπαζόντων τὴν
 » Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην, ἐξ ὧν συνέβαινε, οὐ μόνον λεηλατεῖσθαι καὶ

(1) Σημειώσατε δὲ, ὅτι ἡ μία τούτων, ἡ τοῦ Ἐρσεκίου Ἀνθίμου, ἀποδεικνύεται πλαστή, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἰδεῖ.

» ὁσημέραι κατατρέχεσθαι αὐτόν τε τὸν ἀρχηγὸν τῶν κακῶν καὶ τοὺς ἀναι-
 » τίους ὁμοῦ, καὶ καταδαπανᾶσθαι καὶ φθείρεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ περὶ
 » αὐτὴν χριστώνυμον τῶν ὀρθοδόξων πλήρωμα, τῶν μὲν ἀλόγως ἀπαιτούν-
 » των, τῶν δ' ἀναξίως καὶ παραλόγως καταβαλλόντων, ὥστε εἰς ὑπέρογ-
 » κα βάρη καὶ ἀπαραμύθητα ὑποπεσεῖν ὅλον τὸ ἐκεῖσε κλίμα, μηδενὸς ὄν-
 » τος τοῦ προΐσταμένου καὶ οἰκονομούντος καὶ σώζοντος καὶ φυλάττοντος,
 » ἀλλὰ φύρδην καὶ ἀναμιξ συγκεχυμένων τῶν ἐκεῖσε τῆς Ἐκκλησίας πραγ-
 » μάτων, καὶ τέλος κινδυνεύειν τὰ ἔσχατα ἐρημωθῆναι τὰς ἐκεῖσε Μητρο-
 » πόλεις, καὶ ἄρδην ἐκ μέσου ἐξαλειφθῆναι τοὺς τε ποιμαίνοντας καὶ ποι-
 » μαινομένους ἐξ αἰτίας μόνης τῶν δοξομανούντων περὶ τὸ ἀρχιεπισκοπεῖν
 » ὄνομα.

» Δι' αὐτὰ ταῦτα τὰ αἷτια συνδραμόντων ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν τοῦ
 » τε ἄρτι ἔχοντος τὸ Ἰπέκι, καὶ ἰδίᾳ βουλῇ καὶ γνώμῃ παραιτησαμένου
 » καὶ τοῦ πρῶην ἀρχιεπισκοπεύοντος ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ Νύσσης, κὺρ Γαβριήλ,
 » (ἔχοντος καὶ τὴν γνώμην τοῦ τε Μπελιγραδίου κὺρ Ἰερεμίου, καὶ τοῦ
 » Οὐζίτζης κὺρ Μητροφάνους) μετὰ τῶν τοῦ κλίματος ἐκείνου Μητροπολι-
 » τῶν τοῦ τε Σκοπίων κὺρ Κωνσταντίνου, (ἔχοντος καὶ τὴν γνώμην τοῦ
 » Μπόσνας κὺρ Σεραφεῖμ.) (1), τοῦ Σαμακοβίου κὺρ Νευφύτου, καὶ τοῦ Κιω-
 » στεντιλίου κὺρ Γαβριήλ (2), καὶ διὰ κοινῆς αὐτῶν καὶ τῶν
 » ὑπ' αὐτοὺς χριστιανῶν ἐν σφραγίστου ἀναφορᾶς
 » τὰ κατ' αὐτοὺς ἀπολοφυραμένων τῶ ὕψει τοῦ Κραταιοτάτου
 » ἡμῶν Ἀνακτορος, καὶ τὴν κοινὴν τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν
 » σωτηρίαν πρὸ παντὸς ἄλλου αἰτουμένων διὰ τῆς πρὸς τὸν Πατριαρχικὸν
 » καὶ Οἰκουμ. ἡμῶν θρόνων ὑποταγῆς, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν
 » εἰσακουσθείσης, ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς ποτὲ Ἀρχιεπισκοπῆς Πε-
 » κίου μετὰ τῶν ἀνωτέρω διαληφθεισῶν ἱεροπόλεων εἰς ἓν τῆς Ἐκκλησίας
 » σῶμα συναρμολογηθεισῶν, ὥστε εἶναι καὶ λέγεσθαι τούντεῦθεν εἰς τὸν
 » ἐξῆς ἅπαντα αἰῶνα Μητροπόλεις ὑποκείμεναι τῷ Οἰκουμ. θρόνῳ καὶ τῇ
 » λοιπῇ τῶν ἀδελφῶν χορείᾳ, ὃν τρόπον καὶ αἱ ἔκπαλαι αὐτῷ τῷ Οἰκουμ.

(1) Πῶς ἄρά γε δὲν προσετέθη ἐνταῦθα, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγγράφῳ,
 καὶ ἡ γνώμη τοῦ Γενι-Παζαρίου κὺρ Γαβριήλ;

(2) Εἶναι ὡσαύτως περίεργον πῶς δὲν προσετέθησαν ἐνταῦθα, ὡς ἐν τῷ
 δευτέρῳ ἐγγράφῳ, καὶ αἱ γνώμαι τοῦ Ἐρσεκίου Ἀνθίμου, καὶ τοῦ Πρεζραί-
 νης Γαβριήλ.

» θρόνῳ ὑπαγόμεναι ἱεροπόλεις ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ, καὶ συναριθμη-
 » θῆναι τῷ χορῷ τῶν λοιπῶν Μητροπόλεων τῆς Κων]σταντινουπόλεως, καὶ συνεδριάζειν
 » τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, καὶ συμφηφίζειν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, καὶ ψῆφον
 » καὶ γνώμην ἔχειν ἐπὶ πάσης καὶ παντοίας ὑποθέσεως, καὶ ὅλως καρ-
 » ποῦσθαι καὶ νέμεσθαι κατὰ τοὺς λοιποὺς τῶν Μητροπολιτῶν τὰ
 » κοινὰ γέρα καὶ βραβεῖα· τοῦ δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὀνόματος
 » Πεκίου ἀποξεσθῆναι ἐκ τῶν βασιλικῶν πινάκων, καὶ ὡς μηδέποτε
 » γεγονότος λογιζομένου.

» Κάντεῦθεν ἀπροστατεύτου μεινάσης τῆς τοῦ Πεκίου ποτὲ παροικίας,
 » μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῷ τοῦ προΐσταμένου τῶν ὧν ἰδίως εἶχε ποτὲ ὁ Πεκίου
 » λεγόμενος Ἀρχιεπίσκοπος κωμοπόλεων καὶ χωρῶν, Πρεζραίνης, Νοβομπόρτο,
 » Πρίστενας, Βουτζίτερνας, Γρακοβίτζας καὶ Ἰπεκίου, ὧν εἰς μίαν ἐπαρ-
 » χίαν καὶ μητρόπολιν ἀποκατασταθεῖσιν ἡδητὴν
 » ΠΡΕΖΡΑΙΝΗΣ, ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερεῖς,
 » προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Σεβασμιωτάτου
 » ἡμῶν Αὐθέντου καὶ Δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου
 » Σαμουήλ, συνελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἀγίου
 » μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, καὶ ψήφους κανονικὰς προ-
 » βαλλόμενοι εἰς εὗρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου τοῦ
 » διαδεξομένου τὴν ἀρχιερατικὴν προστασίαν τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, πρῶτον
 » μὲν ἐθέμεθα τὸν Πανιερώτατον πρῶτον Ἀμασείας κὺρ Γαβριήλ, δεύ-
 » τερον δὲ τὸν ἱερομόναχον, καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον
 » Δανιήλ ὧν καὶ τὰ ὀνόματα κατεστρώθησαν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ Κώδῃκι τῆς τοῦ
 » Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῷ αΨΞς', Ἰνδικτιῶνος ιε', Σεπτεμβρίου ια'.

» ΚΕΣΑΡΕΙΑΣ Μακάριος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τοῦ Ἀγίου
 » Κυζίκου κὺρ Γερασίμου, τοῦ Ἀγίου Χαλκηδόνης κὺρ Ἰωαννικίου, τοῦ Ἀγίου
 » Δεδρῶν κὺρ Διονυσίου, καὶ τοῦ Ἀγίου Μπρούσης κὺρ Μελετίου.

» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Θεοδόσις, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τοῦτε
 » Ἀγίου Νικομηδείας κὺρ Νικηφόρου, τοῦ Ἀγίου Κρήτης κὺρ Γερασίμου, τοῦ
 » Ἀγίου Μιτυλήνης κὺρ Ἀνθίου καὶ τοῦ Ἀγίου Μεσημβρίας κὺρ Ἀνθίου.

» ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ Διονύσιος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τοῦ ἁγίου
 » Βιδύνης κὺρ Ἰωσήφ, τοῦ Ἀγίου Ναυπλίου κὺρ Βενεδίκτου, καὶ τοῦ Ἀγίου
 » Φερσάλων κὺρ Νικοδήμου.

» ΣΚΟΠΙΩΝ Κωνστάντιος, ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Νύσσης καὶ
 » Προέδρου κὺρ Γαβριήλ.

» ΣΑΜΑΚΟΒΙΟΥ Νεόφυτος.

» ΚΙΩΣΤΕΝΤΙΑΙΟΥ Γαβριήλ. »

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ἐν γένει εἰπεῖν, φέρει μὲν ὑπογραφὰς ἔξ μόνον Ἀρχιερέων γνωμοδοτούντων καὶ δι' ἄλλους δώδεκα, εἶναι δὲ (ἐκτὸς τῶν ὀνομάτων τῶν ἐνδιαλαμβανομένων Μητροπόλεων, Ἐπισκοπῶν, κωμοπόλεων, καὶ χωρῶν καὶ τῶν ὑποψηφίων) αὐτολεξεῖ ὁμοιον καὶ ἀπαράλλακτον τῷ ἐκλεκτηρίῳ τοῦ μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν πρώτου Μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας Δυρράχίου, ὡς εἰ ἀντεγράφησαν τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἄλλου. Ἐν τῷ ἐγγράφῳ δὲ τούτῳ, ὡς καὶ ἐν ἐκείνῳ, αἱ αὐταὶ αἰτίαι καὶ ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς καταργήσεως ἀμφοτέρων τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν ὑποδεικνύονται, ἐν ᾧ εἶδομεν πρὸ ὀλίγου (1), ὅτι ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς καταργήσεως τοῦ Πεκίου ἦτον ἡ ἀπαιτούμενη πληρωμὴ τῶν πρὸς τὸν Γεωργάκην Σπυθάρην ὀφειλομένων χρημάτων, καὶ ὅτι ἡ παρὰ τοῦ Βασιλείου Κράτους παραχώρησις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἐγένετο ὡς ἀντάλλαγμα τῆς πληρωμῆς ἐκείνης. Ἄρα αἱ ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγγράφῳ ὑποδεικνυόμεναι αἰτίαι τῆς καταργήσεως αὐτῆς ἀποδεικνύονται ἐξ αὐτοῦ τούτου πλασταὶ καὶ μηδεμίαν ἔχουσαι βάσιν.

Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ ἄς μὴ παραδράμωμεν καὶ ἄλλας ἐνταῦθα σημειώσεις, αἵτινες θέλουσι μᾶς ἀποδείξῃ καὶ ἄλλως, πόσον ὀλίγον τότε ἐφρόντιζε τὸ Πατριαρχεῖον περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἐκθέσεών του ὡς πρὸς τὴν κατάργησιν τῶν εἰρημένων Ἀρχιεπισκοπῶν.

α) Ἐν τῷ Β' τῶν προηγουμένων τριῶν ἐγγράφων, ὅπου δηλοῦται ἡ αἰτία τῆς διὰ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ γενομένης καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, εἶδομεν νὰ ἀναφέρηται, ὅτι εἰς τὴν περὶ τούτου τῷ βασιλείῳ Κράτει δοθεῖσαν δῆθεν κοινὴν ἀναφορὰν συνεπέγραψαν ἔξ ἀρχιερεῖς: ὁ Νύσσης, ὁ Σκοπίων, ὁ Σαμακοβίου, ὁ Κιωστεντιλίου, ὁ Ἐρσεκίου, καὶ ὁ Πρεζρένης, καὶ ὅτι ἐκ τούτων οἱ δύο πρῶτοι εἶχον καὶ τὰς γνώμας, ἀνὰ δύο, ἄλλων τεσσάρων: τοῦ Μπελιγγραδίου, τοῦ Οὐζίτζης, τοῦ Γενι-Παζαρίου, καὶ τοῦ Μπόσνης (2). Ἐν τῷ Γ' δὲ τῶν τριῶν πάλιν τούτων ἐγγράφων, ὅπου

(1) Ἴδε τὸ Β' ἔγγραφον ἀνωτέρω καὶ ὅσα κατόπιν αὐτοῦ εἶπομεν.

(2) Ἐκ τούτων ἐξάγει τις ὅτι ὅλοι οἱ τῷ Πεκίῳ ὑποκείμενοί Μητροπολίται ἢ ἐπίσκοποι ἦσαν δέκα. Ἄλλ' ὁ Πατριάρχης Ἱεροσ. Δοσίθεος (Βιβ. Η' Κεφ. ιδ'. § 8 περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. Πατρ.) ἐπαριθμοῖ εἰς τὰς ἡμέρας του δεκατρεῖς Μητροπολίτας, καὶ ἑνδεκα ἐπισκόπους (1641-1707).

δηλοῦται ὡς τετελεσμένη ἡ προσάρτησις αὐτῆς τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ, ἀναφέρεται ὅτι εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἀναφορὰν εἶχον συνυπογράψῃ μόνον τέσσαρες ἀρχιερεῖς: ὁ Νύσσης, ὁ Σκοπίων, ὁ Σαμακοβίου, καὶ ὁ Κισσεντιλίου, καὶ ὅτι ἐκ τούτων πάλιν οἱ δύο πρῶτοι εἶχον καὶ τὰς γνώμας τριῶν ἄλλων: τοῦ Μπελιγραδίου, τοῦ Οὐζίτζης, καὶ τοῦ Μπόσνης. Διὰ τί αὕτη ἡ οὐσιώδης ἀσυμφωνία μεταξὺ τῶν δύο τούτων περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου πραγματευομένων Πατριαρχικῶν ἐγγράφων; Τῆς ἀληθείας οὔσης μιᾶς καὶ ἀπλῆς, ἀνάγκη νὰ ἀπαντήσωμεν ὅτι ἡ ἀσυμφωνία αὕτη προέρχεται, καὶ δὲν δύναται νὰ προέλθῃ εἰμὴ ἐκ τοῦ ὅτι, τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος κοινῆς ἀναφορᾶς οὔσης ὑποθετικῆς, ὡς ἀνωτέρω ἀπεδείχθη, καὶ αἱ ὑπογραφαὶ αὐτῆς, ὡς ὁμοίως ὑποθετικαί, ἐτέθησαν ἀσυλλογίστως ἐκεῖ μὲν ἔξ μετὰ τεσσάρων, ἐδῶ δὲ τέσσαρες μετὰ τριῶν.

β') Ἐν τῷ αὐτῷ Β' ἐγγράφῳ ἀναφέρεται ἰδίως, ὅτι συνυπέγραψεν εἰς τὴν ῥηθεῖσιν κοινὴν ἀναφορὰν καὶ ὁ Ἑρσεκίου Ἀνθιμος, ἐν τῷ αὐτῷ δὲ πάλιν Γ' ἐγγράφῳ οὐδεμία, ὡς εἴρηται, γίνεται μνεῖα τοῦ Ἑρσεκίου ὡς συνυπόγραψαντος. Πόθεν αὖθις ἡ διαφορὰ καὶ ἀσυμφωνία αὕτη;

Πρὸς λύσιν καὶ τοῦ μικροῦ δὴ τούτου ζητήματος, ἡμεῖς, παρεκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐπὶ τούτου παρατηρήσεων ἡμῶν, ἠεληθήσαμεν νὰ ἀναδράμωμεν καὶ εἰς τὸν ἀσφαλῆ ὁδηγὸν ἡμῶν, τὸν ἱερὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κώδικα, καὶ ἰδοὺ τί ἀνεκαλύψαμεν.

Ἀνεκαλύψαμεν ὅτι, μετὰ τὴν κατὰστρωσιν τῶν τριῶν τούτων ἐγγράφων εἰς τὰ φύλλα 64 καὶ 65 (ἐξ ὧν, ὡς καὶ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Χάμμερ καὶ τῆς μνησθείσης φυλλάδος καταδεικνύεται, ὅτι ἡ μὲν σύλληψις καὶ κάθειρξις τοῦ Γεωργάκη Σπαθάρη ἐγένετο εἰς τὰς 12 Αὐγούστου τοῦ 1765, καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον, ἡ δὲ ἀπαίτησις τῶν αὐτῶν παρὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὀφειλομένων, μετὰ παρέλευσιν μικροῦ δεῖν ἐν ὁσ χρόνῳ, ὅ ἐστι περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1766· εὐθὺς δὲ κατόπιν διαπραγματευθείσης τῆς καταργήσεως αὐτῆς, ἐξεδόθη ὁ περὶ τῆς προσαρτήσεώς της βασιλικὸς ὁρισμὸς, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου ἐξελέχθη ὁ πρῶτος Μητροπολίτης τῆς νέας ἐπαρχίας Πρεζραίνης τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1766, Ἰνδικτιῶνος ιε') μετὰ τὰ ἔγγραφα, λέγομεν, ταῦτα, ὅπιν σθεν τοῦ φύλλου 65, κεῖται κατεστρωμένη ἡ ἐπομένη πρᾶξις:

α Τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως ΕΡΣΕΚΙΟΥ ἀπροστατεύτου μεινάσης
 » ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου ΣΤΕΦΑΝΟΥ, τοῦ μόνου

» παντελεῖ καθαιρέσει τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ καθυ-
 » ποβληθέντος, ἀλλὰ καὶ διὰ βασιλικοῦ ὀρισμοῦ ἐξωσθέν-
 » τος διὰ τὴν φαυλόδιον αὐτοῦ καὶ αἰσχρὰν πολιτείαν, ἀνταρσίαν τε
 » καὶ ἀνυποταξίαν, ἣν ἐδείκνυε πρότερον μὲν τοῖς ποτὲ τῷ Ἰπεκίῳ
 » ὑποκειμένοις Ἀρχιερεῦσι καὶ τῷ ἐκεῖσε ποτὲ προϊσταμένῳ, καὶ ἤδη δὲ
 » πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν, ὡς ἀντάρτου καὶ πολεμίου
 » τοῦ ἐκεῖσε χριστιανικοῦ πληρώματος, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ κανονικὰ
 » ἐγκλήματα ἄξια ὄντα κανονικῆς καθαιρέσεως.

» Ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει συναδελφοὶ Ἀρχιερεῖς,
 » προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου
 » Σαμουήλ, συνελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ Ἀγίου με-
 » γαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, καὶ ψήφους κανονικὰς προ-
 » βαλλόμενοι εἰς εὐρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου, τοῦ
 » ἀναδεξομένου τὴν κοινὴν προστασίαν τῆς Μητροπόλεως ταύτης, πρῶτον
 » μὲν ἐθέμεθα τὸν Ὁσιώτατον ἐφημέριον τοῦ Πατριαρχικοῦ
 » ναοῦ ἐν ἱερομονάχοις κύρ ΑΝΘΙΜΟΝ· δεύτερον δὲ, τὸν ἱερομόνα-
 » χον κύρ Ἰωάσαφ· καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον Ἰωακείμ, ὧν καὶ τὰ ὀνό-
 » ματα κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ Κώδῃκι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκ-
 » κλησίας, ἐν ἔτει αψξς', Σεπτεμβρίου κγ' Ἰνδικτιῶνος ιε. »

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως λοιπὸν τῆς πράξεως ταύτης κατενοήσαμεν, καὶ κατα-
 νοεῖ βεβαίως ἤδη ἕκαστος, ὅτι, καθ' ὃν καιρὸν ὑπεγράφη καὶ ἐπεδόθη δῆθεν
 ἡ ἐν τῷ Β' ἐγγράφῳ μνημονευομένη τῶν ἐξ ἀρχιερέων κοινὴ ἀναφορὰ,
 ἐν ἣ τὸ ἐγγράφον τοῦτο λέγει ὅτι ὑπέγραψε καὶ ὁ Ἑρσεκίου ΑΝΘΙΜΟΣ,
 Ἑρσεκίου Μητροπολίτης ἦτον, οὐχὶ ὁ Ἀνθιμος, ἀλλ' ὁ ΣΤΕΦΑΝΟΣ· ὁ
 δὲ Ἀνθιμος ἦν ἀπλῆς τοῦ Πατριαρχείου ἐφημέριος, καὶ δὲν ἐξελέχθη
 ὡς Μητροπολίτης Ἑρσεκίου, εἰμὴ εἰς τὰς 23 Σεπτεμβρίου, ὅτε πλέον
 πρὸ μηνὸς ἤδη εἶχε καταργηθῇ μὲν ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ, συνενωθῇ δὲ τὸ κλίμα
 Πεκίου τῷ Πατριαρχικῷ θρόνῳ, καὶ πρὸ δώδεκα ἡμερῶν εἶχεν ἐκλεχθῇ καὶ
 διορισθῇ ὁ πρῶτος μετὰ τὴν κατάργησιν Μητροπολίτης Πρεζρένης. Ἀρα κακῶς
 λέγει τὸ Β' ἐκεῖνο ἐγγράφον ὅτι συνυπέγραψεν εἰς τὴν ἀναφορὰν τὴν αἰτοῦσαν
 τὴν κατάργησιν καὶ ὁ Ἀνθιμος· ἢ, ἂν ὑπέγραψεν, ὑπέγραψε πλαστῶς ὡς
 Μητροπολίτης Ἑρσεκίου, ἐν ᾧ ἦτον ἐφημέριος τοῦ Πα-
 τριαρχείου. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοιαύτην πλαστογραφίαν ἦτον ἀνίκανον νὰ
 κάμῃ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐξ ἀνάγκης πάλιν πρέπει κάλλιον νὰ
 συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα κοινὴ ἀναφορὰ οὔτε ἐγράφη οὔτε

ὑπεγράφη ὑπό τινος, ἀλλ' ἦτον ἀπλῶς ὑποθετικὴ πρὸς δικαιολόγησιν δῆθεν τῆς καταργήσεως, ὅθεν καὶ αἱ ὑπογραφαὶ ἐσημειώθησαν ὑποθετικῶς καὶ ἀσυλλογίστως ὥς ἔτυχεν.

Εἰς τί δὲ ἄρά γε συνίστατο ἡ τοῦ ἀληθοῦς τότε Μητροπολίτου Ἑρσεκίου Στεφάνου πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἀνταρσία καὶ ἀνυποταξία, δι' ἣν οὗτος καθηρέθη καὶ ἐξώσθη; Μήπως ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ φωνὴν κατὰ τῆς αὐθαιρέτου καὶ ἀντικανονικῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ εἶπεν ἢ ἔγραψεν, ὅτι διὰ τοῦτο καὶ δὲν ὑποτάσσεται τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ; Σὺ, ὦ ἀναγνώστα, ὡς νοημονέστερος ἡμῶν, θέλεις ἐννοήσῃ τοῦτο· τὸ καθ' ἡμᾶς, θέτομεν αὐτὸ ἀπλῶς ὡς πρόβλημα ὑμῖν.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ὁ Ἑρσεκίου Στέφανος, ὅστις ὑπεβλήθη εἰς καθάρσεις κατ' ἐκείνας τὰς περιστάσεις, ἀλλὰ καὶ ὁ Γενὶ Παζαρίου κακο-Γαβριήλ, καὶ ὁ Μογλενῶν κακο-Γερμανὸς, ὡς γράφονται ἐν τῷ Κώδικι, ὑπέστησαν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν αὐτὴν ποινὴν, λόγῳ κανονικῶν ἐγκλημάτων, ὁ μὲν τῇ 20 Μαρτίου, (εὐθὺς δηλ. μετὰ τὴν κατάργησιν καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν,) ὁ δὲ κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1767, καθὰ αἱ ἐν τῷ εἰρημένῳ Κώδικι, ὀπισθεν τῶν φύλλων 71 καὶ 73, κατεστρωμέναι περὶ τούτου πράξεις διδάσκουσιν ἡμᾶς. Σημειώσατε δὲ, ὅτι ὁ μὲν πρῶτος τούτων ἀναφέρεται ἐν τῷ Β'. οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Γ'. ἐγγράφῳ τῆς καταργήσεως τοῦ Πεκίου, ὡς προείπομεν· ὁ δὲ δεύτερος ἀναφέρεται ὁμοίως ἐν τῷ Γ', οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Β' ἐγγράφῳ τῆς καταργήσεως τοῦ Ἀχριδῶν, ὡς δόντες γνώμην ὁ μὲν διὰ τοῦ Ἀγίου Σκοπίων, ὁ δὲ διὰ τοῦ Ἀγίου Βοδενῶν.

Ἰδοὺ διατί ἄρα οὐδεὶς τῶν Ἀρχιερέων, ἢ τῶν λαϊκῶν, τότε ἐτόλμησε πλεόν, καὶ ἂν ᾔθελε, νὰ ὑψώσῃ φωνὴν κατὰ τῆς καταργήσεως τῶν εἰρημένων Ἀρχιεπισκοπῶν· διότι ὁ παντοδύναμος καὶ ἀπόλυτος ἐκκλησιαστικὸς μονάρχης Πατριάρχης Σχμουήλ τοὺς μὲν Ἀρχιερεῖς καθήρει ὡς ἀντικανονικοὺς, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἐξώριζεν ἢ ἄλλως ἐτιμώρει ὡς ἀντάρτας, καθὸ ἐναντία τῷ ὑψηλῷ βασιλικῷ ὀρισμῷ πράττοντας.

Ἐν τῇ κανονικῇ δὲ αὐθαιρεσίᾳ καὶ τῇ ἀπολύτῳ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ ὁ Πατριάρχης αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς Πατριαρχικοὺς ἀκόμη καὶ αὐτοκεφάλους θρόνους τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπενέβη κατὰ τὰς εὐνοϊκὰς δι' αὐτὸν περιστάσεις ἐκείνας, ἐνεργήσας ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν διὰ τῆς Συνόδου αὐτοῦ νέον μὲν Πατριάρχην Ἀντιοχείας τῇ

24 Ἀπριλίου, νέον δὲ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1766, ὡς ἐν τῷ ῥηθέντι Κώδικι φύλ. 59 καὶ 60 φαίνεται, ἵσως διὰ τὰ προλάβη κάκειθεν πᾶσαν ἀντίστασιν καὶ διαμαρτύρησιν κατὰ τῆς μελετωμένης ἡδὴ καταργήσεως τῶν δύο Ἀρχιεπισκοπῶν.

Ἵνα δὲ μή τις κατηγορήσῃ ἡμᾶς ὑπερβολῆς ἢ συκοφαντίας, διότι ὠνομάσαμεν τὸν Πατριάρχην Σαμουήλ παντοδύναμον καὶ ἀπόλυτον μονάρχην, ἡμεῖς θέλομεν τελευταῖον μεταφέρει ἐνταῦθα μίαν ἄλλην πράξιν ἐκ τοῦ ῥηθέντος Κώδικος φύλ. 78, ἐξ ἧς γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ Πατριάρχης αὐτός, ὅστις ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐγγράφοις ὑπέσχετο τοῖς ἐκ τοῦ κλίματος Ἀχριδῶν καὶ Πεκίου Ἀρχιερεῦσι τὸ συνεδριάζειν ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, καὶ ψῆφον καὶ γνώμην ἔχειν ΕΠΙ ΠΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΟΙΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ, καὶ ὅπως καρποῦσθαι καὶ νέμεισθαι ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΓΕΡΑ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ, ὁ Πατριάρχης, λέγομεν, αὐτός ἀφ' οὗ κατειργάσατο μὲ τὴν ὑποχείριον αὐτοῦ Σύνοδον τὰς προλαβούσας πράξεις του, ἐπὶ τέλους, βαρυνθεὶς καὶ τὴν Σύνοδον αὐτοῦ ταύτην, καὶ τύφῳ ἀπολύτου ἐξουσίας παρεισδύμενος, ἐνήργησα τὴν ἐκδοσιν βασιλικοῦ ὁρισμοῦ ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἅπαντες οἱ τῆς Συνόδου ἁρχιερεῖς, ὥστε μηδὲνα πλέον μένειν παρ' αὐτῷ, μόνον δὲ αὐτὸν ψηφοφορεῖν καὶ πράττειν κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν καὶ ἐπ' αὐτὰς ἀκόμῃ τὰς τῶν ἁρχιερέων ἐκλογὰς καὶ ἀποκαταστάσεις, ἐναντίον ῥητῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας (1). Ἵνα δὲ καλύψῃ δῆθεν τὸ ἀντικανονικὸν τῶν πράξεων τούτων, ὑπεχρέωσεν αὐτοὺς νὰ ὑπογράψωσι καὶ δώσωσιν αὐτῷ εἰδὸς τι ἐπιτροπικοῦ καὶ πληρεξουσίου γράμματος, ὅπερ καταχωροῦμιν ὧδε:

« Διὰ τοῦ παρόντος κοινοῦ ἡμῶν ἀποδεικτικοῦ γράμματος δηλοποιούμεν
» ὅτι, ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΟΡΙΣΜΟΝ ἀπερχόμε-
» νος εἰς τὰς ἐπαρχίας ἡμῶν, καὶ ΜΗ ΥΠΟΛΕΙΦΘΕΙΣΗΣ ΟΜΗ-
» ΓΥΡΕΩΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ περὶ τὸν Παναγιώτατον καὶ Σε-
» βασιμώτατον ἡμῶν Αὐθέντην καὶ Δεσπότην τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην
» Κύριον Κύριον Σαμουήλ, ΔΦΙΕΜΕΝ ΤΑΣ ΓΝΩΜΑΣ ΗΜΩΝ τῇ αὐτοῦ
» σεβασμιωτάτῃ Παναγιότητι, ὅπως, χρείας γενο-

(1) Ἰδε καν. 34 τῶν Ἀποστ. 2 τῆς Β', 28 τῆς Δ', καὶ 39 τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.

» μένης ΨΗΦΩΝ κανονικῶν εἰς ἀποκατάστασιν νέων ἀρ-
 » χιερέων ἐν τινι τῶν ἐπαρχιῶν, ἔχη ἡ αὐτοῦ σεβασμιω-
 » τάτη Παναγιότης ΠΡΟΒΑΛΕΙΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΚΩΣ ΨΗΦΙΖΕ-
 » ΣΘΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΝ, ΟΥΣ ΑΝ ΘΕΟΘΕΝ ΦΩΤΙΣΘῃ, ὡς ἔχων
 » τὰς γνώμας ἡμῶν, ὃν τρόπον καὶ ἡμεῖς ἐν δημοῦντες
 » ἐν τῇ Βασιλευούσῃ, ἀντὶ πάντων τῶν ἀποδημούντων συ-
 » ναδελφῶν ἐψηφοφοροῦμεν.

» Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν, ὑπογραφέντες ἰδίαις χερσὶν ἐν
 » τῷ παρόντι, δεδόκαμεν αὐτὸ τῇ σεβασμιωτάτῃ αὐτοῦ Παναγιότητι. Ἐν
 » ἔτει αψξζζ' Ἰουλίου ιά.»

» Ἐφέσου Μελέτιος.	Κυζίκου Γεράσιμος.
» Νικομηδείας Νικηφόρος.	Νικαίας Ἀνθιμος.
» Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος.	Θεσσαλονίκης Θεοδόσιος.
» Μπούσης Μελέτιος.	Κρήτης Γεράσιμος.
» Τραπεζοῦντος Δωρόθεος.	Ναυπλίου Βενέδικτος.
» Πελαγωνείας Ναθαναήλ.	Μπόσνας Σεραφεῖμ. »

Σημειώσατε δὲ, ὅτι ἐνταῦθα ἅπασα ἡ δωδεκάς τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιε-
 ρέων ἐστὶν ἰδίαις χερσὶν ὑπογεγραμμένη, οὐδεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν ὑπογράφει ὡς
 ἔχων τὴν γνώμην τοῦ ἑτέρου, καθὰ τοῦτο ἐν ἄλλαις πράξεσιν
 εἶδομεν· διότι ὁ Πατριάρχης Σαμουήλ, ὡς φρόνιμος ἄνθρωπος, ἠθέλησεν
 ἐνταῦθα νὰ γίνωσι τὰ πράγματα τακτικά. Ἡ δὲ τοιαύτη ἀνώμαλος
 τῆς Ἐκκλησίας κατάστασις διήρκεσεν ἐπὶ ὅλους δεκαῆξ μῆνας, ὅτε τῇ 5
 Νοεμβρίου τοῦ 1768 ἔτους ὁ περιώνυμος οὗτος Πατριάρχης ἐξωσθεὶς,
 ἐδέησε νὰ γράψῃ καὶ αὐτὸς τὴν προμελετημένην δῆθεν παραίτησίν
 του, ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἱερῷ Κώδικι φύλλῳ 84 καὶ 85, ἔχουσιν οὕτω:

« Πολλάκις καὶ πρὸ πολλοῦ ἐδεήθην πολλῶν, καὶ ἀντὶ
 » πολλῶν ἀξιολόγων μαρτύρων, τοῦ παραιτηθῆναι με, καὶ οὐκ
 » εἰσηκούσθην· ἤδη δὲ θείῳ ἐλέει ἡξιώθην τῆς ἐμῆς προθέ-
 » σεως εἰς ἀπαλλαγὴν ἀμυθήτων δεινῶν, καὶ φροντίδων, καὶ πα-
 » ρακμῆς, καὶ παθῶν ἀνεσίν τινα, δι' ἃ καὶ νῦν διὰ τοῦ παρόντος μου ἰ-
 » διοχείρου, γηθόμενος καὶ πλήρης χαρᾶς (1) παραιτοῦμαι εἰς τὸ ἐκ-

(1). Τοῦτο θέλει νὰ εἴπῃ οἰκειοθελῶς καὶ ἀβιάστως.

» λέξει, ὃν τινα ἐκλέξωσιν, ἱκανὸν καὶ πρόσφορον (1) οἱ συνάδελ-
» φοι ἀρχιερεῖς ἀντὶ τῆς Οἰκουμενικῆς ταυτησὶ Πατριαρχικῆς ποιμαντορίας.
» Ὅθεν καὶ ὑπογράφομαι· ἀψξή, Νοεμβρίου ε.

α + Ὁ πρῶν Κωνσταντινουπόλεως Σαμουήλ βεβαιῶν.

Ὅστις διὰ περιέργειαν παραβάλη τὴν παραίτησιν ταύτην τοῦ Πατριάρχου
Σαμουήλ μὲ τὴν ἐν τῷ Κώδικι ὁμοίως τῇ 21 Μαΐου 1763 καταστρωθεῖσαν
παραίτησιν τοῦ προκατόχου τοῦ Ἰωαννικίου, θέλει ἰδεῖ, ὅτι καὶ οὗτος διὰ
βασιλικοῦ προστάγματος τοῦ θρόνου ἐξωσθεῖς, λέγει
ὅμως ἀπαραλλάκτως ὡς ὁ Σαμουήλ, ὅτι οἰκειοθελῶς παρῆτετο, ὡς δῆθεν
πρὸ πολλοῦ τοῦτο μελετῶν καὶ εἰς ἑκβάσιν ἀγαγεῖν ἐπιποθῶν.
Ὅθεν καὶ πάλιν φαίνεται, ὅτι οὐδεμίαν πίστιν πρέπει νὰ δίδωμεν εἰς τὰς
τοιαύτας οἰκειοθελεῖς, ἀβιάστους, δὲ δ' εἰπεῖν καὶ ἐν πλήρει
χαρᾷ καὶ γηθωσύνῃ γινομένας παραιτήσεις Πατριαρχῶν, Ἀρχιεπι-
σκόπων, καὶ Μητροπολιτῶν, κατὰ κανονικὴν τάξιν ἀπλῶς λαμβα-
νομένας, καὶ ἐν τῷ Κώδικι καταστρωννυμένας.

(1). Ἀπαραλλάκτως καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πεκίου Καλλίνικος ἔγραφεν ἐν
τῇ παραιτήσει αὐτοῦ, ὅτι . . . τὸν ἡσύχιον καὶ ἀπράγμονα
βίον ἐπιζητῶν, καὶ βουλόμενος ποιῆσαι τοῦτο πρὸ
πολλοῦ, τοῦ καιροῦ παρὰσχόντος ἤδη, παραίτησιν
ποιεῖται τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐξ οἰκειοθελοῦς καὶ
ἀβιάστου γνώμης καὶ προαιρέσεως . . . ἐπὶ τῷ
καταστῆσαι ἐν αὐτῷ ἄλλο πρόσωπον ἄξιον καὶ
ἀρμόδιον.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Περαίνοντες ἤδη τὸν λόγον ἡμῶν, ἃς συγκεφαλαιώσωμεν τὰ εἰς τὴν κατάργησιν τῶν δύο Ἀρχιεπισκοπῶν ἀναφερόμενα, καὶ ἐν τῷ Κώδικι τῆς Μ. Ἐκκλησίας κατεστρωμένα διάφορα γεγονότα, πρὸς παντελῇ διαφώτησιν τῶν ταῦτα ἀγνοούντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, μὲ κακὸν ὄμμα βλέπον καὶ μὲ βαρεῖαν καρδίαν φέρον τὸ ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοκέφαλον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Σλαβο-Βουλγαρικῶν Ἀρχιεπισκοπῶν (1), καὶ τὴν παντελῇ κατάργησιν αὐτῶν προ-

(1) Ἴδου τῆς τοιαύτης διαθέσεως τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἐν πρόχειρον παράδειγμα. Ἐν ᾧ, ὡς ἄνω εἴρηται, ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Δοῦκα Βατάτζη καὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ ὁ Τουρνόβου εἶχε κηρυχθῇ Πατριάρχης αὐτόνομος εἰς τὸ διηνεκές (α), ὁ Πατριάρχης Κάλλιστος, εἰς ἀπάντησιν ἀναφορᾶς δύο μοναχῶν ἐκ Τουρνόβου εἰδοποιούντων, ὅτι ὁ Τουρνόβου Πατριάρχης οὐκ ἐμέμνητο ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς τοῦ ὀνόματος τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς οὐδ' οὗτος ἐμέμνητο τοῦ ὀνόματος ἐκείνου, γράφει κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1355 πρὸς τοὺς μοναχοὺς

(α) Εἰς τοῦτο προτρέπων ὁ Αὐτοκράτωρ αὐτὸς τοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, γράφει αὐτοῖς α δωρήσασθαι **ΙΣΟΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑΣ ΒΑΘΜΟΝ** τῇ Τουρνόβου πόλεως Ἐκκλησίᾳ ὡς Μητρὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ βουλγαρικοῦ βασιλείου· οἱ δὲ Πατριάρχαι οὗτοι ἀπαντῶντες εἰς τὰ ὁμοίως ἐπὶ τούτῳ σταλέντα αὐτοῖς γράμματα τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ, λέγουσιν, ὅτι α ἀποδεχόμενοι τὴν αἴτησιν ταύτην ὡς καλὴν γνῶμην καὶ βουλὴν ἐπιδοκιμάζουσιν αὐτὴν δι' ἰδιοχείρου γράμματος». Κατὰ συνέπειαν δὲ τούτων συνόδου γενικῆς τῶν Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων, ἐπισκόπων καὶ λοιπῶν ἐκ πάσης τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐκ παντὸς τοῦ βουλγαρικοῦ βασιλείου συγκροτηθείσης, καὶ διὰ τόμου καὶ συγγιλίου εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀναφαιρέτου ἐκυρώθη ὁ Τουρνόβου Ἀρχιεπίσκοπος Πατριάρχης αὐτόνομος καὶ αὐτοκέφαλος (Ἰδε Συνοδ. Βορέου Βασιλέως ἐν Βουλγ. Φιλλ. 1858 σελ. 216—218. καὶ ἐν Γλάσνικ τῆς Σερβ. Φιλολ. ἐταιρ. 1855 T. VII, σελ. 175—176). Τοῦτο δὲ ἐπιμαρτυροῦσιν ἐκτὸς ἄλλων ὅ,τε Γεώργιος Ἀκροπολίτης λέγων: α Τότε καὶ ὁ Τουρνόβου Ἀρχιερεὺς . . . αὐτονομία τε » τίμηται καὶ Πατριάρχης ἀναγορεύεσθαι κέκριται βασιλικῶ καὶ Συνοδικῶ τῷ θεσπίσματι» (G. Acrop. c. 33), καὶ ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς λέγων: α Τηλικαῦτα δὲ καὶ ὁ Τουρνόβου ἐπίσκοπος αὐτονομίαν λαμβάνει » διηνεκεῖ». (Niceph Greg. L. II, c. 3).

μελετῶν, πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ πράγματος ἀρχεται κατὰ πρῶτον ἀπὸ

αὐτοὺς λέγων: α τὸ παρὰ μὲν τῆς ἡμῶν μετριότητος γινόμενον εἰς τοῦτον
 » ἔχει τὸν προσήκοντα καὶ δίκαιον λόγον· τὸ δὲ τελούμενον παρ' αὐτοῦ,
 » ἡγουν τὸ μὴ μεμνησθαι τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς,
 » ἐστὶ πάντων παραλογώτατόν τε καὶ ἀδικώτατον δι' αἰτίαν
 » τοιαύτην. Ὁ Πατριάρχης Τρουνόβου . . . παρακλήσεως γεγонуίας πολλῆς
 » καὶ δεήσεως εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ταύτην Μ. καὶ Ἱερὰν Σύνοδον παρὰ τοῦ
 » τότε τῆς Βασιλείας τῶν Βουλγάρων διαθύοντος σκῆπτρα, διὰ τιμὴν
 » ἐκείνου καὶ τοῦ **ΤΟΙΟΥΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ** . . . ἐδωρήθη συγκαταβάσεως
 » λόγῳ πρὸς τὸν Τρουνόβου τὸ ὀνομάζεσθαι Πατριάρχην Βουλγαρίας
 » οὐ μέντοι εἶναι καὶ συναριθμῖον τοῖς λοιποῖς ἀγιωτάτοις Πατρι-
 » ἀρχαῖς, καὶ διὰ τοῦτο μὴδὲ μνημονεύεσθαι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις
 » κατὰ τὸν θεῖον καὶ ἱερὸν [28] κανόνα τῆς δ' Συνόδου . . . καὶ κατὰ τὸν
 » τῆς ε' Συνόδου [36] κανόνα (α), ἐπειδὴ πέντε Πατριάρχαι ἐτάχθησαν τὸ
 » κατ' ἀρχὰς . . . μέχρις ἂν συνῆν ἡμῖν καὶ ὁ Πάπας Ῥώμης, ἔκτοτε δὲ
 » μέχρι τοῦ νῦν εἰσὶν ἡνωμένοι οἱ τέσσαρες, οἵτινες, κοινωσίαν ἔχον-
 » τες ἀδιασπαστως, μνημονεύονται παρ' ἀλλήλων ἐν ταῖς Ἐκκλησι-
 » αστικαῖς πάσαις συνάξεσιν. Ἐδεῖ γοῦν τὸν Τρουνόβου Πατρι-
 » ἀρχην, ἅμα μὲν δι' ἣν ὤφειλεν ὑποταγῆν (β) εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς
 » Ἀγιωτάτην τοῦ θεοῦ Μ. Ἐκκλησίαν, παρ' ἧς εἴληφε καὶ τὸ εἶναι καὶ
 » ὀνομάζεσθαι Πατριάρχης, ἅμα δὲ καὶ τὸ περιποιεῖσθαι ἑαυτῷ τιμὴν
 » καὶ κοινωσίαν τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρ-
 » χῶν, ἀνάγκην ἔχειν ἀναφέρειν αἰεὶ τὴν τε ἡμῶν
 » μετριότητα καὶ τοὺς ἄλλους πατριάρχας ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις, καὶ οὐ-
 » τως ἀποσώζειν καὶ αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ τὸν τύπον τῆς
 » Ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, καὶ ντεῦθεν φαίνεσθαι ἡ-
 » νωμένοι καὶ συναριθμῖοι ἡμῖν· οὗτος δὲ ἀθετῶν
 » οὐ καλῶς τὸν τοιοῦτον ἐκκλησιαστικὸν θεσμόν, καὶ ἀποσκιρτῶν τῆς ὑ-
 » ποταγῆς τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας θεοῦ,
 » ἐξ ἧς, ὡς διείληπται, τὸ εἶναι Πατριάρχης κατὰ συγκατάβασιν
 » ἔχει, οὐδεμίαν ποιεῖται μνήμην τῆς ἡμῶν μετριότητος, πρᾶγμα ποιῶν
 » ἀτοπώτατον, καὶ ἔξω τῶν ἐξ ἀρχῆς συμφωνιῶν τῶν ἀποτα-
 » χθεισῶν διὰ τοῦ τόμου τοῦ Ἀγ. Πατριάρχου κύρ-
 » Γερμανοῦ Καὶ χωρὶς δὲ τούτου, εἰ δὲ τῆς Κων/πόλεως
 » θρόνος καὶ τὰς τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν κρίσεις, Ἀλε-
 » ξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ ἐ-
 » πανακρίνει καὶ διευθετεῖ, καὶ ἐπιψηφίζεται, καὶ

(α) Σημειώσατε ὅτι οἱ δύο οὔτοι ἐπικαλούμενοι κανόνες μὴδὲ γὰρ ἀνα-
 φέρουσι περὶ τοῦ ἀντικειμένου.

(β) Πόθεν ὤφειλεν ὑποταγῆν αὐτόνομος διατελῶν; Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐν
 γένει ἐφαρμόζεται τὸ λύειν ζήτημα διὰ ζήτηματος, ὡς ὁ σοφι-
 στικὸς ἐκεῖνος συλλογισμὸς: ῥάβδος ἐν γωνίᾳ, ἄρα βρέχει.
 Οὕτω καὶ τὰ: Πέντε ἦσαν Πατριάρχαι· ἔδει γοῦν τὸν Τρουνόβου . . .

τὰς συνήθεις αὐτοῦ ἐπεμβάσεις, εὐκαιρίας δ' ἔπειτα ἐπιτυχόν, καταντᾷ εἰς

» τὸ κύρος δίδωσιν, ΩΣ ΟΙ ΘΕΙΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΓΟΡΕΥΟΥΣΙ,
 » καὶ αἱ πράξεις ἐπεμαρτύρησαν, πῶς οὐ πολλῷ μᾶλλον τῆς τῶν
 » Βουλγάρων Ἐκκλησίας ὁ θρόνος οὗτος κύριος ἔσται,
 » παρ' οὗ καὶ τὸ ὀνομάζεσθαι Πατριάρχης τετίμηται; Ἀλλὰ γινώσκετε
 » σαφῶς ὅτι, εἴπερ οὐκ ἦν ἡ πρὸς τὸν ὑψ. βασιλέα τῶν
 » Βουλγάρων, ἐν Ἀγ. Πνεύματι γνησιώτατον υἷον τῆς ἡμῶν μετριότη-
 » τος, κύρ' Ἰωάννην τὸν Ἀσάνη εἰλικρινῆς σχέσις καὶ διάθεσις
 » αὐτῆς, καὶ τὸ μὴ λυπηθῆναι τοῦτον διὰ τὴν τοιαύτην
 » αἰτίαν, εἶχεν ἀπὸ δικαίου ἡ μετριότης ἡμῶν, ὡς Οἴκουμ. Παι-
 » τριάρχης, διὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ χάριτος, ἀνακρίναι τὰ κατ' αὐτόν,
 » καὶ ἐξετάσαι ταῦτα εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν καὶ μεγάλην σὺνοδον, ὡς
 » μέχρι τοῦ νῦν μὴ γινωσκόμενα, καὶ ἡ λαβεῖν τοῦτον διόρθωσιν, ἡ κανονι-
 » κῶς εὐθῆναι, ὡς ἀθετοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν προδήλως, ἐξ ἧς, ὡς πολ-
 » λάκις εἴρηται, τὸ εἶναι Πατριάρχης πεπλήρωται, ἡ τό γε δεύτερον ἀ-
 » ποστερῆσαι τοῦτον τοῦ τοιοῦτου ὀνόματος» (Ἰδε
 Acta Patriarch. Const. Edit. 1862. t. 1 p. 437—439.)

Διὰ τοῦ γράμματος τούτου ὁ Πατριάρχης Κάλλιστος, ὁμολογῶν τὴν σύ-
 στασιν τῆς Πατριαρχείας διὰ τόμου συνοδικοῦ ἐπὶ Γερμανοῦ Πα-
 τριάρχου, προφασίζεται μὲν ὅτι ἠγνόει, ὕστερον ἀπὸ 119 ἔτη, τὴν μὴ
 μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου παρὰ τοῦ Τουρ-
 νόβου, προσπαθεῖ δὲ νὰ ἀποδείξῃ σοφιστικῶς τὴν ἀνάγκην τῆς μνείας
 ταύτης, καὶ τέλος ἀπειλεῖ νὰ καταργήσῃ ὅλως τὴν Πατριαρχεῖαν ταύ-
 την, ἐὰν οὗτος δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὴν ὑποδεικνυομένην ταύτην κανονικὴν ἀ-
 νάγκην. Λέγει δ' ἐν παρενθέσει, ὅτι πρὸς χάριν καὶ τιμὴν τοῦ βα-
 σιλέως καὶ τοῦ ΕΘΝΟΥΣ τῶν Βουλγάρων εἶχε συστηθῇ ἡ Πατριαρ-
 χία αὕτη, καὶ πρὸς χάριν πάλιν ἐκείνου ὁ Κάλλιστος ἀπέ-
 σχε τοῦ νὰ τὴν καταργήσῃ ἀμέσως. Ἦδη ἐννοοῦμεν λοιπὸν διατί κατηργήθη
 ἡ Πατριαρχία αὕτη ἅμα ὅτε τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον δὲν εἶχε πλέον τίνι
 ποιῆσαι χάριν. Καὶ πραγματικῶς ἀναγινώσκομεν ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν
 Ἱεροσολύμοις Πατριαρχῶν συγγράμματι τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσι-
 θεοῦ (Βιβλ. ΙΑ' Κεφ. γ' § 1) ὅτι κατὰ τὸν τὸ 7080 (1572) ἔτος ἀκμά-
 σαντα Ἱεράκα Μέγαν Λογοθέτην αμετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἄλωσιν τῆς
 Κωνσταντινουπόλεως, ἠθροίσθη σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ᾗ λόγος
 ἐγένετο περὶ τοῦ ὅτι κακῶς ἦτησαν οἱ Βασιλεῖς γενέσθαι
 τινὰς ἐπαρχίας Ἀρχιεπισκοπὰς αὐτοκεφάλους.
 Ὅθεν, ἐπειδὴ τῆς Ἐκκλησίας τότε μὴ δυνη-
 θεῖσης τοῖς Βασιλεῦσιν ἀντιστῆναι, ΝΥΝ ΚΑΙ-
 ΡΟΣ ΕΣΤΙΝ ΥΠΟΤΑΧΘΗΝΑΙ τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
 θρόνῳ τὴν τε Ἀχρίδα, καὶ τὸ Τούρναβον,
 καὶ τὸ Πέκιον καὶ οὕτως ἐχειροτόνησαν εἰς ταύτας τὰς Ἀρ-
 χιεπισκοπὰς Μητροπολίτας. Ἀλλ' ἡ μὲν Τούρνοβος ἐνέμεινε τῇ ὑποταγῇ·
 αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ὑποσχεθεῖσαι τῷ Σουλτάνῳ φόρους κατ' ἰδίαν, ἴσχυσαν
 τῇ ἐξωτερικῇ βίᾳ μεῖναι ἐν τῷ ἀρχαίῳ σχήματι.»

τὴν παντελῇ κατάργησιν αὐτῶν. Κατεργάζεται δ' ἐπὶ τούτῳ τὰς ἐπομένους πράξεις:

α'. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1762, ἀντὶ τοῦ θανόντος Μογλενῶν ἐπαρχίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, διορίζει, κατ' εὐθείαν καὶ ἄνευ ψήφου καὶ γνώμης τῆς συνόδου Ἀχριδῶν, κατ' αἵτησιν δῆθεν τοῦ Κυριάρχου Ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τὸν ἐν Ἱερομονάχοις Γαβριήλ.

β' Κατὰ Μάϊον τοῦ 1763, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν Κυρίλλου ἐξορισθέντος, τοῦ δὲ διαδόχου αὐτοῦ Ἱερεμίου ἀποθανόντος, κατ' αἵτησιν τάχα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει συστήματος τῶν ἐξ Ἀχρίδος γουναράδων, ψηφίζει δι' ἐκπτώτων ἀρχιερέων, καὶ διορίζει Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν τὸν Μέγαν Πρωτοσύγκελλον αὐτοῦ Ἀνανίαν.

γ' Κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀντὶ τοῦ οἰκειοθελῶς δῆθεν παραιτηθέντος, πράγματι δὲ ἐπὶ καταχρήσεσι κατηγορηθέντος, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀχρονολογήτου ἀναφορᾶς δεκαοκτῶ ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ καθαιρέσει ὑποβληθέντος Μακαρίου τοῦ Μελενίκου ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διορίζει, κατ' εὐθείαν καὶ ἄνευ γνώμης μηδ' ἐρωτήσεως τοῦ κυριάρχου Ἀρχιεπισκόπου, τὸν πρῶτον Πρωτοσύγκελλον αὐτοῦ Δαμασκηνόν.

δ' Τῇ 24 Ἀπριλίου τοῦ 1766, « τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Σιλ-
» βέστρου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, τῶν δὲ ἐκεῖσε χριστιανῶν, διὰ
» γράμματος τοῦ κυρ . . . τοῦ καὶ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΠΑΝΤΟΣ
» ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΓΕΝΟΥΣ τῆς αὐτόθι πολιτείας, ἀναγ-
» γειλάντων τὴν ἀποβίωσιν τοῦ διαληφθέντος, καὶ πολλὰ ἐκλιπαρη-
» σάντων εἰς εὖρεσιν καὶ ἐκλογὴν. . . τοῦ διαδεχομένου, καὶ τὴν κοινῇ
» ἄπασαν αὐτῶν γνώμην τοῦ τε ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟῦ ΣΥΣΤΗ-
» ΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΛΑΪΚΟῦ τῷ Οἰκουμένικῳ Πατριαρχείῳ ἀνα-
» θεμιένων,» τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτο, συνδιασκεψάμενον μετὰ τοῦ [κεκμη-
» κός τὴν ἡλικίαν] Ἀλεξανδρείας Ματθαίου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Παρθενίου,
διορίζει τὸν Χαλεπίου Φιλήμονα Πατριάρχην Ἀντιοχείας.

Σημειωτέον ἐνταῦθα πόσῃ ὁμοιότητα ἔχει ἡ δι' ἐνὸς καὶ μόνοῦ ἀνθρώπου ἐκφρασθεῖσα κοινὴ παράκλησις καὶ γνώμη τοῦ τε ἐκκλησιαστικοῦ καὶ λαϊκοῦ συστήματος τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀντιοχείας μετὰ τὴν δι' ἐξ ἀρχιερέων δηλοποιηθεῖσαν κοινὴν αἵτησιν καὶ γνώμην κλήρου τε καὶ λαοῦ τῶν δύο Ἀρχιεπισκοπῶν Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν περὶ τῆς καταργήσεως αὐτῶν.

ε'. Κατὰ Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ματ.

» θαίου, διὰ τὸ κεκμηκὸς τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ ἔρωτι
 » ἡσυχίας καὶ ἀπράγμονος διαγωγῆς, οἰκεία βουλὴ καὶ αὐθαιρέτῳ γνώμῃ
 » παραίτησιν ποιησαμένη, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον α γ ν ώ μ η
 » β ο υ λ ῆ καὶ ἐ κ λ ο γ ῆ τ ῆ ς α ὐ τ ο ῦ Μ α κ α ρ ι ό τ η τ ο ς, »
 » καὶ γνώμῃ τῶν Μακαριωτάτων συναδέλφων Πατριαρχῶν τοῦ τε [πρὸ
 » τριῶν μηνῶν ὑπ' αὐτοῦ διορισθέντος] Ἀντιοχείας Φιλήμονος, καὶ τοῦ
 » Ἱεροσολύμων Παρθενίου, συναινέσας τῇ γνώμῃ τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος, »
 διορίζει τὸν ἐν ἱερομονάχοις διδάσκαλον Κυπριανὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας.

Σημειωτέον καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἵνα δῇθεν
 ἀποδείξῃ τὸ κανονικὸν τῆς ἐπεμβάσεως αὐτοῦ εἰς τὴν χειροτονίαν
 καὶ ἀποκατάστασιν ἐνὸς ἀνεξαρτήτου Πατριάρχου, δις ἐπαναλαμβάνει ὅτι
 ἔπραξε τοῦτο γ ν ώ μ η, β ο υ λ ῆ, σ υ ν α ι ν έ σ ε ι, καὶ ἐ κ λ ο γ ῆ τοῦ
 διὰ τὸ κεκμηκὸς τῆς ἡλικίας τοῦ παραιτηθέντος Ματθαίου
 Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Πιῦ δὲ κεῖται ὁ ἀπόρρητος οὗτος κανὼν τῆς
 ἐκκλησίας ὁ ὀρίζων, ὅτι γνώμῃ καὶ ἐκλογῇ τῶν παραιτουμένων
 ἢ παραιτηθέντων Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, ἢ Ἐπι-
 σκόπων ἀποκαθίστανται ἄλλοι εἰς τόπον αὐτῶν;
 τοῦτο μένει εἰς τὸ Πατριαρχεῖον νά μᾶς δείξῃ.

ς' Κατὰ Αὐγούστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, παραιτηθέντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
 Πεκίου Καλλινίκου διὰ τὸ [τῶν ἐπικειμένων αὐτῷ χρεῶν δυσβά-
 στακτον φορτίον **ΕΠΙ ΤΩ ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΙ ΑΝΤ' ΑΥΤΟΥ ΑΛΛΟ ΠΡΟ-**
ΣΩΠΟΝ ἄξιον καὶ ἄρμόδιον, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἔχον
 ἤδη καλὴν εὐκαιρίαν τῆς χηρείας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀφ' ἐνός, καὶ τὴν παρ'
 αὐτοῦ ἀπαίτησιν τῆς πληρωμῆς τῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου αὐτοῦ πρὸς τὸν
 κρεμασθέντα Γεωργάκην Σπαθάρην ὀφειλομένων χρημάτων ἀφ' ἐτέρου, δια-
 πραγματεύεται μετὰ τῶν τότε τὸ Κράτος κυβερνώντων τὴν ἀντὶ τῆς πλη-
 ρωμῆς ταύτης παραχώρησιν καὶ προσάρτησιν τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινου-
 πόλεως, καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων καὶ τῶν ἀγώνων
 αὐτοῦ ἐπιτυχάνει τὸν ἐπὶ τούτῳ βασιλικὸν ὀρισμὸν, καὶ σφετερισάμενον
 οἰκαιοποιεῖται ἀπάσας τὰς αὐτῇ ὑποκειμένας ἐπαρχίας.

ζ'. Τῇ 23 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὸν τῇ καταργηθείσῃ Ἀρχιεπι-
 σκοπῇ ὑποκείμενον Μητροπολίτην Ἐρσεκίου Στέφανον, ἀνυποταξίαν τῷ Οἰ-
 κουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ δεικνύοντα, τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτον ἐξωθεῖ μὲν διὰ
 βασιλικοῦ ὀρισμοῦ, καθυποβάλλει δὲ εἰς παντελῆ καθαίρεσιν, καὶ διορίζει εἰς
 τόπον αὐτοῦ τὸν ἐφημέριον τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀνθιμον.

ή. Τῇ 6 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τοῦ τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν ὑποκειμένου Μητροπολίτου Κορυτζᾶς, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι οἰκονομῆσαι τὴν ἐπαρχίαν του, παραιτηθέντος εἰς χεῖρας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἥδη ὅλως εὐχαριστημένον διὰ τὴν παντελῆ ἐπιτυχίαν αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, δράττεται τῆς παρουσιαζομένης ταύτης εὐκαιρίας ἵνα βάλῃ χεῖρα καὶ ἐπὶ τῆς Ἀχριδῶν, καὶ δὴ ἐπὶ προφάσει αἰτήσεως δῆθεν αὐτοῦ τε τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τινων αὐτῷ ὑποκειμένων ἀρχιερέων ἐν Βασιλευούσῃ τὰς διατριβὰς ποιουμένων, διορίζει Μητροπολίτην Κορυτζᾶς τὸν ἐν ιερομονάχοις Γεννάδιον.

θ'. Μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην τὸ ῥηθὲν Πατριαρχεῖον ἐπεχειρίσατο ἥδη νὰ διενεργήσῃ καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτῆς τὴν κατάργησιν, λαβὼν δὲ πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ πράγματος τὴν τε παραίτησιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου ἐπὶ τῷ ὄρω, μηδ' ὅλως τηρηθέντι, τοῦ νὰ ἔχῃ διὰ βίου τὴν ἐπαρχίαν Πελαγονείας, καὶ τὸ συμφωνητικὸν καὶ ὑποσχετικὸν ἐξ τῶν αὐτῷ ὑποκειμένων Μητροπολιτῶν, ἐπέτυχε κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1767 νὰ λάβῃ ὑψηλὸν βασιλικὸν ὅρισμὸν περὶ καταργήσεως αὐτῆς καὶ προσαρτήσεως τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῆς τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ.

ι. Κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1767 τὸ αὐτὸ Πατριαρχεῖον καθαιρεῖ τὸν κατὰ τὰ 1762 ὑπὸ τοῦ προκατόχου Πατριάρχου Ἰωαννικίου διορισθέντα, τῇ δὲ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν ὑποκείμενον Μητροπολίτην Μογλενῶν, ὃν καὶ κακο-Γαβριήλ ἥδη ὀνομάζει, διὰ τὰ κανονικά του ἐγκλήματα, τὰ ὅποια πολὺ πιθανῶς ἦσαν ὅμοια τοῖς τοῦ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1766 καθαιρεθέντος Μητροπολίτου Ἐρσεκίου Στεφάνου.

ια. Ὡς ἐπισφράγισιν ἐπὶ τέλους πάντων τῶν διαπεπραγμένων, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ Μάιον τοῦ 1767 ἔτους ποιεῖται ἔκθεσιν ἐν τῷ Κώδικι καταχωρηθεῖσαν, δι' ἧς προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι, ἐπειδὴ ΔΕΔΟΤΑΙ τοῖς νομίμοις βασιλεῦσι τὸ νομοθετεῖν καὶ νεαράς, σάκρας, καὶ χάτι σερίφια ἐκδιδόναι ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἄρα καλῶς διὰ χάτι σερίφου τοῦ Σουλτάν Μουσταφᾶ κατηργήθησαν καὶ ἐν ἑαυτῷ παρεχωρήθησαν καὶ προσηρτήθησαν αἱ Ἀρχιεπισκοπαὶ Ἰπεκίου καὶ Ἀχριδῶν μετὰ τῶν αὐταῖς ὑποκειμένων ἐπαρχιῶν.

Τὸ συμπέρασμα δὲ τοῦτο ἐξαγαγὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀνεπαύθη ἔκτοτε ἐν τῇ συνειδήσει αὐτοῦ, καὶ ἥδη δυσανασχετεῖ, καὶ ἀπορεῖ, πῶς τολμῶσιν οἱ Βούλγαροι νὰ παραγνωρίζωσι τὰς πράξεις του ἐκείνας, νὰ ἀποκαλῶσι τὴν κατάργησιν τῶν εἰρημένων Ἀρχιεπισκοπῶν σφε-

τερισμὸν, καὶ νὰ ἔχωσι τὴν τολμὴν ἀξίωσιν τοῦ νὰ ἐπανακτήσωσι τὰ ἐπὶ τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν καὶ ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας Τουρνόβου κανονικῶς ἀπαράγραπτα δίκαια αὐτῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀπα-
ραλλάκτως νομίμου μέσου, δι' οὗ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐσφετερίσατο καὶ ιδιοποιήθη αὐτὰ, δηλονότι διὰ ΝΕΑΡΑΣ, ΣΑΚΡΑΣ, ΧΑΤΙ ΣΕΡΙΦΙΟΥ τοῦ νομιμωτάτου βασιλέως Σουλτὰν Απδοῦλ-Ἀζίζ Χὰν κυρίου ἡμῶν. Τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας του ταύτης θέλει εὑρεῖ ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ Κώδικι αὐτοῦ, καὶ ἰδίως ἐν τῇ τελευ-
ταίᾳ τῶν ἐπαριθμηθεῖσων πράξεών του, ἐν ᾗ Πατριαρχικῶς τε καὶ Συνοδικῶς πρὸς ἅπαν τὸ χριστώνυμον πλήρωμα ἐκήρυξεν, ὅτι ΔΕΔΟΤΑΙ ΤΟΙΣ ΝΟΜΙΜΟΙΣ ΚΑΙ ΓΝΗΣΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΙ ΝΕΑΡΑΣ ΚΑΙ ΧΑΤΙ-ΣΕ-
ΡΙΦΙΑ ΕΚΔΙΔΟΝΑΙ ΕΠΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ, οἷον καὶ τὸ νῦν Βουλγαρικὸν ζήτημα.

Σημ. Οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν ὀφείλουσιν πολλὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν τῶν ἐπισήμων καὶ λίαν ἀξιοπεριέργων ἐγ-
γράφων ἐξαχθέντων ποτε ἐκ τῶν ἀρχείων τῶν Πατριαρχείων εἰς τὸν μακαρίτην Τουρκο-βασιλάκην ἀπὸ Βαρμπίτον γραμματικὸν διατελέσαντα ἐν τοῖς εἰρημένοις Πατριαρχείοις ἐπὶ πολλὰ ἔτη διότι αὐτὸς αὐτὰ σπουδάσας καὶ ἐκτιμήσας διετήρησε ἐν τοῖς βιβλίοις αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ θανῇ ἐσύστησεν εἰς τοὺς ἐκτελεστάς τῆς αὐτοῦ διαθήκης.

Ὁ ἐκδότης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023453

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

